

autor in

magazín OSA nejen pro autory

01/2021

**Novela autorského
zákona – Změny,
které se mohou
obrátit proti
autorům**

strana 5

**Jiří Vondrák –
Moje cesta
k dokumentu**

strana 28

**Dobře skrytý
Ondřej Brousek**

strana 36

AUTOR IN VYCHÁZÍ
OD ROKU 2009

Recept na koktejl 2021

VOLUME DOPRAVA

nachystat
365 dní hudby

PODLE CHUTI

pár kapek
štěstí

GOOD VIBES

okořenit
smíchem

CELÝ KOTEL

pozitivního
myšlení

Užívat pravidelně po celý rok!
PF 2021

Hodně zdraví přeje OSA

Úvodní slovo

Michael Prostějovský

Vážení členové OSA, zastupovaní a obchodní partneři,

skutečnost, že toto číslo našeho časopisu Autor in vychází na samém pokraji nového roku 2021, je samozřejmě výzvou k ohlédnutí z pozice dozorčí rady OSA za rokem 2020. Ten byl zcela atypický a postavil nás před celou řadu problémů, výzev a úkolů, které jsme všichni řešili poprvé v životě. Po letech úrodných, kdy se OSA pyšnil díky svému postavení dobrého hospodáře celou řadou ekonomických úspěchů, přišel rok nejen krizový, ale také plný nepříjemných překvapení a improvizací na všech stupních řízení naší republiky i v chování nás všech občanů. Je realitou, nikoliv však útěchou, že se stejnými problémy bojovaly i ostatní partnerské ochranky a prakticky celý civilizovaný svět. Z pohledu OSA byl nejcitelněji a okamžitě postižen segment veřejných koncertů a také výběr autorských licenčních poplatků z veřejných provozoven a gastronomických zařízení. Negativní dopady v ostatních oblastech ukáže spíše budoucnost.

OSA, coby organizace zastupující hudební díla prakticky celého světa, samozřejmě v prvé řadě hledí s obavami na ekonomické důsledky z pohledu zastupovaných autorů a nakladatelů. Celá dozorčí rada považovala za nutné a, řekl bych, samozřejmě poskytnout autorům mimořádnou finanční podporu v situaci pandemie covidu-19 jako částečnou náhradu za rapidní pokles honorářů z veřejných koncertů. A to jak v první, jarní vlně, tak v té druhé, podzimní. Jak známo, orgány státní správy při prvních

vypsání podporách na segment kultury příliš nemyslely. Bylo nám potěšením, že v důsledku dobrého hospodaření v minulosti jsme si toto mohli dovolit.

Dalším problémem byla skutečnost, že koronavirovou pandemií byli ze značné části a vážně postiženi i naši obchodní partneři. I když se OSA při výběrání licenčních poplatků musí chovat jako zdatný obchodník, krizová situace s ekonomickým dopadem hraničícím mnohdy s existenčním ohrožením vyžaduje i lidskou slušnost. Proto byly na požádání odpuštěny licenční poplatky všem, kteří v důsledku krize museli zavřít brány svých obchodů, kadeřnictví, hotelů či restaurací. Krizi totiž chceme s co nejmenší možnou „ztrátou květin“ přežít nejen my, autoři a nakladatelé, ale totéž přejeme samozřejmě našim obchodním partnerům a děláme vše pro to, abychom v budoucnosti do našich obnovených obchodních vztahů nevstupovali jako nemilosrdní harpagoni. Musím samozřejmě zmínit, že veškerá rozhodnutí dozorčí rady proběhla v souladu s platnými stanovami, rozúčtovacím řádem a ostatními závaznými dokumenty.

Epidemiologická opatření nás loni donutila zásadně změnit způsob vzájemné komunikace. Počínaje elektronickým průběhem valného shromáždění a konče distančním průběhem zasedání mnoha komisí a částečně i dozorčí rady. Do určité míry tyto zkušenosti přeneseme do praxe i po skončení současných opatření. Ukázalo se, že řadu pracovních jednání je skutečně možné vést distančně s pomocí audiovizuálních komunikačních prostředků. Ale také se jasně ukázalo, že osobní kontakt, diskuse a výměna názorů jsou neodmyslitelné a nezbytné. I když každý epidemiolog

má minimálně dva názory na další vývoj situace, přeji vám všem, abychom se v tomto roce mohli opět osobně setkat na valném shromáždění a aby celá naše práce získala novou dynamiku. Přesto jsem si vědom toho, že nic už asi nebude takové jako dřív. Přeji vám všem do nového roku 2021 hodně zdraví i tvůrčí energie a nápadů. A v současných dnech nepohody a částečného „domácího vězení“ neklesejte na mysli. Zkusme si vzít z každého dne to lepší, protože žádné náhradní za ty dnešní nebudou.

Na samý závěr bych rád popřál našemu předsedovi dozorčí rady Luboši Andrštovi úspěšnou rekonvalescenci. A tím také vysvětluji, proč jsem byl úkolem napsat tato slova pověřen já z pozice místopředsedy dozorčí rady.

Takže ještě jednou
„fše nej“ do roku 2021,

Michael Prostějovský
místopředseda dozorčí rady OSA

Obsah

3 úvodní slovo

4 obsah

5 zprávy z OSA

- 5 Novela autorského zákona – Změny, které se mohou obrátit proti autorům
- 7 OSA přechází na měsíční vyplácení autorských odměn
- 8 OSA ve spolupráci s Albatros Media vydává knižní novinku Příběhy písní 1919–1960
- 9 Anketa – Kulturní zážitek

12 články a rozhovory

- 12 Mikolas Josef o streamování a autorských právech s Petrou Žikovskou
- 16 Kateřina Marie Tichá: „Byla bych skvělá princezna. Nebo spíš čarodějnice“
- 20 Janek Ledecký: „Na konkurz Hamleta v Soulu dorazilo přes tisíc muzikálových profesionálů“
- 24 40 let českého heavy metalu
- 28 Jiří Vondrák – Moje cesta k dokumentu...
- 32 Honza Křížek: „Vyhlížím pořád nové hudební výzvy a skladatelské příležitosti“
- 36 Dobře skrytý Ondřej Brousek
- 42 František Uhlíř
- 46 Pohled do zákulisí – Zlata Holušová: „Bojovník je ve mně pořád“

- 50 Václav Kozel: „Vyhovoval nám stejný humor“
- 52 Dobyli svět – Miroslav Vitouš
- 56 Příběh C&K Vocalu
- 61 Zdeněk Pololáník
- 65 Muzika v obrazech – Alan Pajer: „Byl jsem mánička a fotografoval jsem hlavně bigbít!“
- 67 Čeští muzikanti se spojili v rámci charitativního projektu #hudbouspolu

68 šuplíky textařů

- 68 V blbým věku

69 nástěnka

71 kulturní přehled

- 71 Nově vydaná CD
- 73 Filmové premiéry
- 74 Nově vydané knihy

75 vzpomínáme

- 75 Vzpomínka na Davida Stypku
- 76 Vzpomínka na Vadima Petrova
- 77 Vzpomínáme

78 závěrník

- 78 Covid-19 jako světlo na konci tunelu

Magazín OSA
Číslo 01/2021
Obálka: Ondřej Brousek
Fotografie: Roman Černý

Magazín Autor in vydává OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z. s., Čs. armády 20, 160 56 Praha 6, oddělení PR a komunikace, telefon: 220 315 121, e-mail: komunikace@osa.cz
Registrace MK ČR E 19237 / Náklad 7 920 výtisků, místo vydání Praha
Redakce si vyhrazuje právo upravovat a kráti příspěvky. Děkujeme za pochopení / Toto číslo vyšlo dne 25. 1. 2021.
Redakce: Šárka Chomoutová / Redakční rada: Jan Krůta, Zdeněk Nedvěd (předseda), Michal Prokop, Tomáš Roreček
Koncept, design a sazba: Jiří Troskov / Korektury: Petra Helikarová
Vychází již od roku 2009

Novela autorského zákona – Změny, které se mohou obrátit proti autorům

Ministerstvo kultury připravilo novelu autorského zákona, kterou musí schválit Parlament České republiky. Její projednávání by mělo začít již během ledna 2021. Zdánlivě formální věc bude velkou zkouškou úcty a respektu k duševnímu vlastnictví. Je velmi pravděpodobné, že práva vás, autorů, budou čelit snaze o okleštění nebo vytvoření šedé zóny, kde bude možné kličkovat mezi paragrafy. Dokonce hrozí, že vy, autoři, přijmete o významnou část autorských odměn, pokud projdou chystané návrhy různých poslanců, kteří projednávání novely budou chtít zneužít ke svým vlastním zájmům. Vzpomeňme například zástupce pirátské strany, kteří dlouhodobě otevřeně pohrdají autorskými právy.

O CO VLASTNĚ JDE?

Do českého práva je nutné zahrnout dvě nové evropské směrnice – tzv. Online-SatCab a směrnici o autorském právu na jednotném digitálním trhu, obsahující velmi diskutovaný čl. 17. Cílem je primárně zajistit ochranu a licencování autorských práv na internetu. Směrnice vyžaduje, aby on-line platformy typu YouTube, SoundCloud či Ulož.to měly licenci, a tudíž byly zavedeny rovné podmínky v oblasti on-line užití, kdy i vy, autoři, máte nárok na spravedlivou odměnu. Od začátku přípravy novely jsme součástí legislativního procesu, stejně jako zástupci uživatelské veřejnosti, a pracujeme na tom, jaké klíčové body z pohledu autorů má obsahovat. Výsledek právní novelizace, jak je připraven na projednávání, je logickým důsledkem letité práce OSA a mezinárodních organizací v oblasti duševního práva na mezinárodním autorském poli. Pro vás bude jednoznačným přínosem.

Jak ale výše upozorňujeme, přestože se změny zákona týkají především úprav v on-line prostředí ve prospěch autorů, v nevyzpytatelném jednání

na půdě Parlamentu České republiky se může velmi lehce stát, že se otevře diskuze o samotné podstatě fungování OSA, a budeme muset obhajovat řadu dalších opatření, která dnes v naší praxi a přirozeně i v zahraničí běžně fungují. Připravili jsme proto pro vás seriál, kde bychom chtěli lépe a detailněji objasnit některá citlivá témata, o kterých se na veřejnosti dlouhodobě diskutuje. Jelikož hrozí mimo jiné výrazné omezení, nebo dokonce úplné zrušení odměn za užití hudby v restauracích a provozovnách obchodů a služeb, které tvoří nemalou část vašich příjmů, začneme právě s nimi.

PROČ VLASTNĚ OSA VYBÍRÁ AUTORSKÉ ODMĚNY ZA REPRODUKOVANOU HUDBU V KADEŘNICTVÍCH, OBCHODECH, RESTAURACÍCH A JINÝCH VEŘEJNÝCH PROSTORECH?

Autorské odměny se vybírají za veřejné užití hudebního díla v rámci podnikání. Na celém světě je zcela samozřejmé, že se za pouštění hudby v těchto provozovnách autorské odměny platí. Hudba,

kterou podnikatel pouští z rádia, televize nebo počítače svým zákazníkům pro zpříjemnění atmosféry, má pro jeho podnikání prokazatelný přínos. Do kavárny nebo restaurace také nejdete primárně kvůli wi-fi připojení, ale občerstvit se. Přesto dnes většina kaváren a restaurací nabízí svým zákazníkům bezplatné wi-fi připojení. Proč by autor hudby nebo umělec neměl mít nárok na svoji odměnu stejně jako firma, která do kavárny dodává internetové připojení?

Mezinárodní studie prokázaly pozitivní vliv hudby na spotřebitelské chování zákazníků. Obchodní řetězce dokonce vytvářejí speciální hudební playlisty pro své zákazníky.

Je zcela na rozhodnutí samotného podnikatele, jakou a zda vůbec nějakou hudbu svým zákazníkům pustí, stejně jako je to s wi-fi připojením. Jinými slovy, provozovatel, který se rozhodne nepouštět hudbu vůbec, neplatí nic.

HUDBA MÁ NEPOPIRATELNÝ VLIV NA ZÁKAZNÍKY: *

- zásadně ovlivňuje nákupní chování a rozhodování zákazníků,

- má prokazatelně příznivý vliv na výši tržeb,
- posiluje pozitivní vnímání značky,
- vhodně zvolená hudba vylepšuje pracovní podmínky a výkonnost zaměstnanců,
- zkracuje vnímání času stráveného ve frontě.

* Zdroj: Ipsos Media, Value of Music, Francie 2008

JAK JE TO V ZAHRANIČÍ?

V zahraničí je naprostou samozřejmostí, že se za hudbu pouštěnou hostům v restauraci, u kadeřnice nebo v obchodě platí autorské odměny. OSA je tedy vázán dodržováním mezinárodního práva nejen vůči domácím autorům, ale také vůči zahraničním partnerům, aby míra ochrany práv autorů na území ČR odpovídala obdobné míře ochrany v jiných zemích světa.

CENA ZA PRÁVA AUTORŮ HUDBY ANEB MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ SAZEB

Je veřejně známo, že Úřad pro ochranu hospodářské soutěže prošetřoval sazby OSA za práva skladatelů a textařů a porovnával je se sazbami na Slovensku, v Polsku, Maďarsku, Rakousku, Německu, Chorvatsku, Belgii a Portugalsku (tedy zeměmi, se kterými nás pojí kulturní či geografické souvislosti, mají obdobný počet obyvatel či ekonomickou úroveň). Sám Úřad v roce 2018 bezmála po dvouletém šetření došel k závěru, že sazby OSA se pohybují spíše při spodní hranici, a to i po zohlednění ekonomické vyspělosti jednotlivých zemí.

O JAK VELKOU ČÁSTKU CELKOVĚ JDE A CO SE S NÍ DĚJE DÁL?

Autorské odměny za pouštění hudby v restauracích apod. tvoří ve všech zemích podstatnou část honorářů autorů hudby. V případě OSA tyto odměny nazýváme příjmy za reprodukovanou hudbu, vč. jukeboxů, a na celkových příjmech se podílí téměř 21 %.

JAK SE AUTORSKÉ ODMĚNY ZA REPRODUKOVANOU HUDBU ROZDĚLÍ?

Pokud nám provozovna dodá seznam skladeb třeba i regionálně známých autorských kapel a jsou-li autoři zastupováni OSA, zasláme honoráře přímo jim.

PŘÍKLAD:

1. Představte si malou obec s hospodou u fotbalového hřiště, která je v regionu oblíbená. Majitel hospody má syna, který si založil kapelu. Do jejich repertoáru patří nejen vlastní autorské písničky, ale i skladby například od Black Sabbath, Tublatanky nebo Europe, protože skladbou The Final Countdown končí téměř každá zábava. Tato kapela vystupuje na různých akcích v obci a okolí.

- Pokud se autoři nechají zastupovat OSA a pořadatel zašle seznam odehraných skladeb, dostávají autoři této regionální kapely stejnou odměnu jako autoři skladeb Black Sabbath, Tublatanky nebo Europe.
- Pokud si tuto hudební kompilaci kapela nahraje na CD a pyšný otec to bude pouštět v hospodě, honoráře pochopitelně obdrží opět tito autoři. Podmínkou však je, aby otec jako majitel hospody každý měsíc posílal na OSA seznam skladeb, které pouštěl.

2. Pokud je místní kadeřnice fanynkou této kapely a ve svém kadeřnictví pouští kromě CD s Lucii Bílou a Karlem Gottem také jejich album, měla by na OSA pravidelně zasílat seznam skladeb, které pouštěla. Autoři skladeb místní kapely obdrží honoráře stejně jako autoři písní Lucie Bílé nebo Karla Gotta.

3. Pokud takový seznam skladeb od majitele provozovny nedostaneme, pro výpočet honorářů použijeme podklady, které se nejvíce blíží pouštění hudby v obdobných provozovnách. Klíčem pro výpočet honorářů

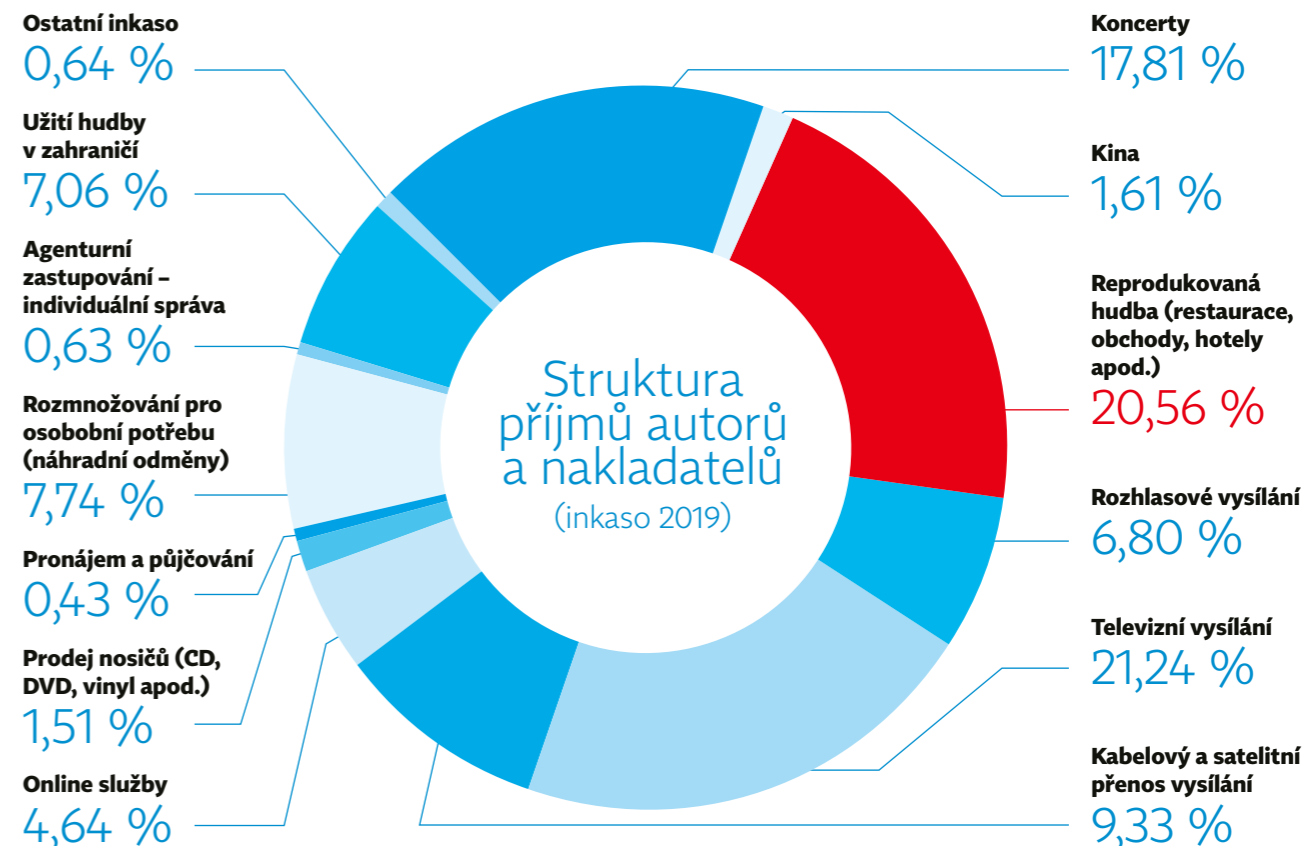
jsou konkrétně seznamy odvysílané hudby ve všech českých rádiích nebo televizních stanicích a také playlisty z koncertů. Konkrétně v roce 2019 šlo o 133 717 hodin hudby ze 43 TV stanic a 1 009 338 hodin hudby ze 187 rozhlasových stanic.

Věříme, že tento způsob nejlépe odráží míru spravedlnosti, a navíc mají tyto honoráře šanci se dostat mezi co nejširší množinu autorů hudby.

Jinými slovy, autorské odměny za reprodukovanou hudbu dostávají všichni autoři, jejichž skladby rotují v rádiích, televizích nebo se hrají na koncertech. Ve výplatním honorářovém listě, což je přehled honorářů za jednotlivá užití vašich děl, který vám OSA čtvrtletně zaslá, naleznete tuto částku pod názvem podíl na neadresných příjmech.

Jedná se o důležitý zdroj obživy autorů hudby a nejinak je tomu v zahraničí. Chceme vás ubezpečit, že uděláme vše pro to, aby i české duševní právo zůstalo moderní a reagovalo na prostředí 21. století. Často slyšíme, že copyright nebo autorská práva jsou brzdou technologického rozvoje. Opak je pravdou. Každý přece vidí, jak se za posledních 100 let proměnil rozhlasový a především televizní trh. Masivní rozvoj internetu a sociálních sítí nastal hlavně díky zájmu veřejnosti o autorsky chráněnou tvorbu. Autorská práva nebo, chcete-li, duševní vlastnictví vždy byly a stále budou doslova hnací silou technologického rozvoje. Podle údajů z roku 2018 celkem 81 % uživatelů internetu v Evropské unii používalo internet k poslouchání hudby, sledování videí nebo hraní her, což bylo více než k nakupování nebo užívání sociálních sítí. (zdroj: *Digital Economy and Society Index [DESI] 2020, Evropská komise*)

Pokud máte jakékoli dotazy či pochybnosti, obraťte se prosím v prvé řadě na nás. A to i v případě, kdy se média či zákonodárci pokusí současné principy autorských odměn zpochybnit. Jsme připraveni vám transparentní cestou poskytnout relevantní a ověřené informace, jak si vaše autorské odměny doopravdy stojí. ☒

OSA přechází na měsíční vyplácení autorských odměn

Neustále se snažíme zlepšovat služby, které vám, autorům, dědicům a nakladatelům, poskytujeme, proto na počátku roku 2021 jako jedna z prvních ochranných autorských organizací přecházíme na měsíční frekvenci výplat autorských

odměn. Minimální hranicí pro zaslání výplaty i nadále zůstává částka 500 Kč.

POSKYTOVÁNÍ PODKLADŮ K VÝPLATÁM

Z důvodu vyšší frekvence výplat nabývá na důležitosti také efektivní poskytování dat obsahujících údaje k výplatám. Proto máte ke všem podkladům kdykoliv přístup prostřednictvím elektronického účtu Infosa.

O nahraných výplatních honorářových listech vás systém Infosa vždy automaticky informuje e-mailem, nově v rámci této notifikace budeme e-mailem zasílat odkaz vedoucí přes rychlé přihlašování (pomocí telefonního čísla a PIN) rovnou ke konkrétním podkladům ve vyučování.

Pokud tedy dosud nemáte aktivovaný účet, kontaktujte nás na e-mailu infosa@osa.cz nebo na telefonu

220 315 226, a aktivaci vyřídíme obratem.

ZPŮSOB VÝPLATY AUTORSKÝCH ODMĚN

Způsob výplaty autorských odměn zůstává nezměněný, honoráře tedy obdržíte přímo na bankovní účet nebo vám je pošleme složenkou. Vzhledem k jejich měsíčnímu vyplácení bychom však rádi vyzvali ty z vás, kterým doposud zasláme autorské odměny složenkou, abyste tento způsob zvážili. Platba na účet je rychlejší i pohodlnější.

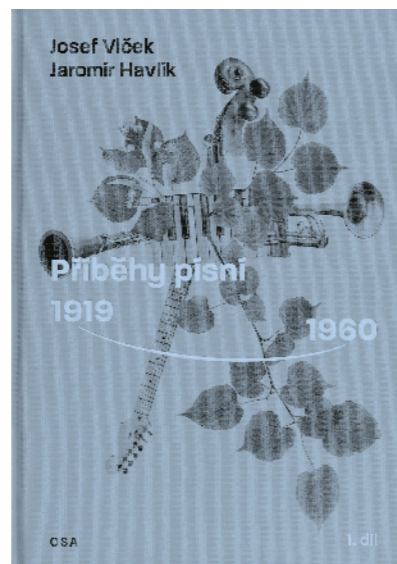
Věříme, že tuto změnu uvítáte, a budete tak mít více času na vaši tvorbu.

VÝJIMKY JSOU MOŽNÉ

Pokud vám stávající čtvrtletní vyplácení vyhovuje a přejete si jej zachovat, je to samozřejmě možné, dáte-li nám o tom vědět na e-mail autori@osa.cz. ☒

OSA ve spolupráci s Albatros Media vydává knižní novinku Příběhy písní 1919–1960

Publikace vznikala k příležitosti 100. výročí založení OSA, které oslavil v roce 2019. Přináší průřez nejoblíbenějšími a nejvýraznějšími písněmi období 1919–1960 a snaží se přiblížit tvůrce i příběhy vzniku stěžejních hudebních děl jednotlivých dekád. Autory jsou publicista Josef Vlček v oblasti populární hudby a muzikolog Jaromír Havlík, který provede čtenáře hudbou klasickou. V prodeji je od 18. ledna 2021.

Josef Vlček se v knize zabývá vývojem československé populární hudby od éry kabaretu až po nástup rock'n'rollu. Popisuje příběhy vzniku skladeb jako například Copak je to za vojáka, Ta naše písnička česká, Teskně hučí Niagara, Vínečko bílé, Ten umí to a ten zas tohle a mnohých dalších. Dobu mezi vznikem OSA a nástupem rock'n'rollu vidí zhruba jako tři vlny, jednu silnější než druhou. „Když jsem jako kluk začal poslouchat populární hudbu, myslel jsem si, že odstartovala na přelomu padesátých a šedesátých let rock'n'rollem. Po pár letech jsem si už jako hudební novinář uvědomil, že rock'n'roll u nás zapustil kořeny do už svým způsobem pestré a kultivované zahrádky, bohatě prosáklé různorodými příměsmi z předchozích desetiletí. Obraz toho, co předcházelo prvním českým Elvisům, sahá hluboko do minulosti, a jestli jsem za odrazový můstek příběhu českých písní zvolil rok 1919, tak především proto, že v tom roce vznikl Ochranný svaz autorský a s ním i jasný právní řád, bez kterého moderní pop-music nemůže existovat,“ komentuje publicista a autor knihy Josef Vlček.

Jaromír Havlík nahlíží do tvorby autorů, jako byli Leoš Janáček, Petr Eben, Bohuslav Martinů, Miloslav Kabeláč a další. Dalo by se říci, že jde o průvodce klasickou hudbou v letech 1919–1960. I on

rozdělil vývoj hudebních stylů a tvorby skladatelů do tří období. „Kapitola je koncipována důsledně chronologicky a zhuštěnou formou přibližuje klíčová díla z oblasti klasické hudby v jednotlivých žánrech. Zároveň vedle několika mezinárodně známých osobností formátu L. Janáčka, B. Martinů, A. Háby či P. Ebena připomíná řadu jmen významných českých skladatelů, kteří jsou dnes prakticky neznámí či polozapomenutí, a které je žádoucí opět uvést do širšího povědomí,“ doplňuje autor, profesor Jaromír Havlík.

Knihy vznikala k příležitosti 100. výročí založení OSA. Čeští autoři po rozpadu rakousko-uherské monarchie

stáli před otázkou, kdo bude spravovat jejich práva v nově vzniklém Československu. Dne 9. října 1919 Karel Barvitius, Rudolf Piskáček, Arnošt Herman, Josef Šváb, František Šmíd, Eduard Joudal, Emil Štolc, Otakar Hanuš a Karel Hašler založili OSA. Během 100 let od vzniku OSA prošla hudební branže masivním technologickým rozvojem, ke kterému výrazně přispěla hudební tvorba.

„Pokud my Češi můžeme být právem na něco pyšní, pak je to bezesporu česká hudební tvorba. Skladatelé jako Dvořák, Martinů, Vejvoda, Voskovec s Werichem nebo Suchý se Šlitrem jsou jména světového formátu. Pokud lze hledat na covidu nějaká pozitiva, tak omezení společenského života nám dalo čas na sebe sama, na náš duchovní rozvoj, který můžeme vyplnit například četbou a poslechem hudby. Věřím, že kniha osloví čtenáře svým netradičním zpracováním příběhů písní, které jsou zasazeny do časového kontextu kulturního a společenského života v naší zemi. Přejí čtenářům poutavé cestování historií české písničky a hudební tvorby,“ říká Roman Strejček, předseda představenstva OSA.

Knihy je dostupná od 18. 1. 2021 v e-shopu www.albatrosmedia.cz nebo u knihkupců. ☒

Anketa – kulturní zážitek

Rok 2020 kulturních zážitků bohužel příliš nepřinesl. Ale i tak jsme se zeptali našich zastupovaných autorů, co pro ně bylo nejzajímavějším kulturním zážitkem.

Juraj Filas, foto: Petr Klapper

Juraj Filas

skladatel

Přese všechno, co se děje, jsem měl kulturních zážitků celou řadu, především na ČT art, která odvysílala mnoho nádherných oper ve špičkových provedeních, koncerty z předních sálů světa atd. Je to moje nejoblíbenější stanice a taktéž rádiová stanice D-dur Českého rozhlasu, která každou neděli od 16 hod. vysílá slavné opery a každý den celý den vážnou hudbu.

Mám mnoho CD a DVD nahrávek a to jsou opět vše špičková díla světové literatury ve špičkovém provedení. Zážitky si mohu připravovat každý den.

Jan Pokorný (Pokáč)

skladatel, textař

Největší a zároveň jediný kulturní zážitek pro mě byl, když jsme během jarní karantény sjeli doma na plátně komplet

Jan Pokorný (Pokáč), foto: archiv Warner Music

celou sérii Harryho Pottera. Ze svých aktivit bych zmínil turné po Austrálii, to bylo skvělé.

Zdeněk Král

skladatel

Mým letošním největším kulturním zážitkem byly dva srpnové koncerty

Zdeněk Král, foto: archiv Zdeňka Krále

dánsko-české houslistky Lady Fedorové s doprovodem pianistky Lucie Kaucové. První koncert se konal na dánském ostrově Bornholm a druhý v Olomouci v rámci festivalu Colores. Na koncertě zazněla díla světových skladatelů, ale také premiéry současných. Obou koncertů jsem se osobně zúčastnil a oba mě potěšily, zasáhly, nadchly.

Indi Stivín, foto: archiv Indiho Stivína

Indi Stivín

skladatel

Za mě to jsou rozhodně Výroční ceny OSA, ač proběhly bez diváků v sále. Bylo velice inspirující vidět se s předními českými skladateli, kteří byli za loňský rok oceněni.

Veronika Vítová, foto: Kateřina Biblířková

Veronika Vítová

skladatelka, textařka

Letos mě hodně bavil muzikál Lazarus, který se hraje od října loňského roku v divadle Komedie. V příběhu na motivy filmu Muž, který spadl na Zemi je použita hudba Davida Bowieho v nečekaných aranžích a díky bohu s původními texty, na pódiu hraje živá kapela ve skvělém obsazení s dechovou a vokální sekcí, které jsem hrdou součástí. Takhle si představuji moderní muzikál jako plnohodnotný hudební žánr 21. století. Snad se zase začne brzo hrát, když už stihl za tak krátkou dobu nasbírat různá hudební a divadelní ocenění.

Beata Hlavenková

skladatelka

Tento rok byl na kulturní zážitky trochu chudý, nahrazovala jsem to poslechem a zážitky jinými. Moc jsem se těšila na

Beata Hlavenková, foto: Anežka Horová

koncert Bon Iver do Berlína, který neproběhne ani v náhradním, lednovém termínu, a na už jednou přeložený koncert Jamese Blakea, který taky nedopadl.

Ale v červnu jsem zavítala na venkovní koncert kapely J.A.R. na pražském Výstavišti a musím se přiznat, že jsem byla poprvé na jejich koncertě zcela nerušená, sama vepředu v kotli. A extrémně si užila jejich testosteronovou show!! (S některými jsem hrála jazz, s dalšími chystám pop :-)) „Už mizí v bridgi Hancock...“

Jan Vávra

textař, skladatel

Pro mě byl vzhledem k okolnostem roku 2020 největším kulturním zážitkem každý živý koncert nebo festival, který jsem absolvoval ať už jako muzikant, nebo divák. Bylo čeho si vážit a bude na co vzpomínat. Obzvláště se mi vybavuje festival Hradecký slunovrat v Hradci nad Moravicí, který se jakoby zázrakem

Jan Vávra, foto: Jiří Gajdoš

vešel do lehce rozvolněné doby konce června 2020. Menší akce s unikátní lokací i atmosférou, se skvělým čichem na dramaturgii i selekcí festivalového vína. Kdo ví, možná model budoucnosti, kdy bude více než na počtu diváků záležet na komunitě a její sveřepé, a přesto různorodé dramaturgii, na svobodě prostoru.

Pro mě letos jako oáza uprostřed pouště nebo – ať nejsme tak pesimističtí – vyprahlejší stepi.

Jan Kunze

textař, skladatel

Přestože byl letošek kvůli covidu-19 pravděpodobně chudší na kulturní zážitky než ostatní roky, přece jenom

Jan Kunze, foto: archiv Jana Kunzeho

jsem naštěstí nějaké měl. Na začátku roku mě zaujalo divadelní představení Maryša (mlčí), které neotřele pracuje s klasickou látkou bratří Mrštíků. Maryša pro 21. století, experimentální, drsná, jiná, plná brutality i vzepětí milostného citu. Oproti tomu představení Virtual Ritual přivádí diváka do světa on-line videoher a zkoumá možnosti digitálních měst, jejich virtuálních obyvatel a zákonitosti světa, kde je možné téměř cokoliv. Obě pozoruhodná představení jsem viděl v rámci mezinárodního festivalu nového divadla Malá inventura těsně před vypuknutím pandemie. Z výstav jsem stihl magickou O létání a jiných snech ilustrátora Petra Síse a Ultrasupernatural umělecké dvojice Šlapetová, Rittstein, obojí v DOX, obojí skvostné. První vás zavedla do světa dětství a fantazie a ta druhá rovnou na Papuu Novou Guineu na pomezí umění a antropologie. V Rudolfinu mě zaujala výstava malíře Michaëla Borremanse s názvem The Duck. Z literatury bych vypíchl básnické

sbírky Aleše Kauera HappyEND a Ivany Kašpárkové s názvem Numeri. Obě knihy jdou až na dřevěných nejintimnějších pocitů svých autorů. Uvěřitelné, autentické a poctivé.

Michal Prokop

skladatel

Můj nejsilnější kulturní zážitek v tomhle nelehkém roce není hudební. Po delší době jsem měl šanci věnovat se četbě beletrie, a narazil jsem na fantastickou knížku spisovatele Jiřího Kratochvíla Liška v dámu. Tenhle fantaskní příběh z padesátých let, z doby nejužší ko-

Michal Prokop, foto: Petr Klapper

munistické totality, spojuje osudy dvou bytostí, které se zaprodaly režimu, ale je to zároveň nádherný milostný příběh. Útlý román získal cenu Magnesia Litera v kategorii prózy. Krutá doba. Rozhodně k přečtení, zejména pro ty, kteří tu dobu neprožili a v dnešní době třeba podléhají některým tzv. revizionistickým pohledům na komunistický režim.

Anna Žitníková

textařka, skladatelka

V létě jsem poprvé vyzkoušela bezcílné cestování, na které jsme se s přítelem vydali (počítače a mikrofony s sebou), a kulturním zážitkem roku 2020 se tak pro mě nečekaně stal úžasný irský

Anna Žitníková, foto: Štěpán Svoboda

busker, kterého jsme potkali v centru Verony. Jinak mě loni držela nad vodou Dua Lipa s novým albem Future Nostalgia, za mě fakt jedno z nejpovedenějších popových alb roku 2020! Go Dua!

Jaroslav Uhlíř

skladatel

Kultura se moc nekonala. V září jsem ale stihl moc zdařilou premiéru muzikálu Cikáni jdou do nebe v Divadle Bez zábradlí. Ta se opravdu povedla, jak herecky, tak hudebně. Heřmánkovi ji zvládli naprosto mistrně. Dále mě zaujal koncert norského klavíristy a dirigenta Leifa Oveho Andsnese, který běžel mezi svátky na ČT art. Sice téměř nad ránem, ale stálo za to vydržet.

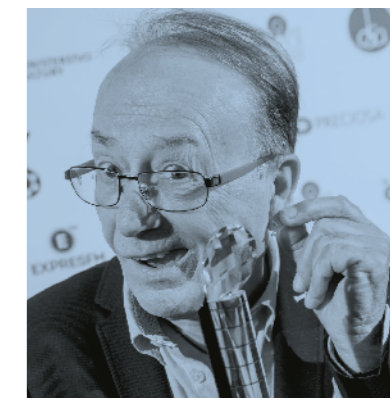

Jaroslav Uhlíř, foto: Petr Klapper

Petr Janda

skladatel

Vlastně jsem vloni ani nic neviděl. V televizi to není ono, ale přece jenom bych jmenoval aspoň koncert Marka Ztraceného v O2 areně. Znovu jsem se také začel do Kunderova Žertu, tak to jsem si pochutnal.

Petr Janda, foto: Petr Klapper

Adrian T. Bell

skladatel

Nejlepší koncert, který jsem loni viděl, byl koncert Kinga Krula v Berlíně. Bylo to na začátku pandemie, kdy bylo jako preventivní opatření přijato pouze mytí rukou. A tak organizátoři umístili na toalety a ke vchodu dezinfekční prostředky. Vládla docela úzkostlivá atmosféra, a kapela Kinga Krula dorazila jako skupina pacientů z psychiatrické léčebny. Bylo to zvláštní, ale velmi silné. ☒

Adrian T. Bell, foto: archiv Championship Music

Mikolas Josef o streamování a autorských právech s Petrou Žikovskou

Na jaře zapojila organizace ČNS IFPI zpěváka Mikolase Josefa, který patří k nejsledovanějším mladým umělcům a je jedním z nejstreamovanějších v rámci služby Spotify, do edukativní kampaně *Buď toho součástí. Podporuj muziku!*. V rámci tohoto projektu umělci navštěvují základní školy, kde prezentují a vysvětlují, jakou má hudba hodnotu a proč ji konzumovat legálně. Kvůli pandemii byly cesty do škol zatím pozastaveny. Vzhledem k tomu, že se Mikolas často pohybuje v zahraničí a v rámci své práce se objevuje mezi zahraničními producenty a manažery, má možnost porovnávat podmínky umělců v Česku a zahraničí. V mezičase, kdy se v kultuře zastavila veškerá činnost, využil příležitosti a s ředitelkou ČNS IFPI Petrou Žikovskou si popovídali o stávající situaci na českém hudebním trhu.

TEXT: MIKOLAS JOSEF, FOTO: ARCHIV MIKOLASE JOSEFA

Za svůj krátký čas v hudebním světě jsem pochopil jednu věc. Mechanismus, podle kterého funguje hudební branže v daném státě, závisí na dvou věcech.

Za prvé na tom, na kolik si hudby a kultury cení daná země. (Věděli jste, že úspěch v rádiích v Německu a Francii vám například přinese ekvivalent peněz jako rádiový úspěch v USA?) Na otázku, kterou pokládám naší divizi ve Francii, tedy proč platí francouzská rádia o tolik víc než ta naše, přichází poměrně jednoduchá odpověď: „Všude si ceníme kultury jinak.“

Mají pravdu. Pokud se vám někdy podaří vytáhnout paty z českých luhů a hájů a budete moct nakouknout, jak

funguje hudební byznys u našich sousedů, dost možná budete šokovaní jako já.

Za druhé na tom, na kolik místní vlády pochopily, jak lukrativní umí být hudební byznys. Jak je možné, že ve Francii platí polovinu nákladů umělcova videoklipu stát? Jak to, že v Kanadě platí náklady na turné mimo Kanadu často stát? Jak to, že jedno procento státního rozpočtu Jižní Koreje jde na podporu kulturního byznysu?

Proč? Protože hodnota exportu hudebního průmyslu v Koreji v roce 2018 byla 564 milionů dolarů.

Proto. Zatímco Korea prosadila zákon o podpoře hudební branže už v roce 1999, a hudba se tím pádem stala

hlavním exportem Jižní Koreje, hudební byznys v Česku zůstává 20 let pozadu.

Sedíme zde společně s Petrou Žikovskou. Já za naši rodinnou firmu Vivienne Records, paní Žikovská za organizaci ČNS IFPI. Jsem rád, že mám konečně možnost probrat to, na co se jí už tak dlouho potřebuji zeptat. Nejprve bych jí rád poděkoval za její čas a ochotu si se mnou popovídat. Věřím, že tímto rozhovorem můžeme iniciovat první kroky ke změně.

Než se dostaneme k hlavnímu tématu tohoto rozhovoru, pomozte čtenářům objasnit vaši funkci na

Mikolas Josef

anglicky a španělsky zpívající zpěvák, autor textů, hudby a videoklipů

- vystudoval angl. gymnázium s oceněním London Academy of Music and Dramatic Arts
- hudební kariéru začal v r. 2016 buskingem (např. Curych, Vídeň, Oslo)
- v roce 2018 získal nejvyšší, 6. místo v soutěži Eurovize jako zatím jediný Čech s písní *Lie to me*
- v roce 2019 ho časopis Forbes zařadil do výběru 30 talentovaných Čechů pod 30
- jeho fanouškovskou základnu tvoří Češi, Slováci, Španělé, Poláci, Řekové, Němci a Italové
- hity – *Me Gusta*, *Abu Dhabi*, *Acapella*, *Colorado* a poslední *Lalalalalalalalala* se umístily na předních místech žebříčků poslechovosti nejen v Česku, ale i v Polsku a nově i v Itálii
- v roce 2020 se stal prvním českým žijícím autorem (pozn.: první místo obsadil Antonín Dvořák) s 1 048 224 posluchači za měsíc na platformě Spotify
- především proto a kvůli pandemii odstartoval kampaň na podporu všech umělců vyzývající fanoušky k legálnímu stahování hudby

hudebním trhu. Víím, že když se chci podívat, kolikrát se umístila moje nejnovější písnička, jdu si každé pondělí aktualizovat IFPICR.CZ. Také víím, že je ČNS IFPI nezisková

organizace reprezentující hudební průmysl.

Co si pod tím mám představit?

Máte pobočky na celém světě?

Kde berete funding? Co je vaším hlavním cílem?

IFPI je mezinárodní neziskovou nevládní organizací, která zastupuje zájmy výrobců zvukových a hudebních zvukově-obrazových záznamů. Lidé si nás často

práce víceméně o administraci, vaše pobočka má před sebou ještě velký úkol – změnit lokální východoevropský stereotyp konzumace hudby (pozn.: ruská rádia začala vyplácet autorům jejich honoráře poprvé za celou historii cca před dvěma lety) a zvednout hodnotu kultury. Bojujete například proti pirátství. Jak vám v této

pletou s organizacemi kolektivní správy, jakou je například OSA. My ale nevybíráme žádné poplatky, staráme se o zájmy svých členů jiným způsobem – naši činnost lze rozdělit do tří hlavních vzájemně se prolínajících oblastí: protipirátská činnost, edukace a lobbying a ano, také na týdenní bázi produkujeme prodejní žebříčky a rádiové hitparády a jednou za rok vydáváme komentované statistiky o výsledcích hudebního trhu za příslušné období. Co se struktury týká, jsme zapsaný spolek a jsme řízeni vlastními členy, tedy výrobci, kteří také na naši činnost přispívají.

Pokud bych měl vybrat ze všech světových poboček IFPI a říct, která z nich má tu nejtěžší práci, vy budete na jedné z prvních pozic. Zatímco v jiných zemích je tato

oblasti pomáhají vaše světové, řekněme, „nadřazené“ pobočky?

Je těžké zhodnotit, nakolik je práce té které pobočky obtížná. Troufnu si však tvrdit, že úkoly a podmínky jednotlivých národních skupin budou velmi odlišné. My lokálně dlouhodobě bojujeme s určitou technologickou opožděností, která na počátku tisíciletí vedla k tomu, že sice existoval internet a poměrně rychlé připojení, které umožňovalo sdílení dat, včetně hudby, ale neexistovala tu žádná lokální legální nabídka služeb typu Spotify. Celá jedna generace mladých lidí se tak naučila chodit si pro hudbu na některá úložiště, na kterých je hudba uploadována bez příslušných licenčních smluv, tedy neoprávněně. Abychom tento stereotyp v mysli mladých lidí zvrátili, spustili jsme před sedmi lety kampaň zaměřenou na druhý stupeň základních

škola a na první ročníky škol středních. Kampaň má tři pilíře, a sice „dětskou část“, ve které pořádáme besedy na školách, část zaměřenou na pedagogy, kde na úrovni center pro další vzdělávání pedagogických pracovníků pořádáme bezplatné přednášky o autorských právech na internetu, a projekt vzdělávacího filmu, který jsme spolu s písemným podkladem pro ukázkovou hodinu rozslali na všechny ZŠ v republice. Cílem projektu je přesvědčit mladé lidi, že hudba má určitou hodnotu, že je výsledkem práce, píle, talentu a umu spousty lidí, a že je normální za ni platit. Vzhledem k tomu, že počet předplatitelů legálních streamingových služeb setrval

Edukativní projekt „Bud' toho součástí. Podporuj muziku!“

realizován od roku 2014 ČNS IFPI za přispění Intergramu a OSA, pod záštitou MK ČR

- proběhly stovky besed a bylo osloveno několik tisíc žáků a studentů
- tři pilíře: 1) Besedy pro žáky druhého stupně ZŠ a studenty prvních ročníků SŠ o autorských právech, hodnotě hudby a legálních možnostech pořizování hudby. Žáci jsou v rámci besed s umělcem (např. Lipo, Petr Harazin ze skupiny Nebe, Mirai Navrátil ze skupiny Mirai, Pokáč, Reginald aj.) poutavou formou informováni o tom, co je a co není legální, čeho se vyvarovat a kde najít vhodnou alternativu k velice rozšířeným úložištím s nelegálně nahranými autorskoprávně chráněnými soubory.
- 2) Přednášky pro pedagogy na úrovni zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků o autorských právech.
- 3) Edukativní film – zaslán společně s písemným podkladem pro ukázkovou hodinu na všechny ZŠ v ČR.

roste, trůfám si tvrdit, že jsme na své misi úspěšní. A ještě bych ráda dodala, že projekt si samofinancujeme ve spolupráci s Intergramem a s OSA a že je sice zaštitěn Ministerstvem kultury ČR, ale jeho záštita je pouze „ideová“.

Jak vám pomáhá český stát?

Tak tady trochu navazujeme na mou předchozí odpověď. Řeknu to takhle – český stát nepovažuje osvětu na poli autorských práv za prioritní. A co se hudebního průmyslu jako takového týká, jsme pořád ve fázi, kdy musíme příslušná ministerstva přesvědčovat, že jsme „průmysl“ a že stojí za to se námi zabývat. Přitom nedávno vydaná studie Oxford Economics s názvem *The Economic Impact of Music in Europe* uvádí, že v rámci EU vytváří hudební průmysl dva miliony pracovních míst a celkový příspěvek hrubé přidané hodnoty (HPH) hudebního sektoru k HDP v EU27 a UK činí 81,9 miliardy eur, což je více než HDP devíti z 28 zemí EU (Lucembursko, Bulharsko, Chorvatsko, Slovinsko, Litva, Lotyšsko, Estonsko, Kypr a Malta).

Pokud jsou moje informace správné, IFPI se dalo do soudního boje s pirátskými weby, které okrádají českou kulturu. Jak toto tažení dopadlo a jak vám v tom pomohl stát?

Všechna soudní řízení, která vedeme s jednotlivými úložišti, jsou v současné době stále nedořešená. Role státu v soudním řízení je zajistit fungující a nestranný systém soudů. Bohužel některé z našich sporů se táhnou od roku 2013 a stále tu není rozhodnutí první instance. Doba trvání soudních sporů těžko podpoří důvěru ve vymahatelnost práv v naší zemi.

Krise v kultuře poprvé za můj život přišla s nástupem internetu, a tím pádem i pirátství, okolo roku 2000. Velmi aktivně ji v Americe tenkrát řešil Jimmy Iovine se Stevem Jobsem. Skrz první iPod začali hudbu opět prodávat, a to místo kazet a CD. Jaká země podle vás zareagovala na zákony o pirátství nejúčinněji? Z koho bychom si měli vzít příklad?

Zpěvák Mikolas Josef a Petra Žikovská

JUDr. et MGA. Petra Žikovská

ředitelka České národní skupiny Mezinárodní federace hudebního průmyslu (ČNS IFPI)

- vedoucí Ústavu práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního
- zabývá se licenčními smlouvami, výjimkami a omezeními autorského práva, rozdíly mezi evropským a angloamerickým autorskoprávním systémem
- členka řídicího výboru European Intellectual Property Teachers Network (EIPTN)
- členka předsednictva národní skupiny International Literary and Artistic Association (ALAI)
- členka Legal Expert Group EUIPO
- působila v hudebních vydavatelstvích BMG Ariola a Supraphon
- vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, později zde získala titul doktor práv (JUDr.)
- absolvovala na Akademii múzických umění na katedře teorie tance

vyspělost obyvatelstva i vládnoucí garnitury. Lidem většinou není problém vysvětlit, že krást zubní pastu v drogerii se nemá, ale u filmu nebo hudby, tedy něčeho, co nemá hmotný substrát, je to často mnohem těžší. K pochopení je třeba mentální vyspělost, kulturní povědomí a také úcta k hodnotám, které vytvořila lidská mysl.

Pokud bych nyní zamával kouzelnou hůlkou a udělal z vás státní osobu s pravomocemi provést změny v zákonech, které by přilepšily české kultuře, které by to byly? Některé už jsou v zahraničí dlouho zavedené...

Na tomto místě bych ráda zdůraznila, že jedna taková změna se chystá! Je to změna zapříčiněná prací evropských legislativců, kteří svoje obavy o osud autorskoprávně chráněných statků na internetu vtělili do Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu. Směrnice se musí přepsat (implementovat) do podmínek našeho právního řádu a v principu přenastavuje odpovědnostní vztahy na internetu. Až doposud odpovídal za obsah uploadovaný na internet pouze uploader, nyní bude za obsah odpovídat i majitel platformy, na které se velké množství obsahu ukládá. Aby se tato osoba své odpovědnosti zbavila, bude muset buď uzavřít licenční smlouvu s nositeli příslušných práv, nebo, pokud k dohodě nedojde, zajistit, aby se autorskoprávně chráněný obsah na konkrétní stránce už neobjevoval. Případá mi to spravedlivé, protože majitelé takových úložišť měli léta značné příjmy z reklam, z poplatků za rychlejší datové připojení / stahování obsahu... a o své zisky se nikdy nepodělili ani s autory, ani s výkonnými umělci, kteří však byli hlavním důvodem trafficu na jejich stránkách. Takže tahle situace by se teď měla změnit. Uvidíme, jak se vydaří implementace a hlavně, co přinese praxe, protože ustanovení je v některých ohledech poměrně vágní, nicméně věřím, že tohle je krok k větší spravedlnosti pro umělce.

Vysvětlíte mi, proč by mě jako normálního občana, který nemá

s hudbou nic společného, mělo zajímat, zda se české hudbě daří.

Hudební průmysl je průmysl jako každý jiný. Máme zaměstnance, platíme daně, na koncerty umělců přijíždějí turisté, kteří přespávají v hotelích, stravují se v restauracích, na koncertech i jinde se prodává merch, který si objednáváme v textilním průmyslu... zkrátka jsme součástí širšího soukolí fungování ekonomiky. A potom je tu ještě jeden pohled na věc, pohled možná trochu idealistický, ale přesto ho zmíním. Hudba jako taková je také součástí kulturní identity každého národa a jejím důležitým vyjadřovacím prostředkem. Každá generace má své hudební idoly, skrze které se identifikuje a sdružuje – i tady vidím zásadní význam hudby.

Pokud na něco vzpomínáte jako na úspěch IFPI, co je to?

Za úspěch považuji spuštění výše zmíněné vzdělávací kampaně *Bud' toho součástí. Podporuj muziku!*, kterou jsme vybudovali doslova na zelené louce. Za sedm let jsme oslovili tisíce žáků a studentů, proškolili stovky učitelů a na kampaň máme stále velmi kladné odezvy, do většiny škol se vracíme opakovaně.

Druhým takovým úspěchem, na evropské půdě, je pak jednoznačné schválení Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu, za kterou je opravdu hodné práce všech evropských národních poboček, tedy i naší. Jsou to desítky setkání s poslanci, stovky e-mailů a telefonátů, opakované vysvětlování svízelné situace a potřeby její nápravy.

Jak mohou spojit síly umělci a IFPI, abychom v tomto boji byli silnější? Co máme udělat?

Aktuálně budeme potřebovat podporu při implementaci směrnice do našeho národního práva. Text návrhu změny autorského zákona je již připraven a budeme potřebovat vaši podporu k tomu, aby text prošel oběma komorami Parlamentu ČR bez nějakých devastujících změn. Potřebujeme vaši podporu k nastolení spravedlivějších podmínek v prostředí internetu. ☒

Kateřina Marie Tichá

„Byla bych skvělá princezna.
Nebo spíš čarodějnice“

TEXT: JOSEF MARTÍNEK

V pubertě jsem mnoho let „žila“ s Jiřím Ortenem, mám doma celkem slušnou sbírku jeho básní, deníků, dopisů.

Se svým prvním albem Kateřina Marie Tichá nespěchala. Během doby, kdy několik let objížděla koncerty jako hostující zpěvačka skupiny Jelen, dávala dohromady vlastní autorský repertoár. Výsledkem je kritikou oceňované album Sami, které vzniklo za přispění producenta ODD a představuje pestrý mix žánrů i nálad.

O písních na své debutové desce Sami říkáte, že jsou to vlastně zhudebněné básně. Musela jste je pro uvedení do písňové formy výrazně přepracovávat?

Málokdy se stane, že bych najednou napsala celý útvar a pak ho jen překlápěla do písničky – tak tomu na desce bylo asi jen u Divoké. Když zrovna píšu touto formou, většinou nejprve vznikne spíš krátký úryvek, krátká báseň, emoce – a ta si pak žije jako samostatný organismus. Když se potom z té krátké básně rozhodnu vykresat píseň, je to už zase jiná disciplína. Musím nejdřív zjistit, co dalšího k tomu chci říct, jestli to použiji jako sloku, refrén, jestli ta slova, která už mám, jsou dost zpěvná, nebo jestli v písni drhnou na jazyku.

Prohlásila jste, že z hudebníků jsou pro vás zdrojem inspirace například Zuzana Navarová, Radůza, Čechomor nebo Karel Plíhal. Máte také své oblíbené básníky?

Mám! V pubertě jsem mnoho let „žila“ s Jiřím Ortenem, mám doma celkem slušnou sbírku jeho básní, deníků, dopisů. Byla jsem jím asi trochu posedlá. Nechápala jsem, jak mohl tak mladý člověk s tak těžkým osudem napsat tak nádherné, hluboké věci. Ten jeho bezbřehý smutek mě fascinoval a asi jsem se s ním dost ztotožňovala. Později jsem si pak vyhledala další autory, od Dyka přes Šiktance až k Wernischovi. Ale úplně nejraději mám už dlouhé roky Skácela, miluji, jak civilní a přitom lehoučké a přesné jeho básně jsou.

Téma samoty bylo a stále je v této době vzhledem k pandemii velmi aktuální. Vy jste však písně na album připravovala několik let. Vzpomenete si, co jste prožívala a co bylo vaším tvůrčím motorem v době, kdy vznikly první verše na album – ty ke skladbě Kdyby tak?

Bylo to, myslím, někdy na začátku roku 2016. Šlo přesně o ten případ, kdy jsem napsala krátký úryvek, ze kterého se až asi o tři roky později stala první sloka k písni Kdyby tak. Zemřela mi tehdy babička a já jsem hledala způsoby, jak se s tím smířit. Vypsát se z toho pro mě bylo snad odjakživa to úplně nejpřírozenější.

Jak vůbec snášíte samotu? Jsou lidé, kteří ji k životu přímo potřebují, ale

Foto: Petr Kozlík

i takoví, kteří mají problém chvíli vydržet jen sami se sebou...

Určitě jí k životu potřebuji, jen je jí teď i na můj vkus až moc. Myslím, že důležitý je balanc – a hlavně možnost vybrat si, jestli chci být sama, nebo jestli chci být s lidmi.

Z alba je patrný váš kladný vztah k folkloru. Kde se vzal? Má kořeny ve vaší rodné Vlašimi?

Ve Vlašimi jsem se narodila, ale moje první hudební vzpomínky jsou z dětského pokojíčku v Čerčanech, ve Vysoké Lhotě, kde jsem asi do devíti let bydlela a půjčovala si tehdy kazety a desky skupiny Čechomor, které poslouchala máma. Tehdy jsem začala chodit do sboru, se kterým jsem pak pokračovala i ve Vlašimi – a i tam se člověk dostal k živelným folklorním písním.

Pár skladeb má nádech pouličního umění, pařížských ulic, cikánské

Myslím, že důležitý je balanc – a hlavně možnost vybrat si, jestli chci být sama, nebo jestli chci být s lidmi.

hudby. Někteří vám na základě toho přiřkli označení „česká Zaz“. Mohou takové škatulky hudebníkům pomoci, aby je lidé snáze rozpoznali, nebo jsou spíše svazující?

Mě třeba trochu paradoxně teprve přirovnávání k Zaz přivedlo k tomu, abych si cíleně poslechla její tvorbu. Myslím,

že svazující by to pro mě mohlo být teprve ve chvíli, kdy bych si řekla, že teď musím dostát nějakým předpokladům, které z toho plynou.

Navíc jste léta spojována s kapelou Jelen, které pravidelně hostujete na koncertech. Získala jste mnoho cenných zkušeností i času na tvorbu. Nemrzelo vás ale někdy, že vás řada lidí vnímala hlavně jako „holku od Jelena“?

Vždyť já jsem byla „holka od Jelena“ – a bylo to tak v pořádku. Bez té „holky od Jelena“ by se mi teď na pódiu s vlastní kapelou stálo horko těžko.

Navenek působíte jako klidná éterická duše, nedílnou součástí vaší prvotiny je ale i jistá divokost, reprezentovaná například písní Vlci. Probudila jste v sobě tuto vlastnost cestováním?

Navštívila jste země jako Palestina, Gruzie či Izrael...

Myslím, že jsem taková byla vždycky, za zavřenými dveřmi. Teď se jenom pomaličku přestávám bát i veřejně opouštět tu bezpečnou škatulku milé hodné holky. Cestování mi s tím určitě pomáhá – když člověk zjistí, v jakých situacích se o sebe dokáže postarat a co všechno zvládne přežít, je si najednou sám sebou mnohem jistější. Také snáz věří svému vnitřnímu vedení a intuici. A miň se bojí lidí.

Vlajkovou lodí alba se stala píseň Zničená zem. Její videoklip, režírováný Jonášem Červinkou, je velmi emotivní, hlavní roli si zahrál Igor Orozovič. Skládala jste ji v podobně vypjatém rozpoložení?

Ano, ale i přesto na to vzpomínám ráda. Byla u mě tehdy na víkend pěvecká kolegyně Tereza Balonová. Občas jí pomáhám s texty a ona mně zase s kytarou. Obě jsme byly v takovém posmutnělém rozpoložení. Někdy kolem půlnoci si začala brnkat nějakou melodii – a já do ní okamžitě zabroukala první sloku Zničené země. Mám tyhle momenty, kdy to všechno zapadne do sebe, hrozně ráda. Jenom pořád nemůžu přijít na to, jak je cíleně vytvořit. Prostě se stanou.

Jste autorkou svých písní, v některých jste ale přece jen přijala pomocnou ruku kolegů – zmíněné Terezy Balonové či Davida Stypky, ve finální fázi jste přizvala producenta Ondřeje Turtáka alias ODD. Máte vysoké nároky na to, koho do procesu tvorby pustíte?

To je velmi těžké zodpovědět. Mám ráda věci pod kontrolou, ale když si to sedne a tvoříte s někým, kdo to cítí stejně jako vy, je to opravdu požehnání. Neznám moc příjemnějších momentů, než když v totálním napojení s někým tvoříte muziku.

Rok 2020 koncertům nepřál. Plánujete svůj debut představit fanouškům naživo například na turné v příštím roce? A jak moc se vám po koncertování stýská?

Foto: Radek Kudláček

Vždyť já jsem byla „holka od Jelena“ – a bylo to tak v pořádku. Bez té „holky od Jelena“ by se mi teď na pódiu stálo horko těžko.

Hrozně moc! Posledních pět let byl každý podzim naprosto barevné období plné koncertů, muziky, jamů... Vlastně to bylo takové vyvrcholení roku před trochu smutnou okurkovou sezonou

ledna a února. Teď jen doufám, že se 17. února v Malostranské besedě usku-teční plánovaný křest desky a že na jaře zvládneme odjet nadvakrát přeložené koncerty jako předkapela Jelena. Co bude dál, to je ve hvězdách.

Máte prý také mnoho nehu-debních plánů. Píšete knihu, má vám vyjít sbírka básní. Na čem všem momentálně pracujete?

Teď se po několikaměsíčním útlumu zase zkusím ponořit do psaní – dopi-sovat básně, texty, kapitoly. Na jaře by měla u ostravského vydavatelství Bílý Vigvam vyjít ona sbírka básní, takže si připravuji ty, které bych v ní chtěla mít. A kromě toho se mi pomalu plní i přání víc pracovat s hlasem – občas se mi ozývají lidé kvůli dabingům a voice-overům. Jednou bych chtěla namluvit audioknihu a animák. Byla bych skvělá princezna. Nebo spíš čarodějnice. ☒

Janek Ledecký

„Na konkurz Hamleta v Soulu dorazilo přes tisíc muzikálových profesionálů“

Premiéru nové podoby veleúspěšného muzikálu Hamlet i svoje akustické turné musel Janek Ledecký kvůli pandemii přesunout z loňského roku na letošní. Zpěvák, jehož jméno je mimo jiné už po dvě generace nezaměnitelným symbolem Vánoc, však neklesá na mysli a připravuje další projekty, včetně nekonvenční knihy poezie.

TEXT: JOSEF MARTÍNEK, FOTO: ARCHIV JANKA LEDECKÉHO

Letos bude mít v Divadle Hybernia odloženou premiéru nová podoba vašeho muzikálu Hamlet. Doznal oproti původní verzi nějakých zásadních změn? A jaké je pro vás jako autora sledovat, jak se představení za posledních dvacet let vyvíjí a oslovuje další generace?

K té opravdu zásadní změně došlo v roce 2004, kdy mě americký divadelní režisér Robert Johanson vyhecovoal ke kompletnímu přepracování původní české verze. Takzvaná světová verze má propracovanější dramaturgii, lépe pracuje s citacemi jednotlivých hudebních témat a rozepsal jsem i některá čísla, která byla v původní podobě naznačena. Pamatuji si dodnes úplně přesně, jak ta práce začala. Dorazili jsme s Martinem Kumžákem za Robertem do New Jersey.

Stylový dům na břehu zamrzlého jezera, kde pár rybářů chytalo v dírách v ledu. Robert nás posadil ke krabu, nalil kalifornský pinot a hned se do nás pustil: „Láska jenom láska je jedna z nejsilnějších písniček muzikálu, tak jak to, že ji má Horacio?“

Jak jste mu to zdůvodnil?

Vysvětlil jsem mu, že když jsem to číslo psal, přesně jsem věděl, že ho nejlíp zazpívá Bohouš Josef. A že s tím taky tenkrát zabodoval na Evropě 2 jako s nejuspěšnější českou písničkou roku. A už když jsem to říkal, začalo mi docházet, že s tímhle argumentem v Americe neobstojím. A to byl jenom začátek... Takže jsme se do toho pustili od základů a já se toho o psaní muzikálu spoustu naučil. Ne že bych to předtím dělal špatně, ale

je rozdíl, když něco děláte intuitivně, anebo záměrně. Tuhle verzi už jsme českému divákovi představili, ale tentokrát mu Hamleta ukážeme v té velkolepé výpravě, která je k vidění v Soulu. Protože se do Divadla Hybernia vejde. A já se vždycky snažím o maximum.

Již nějakou dobu je známo, že v hlavní roli se budou střídat Adam Mišík a Vojtěch Drahokoupil. Čím vás právě oni přesvědčili? Jaké konkrétní rysy vlastně představitel Hamleta musí mít?

Hamlet a Ofélie, to jsou vždycky nejcitlivější body castingu. Viděl jsem všechny filmové Hamlety a asi patnáct divadelních. A z těch divadelních mě nejvíce dostal Jaromír Hanzlík ve vinohradském divadle a o pětatřicet let později Jude

Law s Royal Shakespeare's Company. Mimochodem – ta verze s Judem Lawem nebyla nic moc, a navíc, patrně v rámci rasové korektnosti, byla Ofélie černoška. Což je stejná absurdita, jako kdyby hrál třeba Martina Luthera Kinga běloch. Ale Jude Law to samozřejmě zachránil. Říkám to jenom proto, aby bylo jasné, že mám na Hamleta dost přísná měřítka. Adam i Vojta to senzačně zazpívají a oba mají ten skandinávský design a takovou zvláštní křehkost a zranitelnost. A k tomu ještě i trochu toho šílenství v sobě, bez kterého se to neobejde. Moc se na práci s nimi těším.

Objevíte se v „novém“ Hamletovi i vy sám? Bude souběžně s ním pokračovat i váš další muzikál Galileo?

Už jsem si zkusil krále Claudia. A moc mě ta role padoucha bavila. Takže se těším. Na slovenské Nové scéně se

Viděl jsem všechny filmové Hamlety a asi patnáct divadelních. A z těch divadelních mě nejvíce dostal Jaromír Hanzlík ve vinohradském divadle...

chystá obnovená premiéra mého muzikálu IAGO a Galilea určitě z Hybernie diváci jen tak nepustí.

Vaše nastudování Hamleta znají nejen čeští diváci, ale úspěch má také ve světě – v USA, Japonsku nebo Jižní Koreji. Viděl jste všechny zahraniční verze? Promítla se do některých z nich významně některá ze specifik kultury dané země?

V americké verzi bylo asi nejsilnější obsazení, Hamleta hrál Sebastian Arcelus. Možná ho budete znát z prvních dvou sérií House of Cards, kde hrál investigativního reportéra. V Koreji proběhlo zatím pět různých nastudování a všechna spojuje absolutní muzikálové řemeslo. Soul je největší muzikálový trh a je tam i největší tradice skvělých uměleckých škol, a tím pádem i největší koncentrace muzikálových profesionálů. Na poslední nastudování v D Cube Theater nám jich na konkurz dorazilo přes tisíc. A jen tak mimochodem, light design dělala Young Young, což je ta stejná madam, která měla na svědomí otevírací a závěrečný

ceremoniál Zimních olympijských her 2018. Asi nejsilnějším zážitkem pro mě byla tokijská produkce v režii Tamiyi Kuriyamy, bývalého uměleckého ředitele Japonského národního divadla.

Kvůli koronavirovým opatřením jste musel odložit nejen premiéru Hamleta, ale i svoje akustické turné – dokonce dvakrát. Jak náročné je pro vás, vzhledem k faktickému zrušení jarní i podzimní koncertní a divadelní sezony i velkých letních festivalů, letošní rok přečkat?

Snažím se ten čas využít a píšu. Koncertování mi ale strašně chybí, protože to mě ze všech věcí, které dělám, baví nejvíc.

Restrikce vlády v boji proti pandemii jste opakovaně kritizoval.

Když mi bylo sedmnáct a chodil jsem s akustikou po hospodách a mejdanech, měl jsem jenom od Boba Dylana repertoár tak na hodinu a půl. A pak to byli samozřejmě Rolling Stones a Beatles.

Toto téma je pro naši společnost velmi polarizující. Měl jste někdy obavy, že by se mohla kritika nakonec obrátit proti vám?

Už se samozřejmě obrátila. V některých médiích se stal trojlístek kardiolog, zubař a zpěvák symbolem zlehčování a podceňování pandemie, což je samozřejmě záměrná a účelová dezinformační kampaň. Já od září bojuji za to, aby se přestaly vyhazovat peníze za testování v rámci takzvané chytré karantény. Aby se místo toho použily na ochranu rizikových skupin naší populace. A ejhle, na konci října plukovník Prymula, jako odstupující ministr zdravotnictví, prohlásí, že denní čísla pozitivních nejsou až tak důležitá a že se musíme soustředit na cílenou ochranu těch nejohroženějších... Ale mezitím už za PCR testování vyletěly komínem víc než čtyři miliardy korun.

Co si myslíte o kompenzačních programech pro kulturu ze strany vlády? Je tato pomoc vzhledem k velikosti škod v kulturním sektoru dostatečná?

Prostřednictvím těch programů jsem dosáhl na 1,5 % příjmu, který jsem měl v roce 2020 smluvně garantován a o který jsem vinou rušení koncertů a divadelních představení přišel. A to nepočítám budoucí deficit autorských honorářů za živé provozování 2020. Takže co si tak asi mám myslet? Co si mám myslet o ministrovi kultury, který se nechá v dubnu slyšet, že „festivally nepustí, i kdyby ten virus chčípnul“? A pak nás všechny, co jsme nezávislí a nežebráme o dotace, označí za podnikatele v zábavním průmyslu?

Během jarní karantény jste hodně času věnoval cvičení na kytaru. Jak prožíváte podzimní a zimní vlnu epidemie?

Opřel jsem se do toho, až jsem si uhnal oštěpařský loket. Takže jsem musel přibrzdit.

Podařilo se vám již najít nové termíny pro zmíněné akustické turné? Kdy plánujete vyrazit na koncerty?

My jsme připraveni vyrazit během pár hodin. Máme nazkoušeno. Problémem pro nás všechny v branži ale bude, že to není jako znovuotevřít kadeřnictví nebo hospodu. Do divadla i na koncerty se běžně otevírá předprodej tak čtyři měsíce dopředu. A počítejte s tím, že dobrá třetina populace je vyděšená k smrti, a to tak, že už nikdy na koncert, do divadla nebo do kina nepůjde.

Jednou z písní, které na svých unplugged koncertech hrajete, je i česká verze hitu Like A Rolling Stone Boba Dylana. Pod názvem Solnej sloup skladbu přetextoval Zdeněk Rytíř a nazpíval ji Petr Kalandra. Baví vás obohacovat vystoupení i o převzaté písně? Děláte to často?

Když mi bylo sedmnáct a chodil jsem s akustikou po hospodách a mejdanech, měl jsem jenom od Boba Dylana repertoár tak na hodinu a půl. A pak to

byli samozřejmě Rolling Stones a Beatles. A bluesové standardy od Muddyho Waterse a dalších. Taky hrají věci, co jsem se naučil v osmdesátkách od Ivana Hlase a dalších sekáčů z hanspaulského Houtyše. Popravdě, od Ivana jsem se toho o psaní textů naučil úplně nejvíc. Takže jsem měl velkou radost, když přijal loni na podzim místo hosta na mém symfonickém turné. Zaspívat si se sedmdesátiletým symfoňákem v natřískaném Rudolfinu „... a tenhle barák vám posere pták“ je jeden z těch opravdu zásadních momentů mého kariéry.

Předvánoční čas obvykle trávíte intenzivním koncertováním, v repertoáru totiž máte spoustu skladeb se sváteční tematikou. Jaké vánoční písně hrajete, když můžete koncertovat?

Z alba Sliby se maj plnit... hrají na vánočních turné všech dvanáct písní. Protože je publikum zná všechny nazpaměť. A ne z rádia. Ta nová generace se je naučila, protože si to doma jejich maminky pouštěly celý advent, když pekly cukroví. Takže to mají spojené i s tou vůní a s celou vánoční magií, která je pro děti tak zásadní. Což je marketing, který se fakt nedá naplánovat. Vánoční turné mělo mít dvacet pět koncertů, bohužel se však neuskutečnilo.

Připravujete nyní také novou autorskou desku, případně další muzikál?

Pracuji na novém albu a knížce takových ujetých básniček. Jmenuje se Verše potrhle. A bude to ilustrovat můj syn Jonáš. Ten mi slíbil taky jednu nebo dvě písničky na to nové album. Takhle my to totiž doma děláme. ☒

40 let českého heavy metalu

Titulek článku nelže. Ač se to zdá skoro neuvěřitelné, tuzemská metalová scéna se opravdu začala formovat už před čtyřiceti roky. Pokusme se tedy ony čtyři dekády přiblížit aspoň takřikajíc letem světem a poukázat na to nejpodstatnější, co s sebou ohledně toho zřejmě nejtvrďšího a nejsyrovějšího hudebního žánru přinesly.

TEXT: PETR KORÁL

Obecně je nikoliv neprávem za první zdejší heavymetalovou skupinu označován legendární pražský **Arakain**, který se dal dohromady v březnu 1982. Pro úplnost je ale třeba zmínit, že již v roce 1980 vznikl rovněž v Praze **Krokot**, který se také pokoušel o tvorbu v duchu melodického metalu. A na tanečních zábavách po českému venkově bylo už od toho samého roku možné občas zaslechnout převzaté zahraniční metalové šlágry – například jihočeský **Bonton** a jeho pokračovatelé **Park X** hráli nějaké písně od Judas Priest obdařené vlastními českými texty.

Arakain, Krokot a o chvíli později také **Vitacit**, **Törr**, **Tam**, **Hever** a další skupiny způsobily, že v polovině 80. let tu už existovala nepřehlédnutelná posluchačská základna nového stylu. Jako zásadní bod zlomu je nutné brát i skutečnost, že v té samé době se jednoznačně k metalu přiklonil také ostravský **Citron**. V důsledku toho se tu objevila první profesionální heavymetalová kapela, jejíž popularita šla prudce nahoru. Debutová LP deska Citronu *Plni energie* se stala jednou z nejprodávanějších domácích nahrávek roku 1986. V červnu 1987 soubor naplnil patnáctitisícovou Sportovní halu v Praze, o rok později vydal snad ještě kultovnější album *Radegast* a vše vyústilo ve vítězství v anketě Zlatý slavík v kategorii skupin.

Obrovský vzestup posluchačského zájmu však zažívali i jiní metalisté, zejména Arakain, Vitacit, brněnské party **Titanic** a **Kern** a také Törr, který odvážně naskočil na vlnu satanisticko-okultního black metalu, mimořádně provokujícího

tehdejší komunistické „kulturní dohlázele“. Samostatného elpíčka se však před listopadem 1989 dočkal jen Titanic, ostatní si museli počkat až na pád režimu.

ZLATÁ DEVADESÁTÁ...

První půli 90. let je možno považovat za jakousi zlatou éru českého metalu, který už se v té době rozvětvil do vícero subžánrů, od klasického heavy metalu přes speed, thrash a black až po death a doom metal a grindcore. Metalových desek, kazet a CD tuzemských interpretů se prodávalo obrovské množství a určitě by se dalo říct, že metal v tomto směru zažíval svůj vrchol. Vedle již dříve zmíněných kapel do pomyslné první ligy definitivně postoupil i **Motorband** s fenomenálním zpěvákem Kamilem Střihavkou, **Kreyson** zformovaný kolem neméně znamenitého vokalisty Ládi Křížka známého už z Vitacitu a Citronu nebo extrémnější metalové odrůdy vyznávající party **Debustrol**, **Root**, **Master's Hammer**, **Kryptor** či **Krabathor**. Doba po sametovém převratu byla v mnoha směrech naprosto jedinečná, lidé byli ochotni věnovat svoji pozornost všemu, co bylo dříve potlačované a zakazované, a tak se mohlo stát i to, co se nejspíš už nikdy nebude opakovat. Například že druhou nejprodávanější českou, respektive tehdy ještě československou deskou byl jeden měsíc roku 1991 nekompromisní debut *Neuropatolog* thrashmetalového Debustrolu nebo že v odpoledním vysílání veřejnoprávní České televize jste v tu dobu mohli zhlédnout

... po roce 1993 se začala situace prudce měnit: metalové nahrávky – dalo by se říct, že celkem přirozeně – se přestaly prodávat v oněch takřka nepochopitelných počtech...

vysoce kontroverzní videoklip black-metalových Master's Hammer s úplně obnaženou dívkou kdesi v kostele...

Hodně desek v té době vycházelo u úspěšně rozjeté firmy Monitor, která pro zdejší hard & heavy scénu jistě vykonala spoustu záslužné práce. Ovšem po roce 1993 se začala situace prudce měnit: metalové nahrávky – dalo by se říct, že celkem přirozeně – se přestaly prodávat v oněch takřka nepochopitelných počtech, a Monitor jako ryze komerční subjekt tudíž neměně přirozeně z vydávání metalu (až na výjimky) vycouval. A pro ostatní velké vydavatelské společnosti víceméně platilo totéž.

... A ZPĚT (ČÁSTEČNĚ) DO UNDERGROUNDU

V důsledku toho se už někdy od poloviny 90. let v ČR vytvořil model, který je typický de facto pro celý svět. To znamená, že větší a střední vydavatelé se začali věnovat v podstatě jen těm „ekonomicky zajímavým“ metalovým formacím a zbytek kapel se pomyslně stáhl do undergroundu – rozumějte k malým, specializovaným labelům, kde se povětšinou odehrávalo to v daném žánru umělecky nejzajímavější či nejprogresivnější. Takhle to, velice zjednodušeně řečeno, funguje vlastně až

Debustrol 2020, foto: Petr Bryk

podneška: s jediným rozdílem spočívajícím v tom, že v současnosti už se řada kapel (včetně těch takřka velkých) obejde bez služeb gramofirem a svoje nové nahrávky si realizuje vlastním nákladem.

Každopádně v průběhu let se na domácí scéně postupně vynořila spousta bezesporu kvalitních a invenčních skupin, které začaly různým způsobem v dobrém konkurovat té první a druhé tuzemské metalové generaci a zcela logicky je doplňovat či přímo nahrazovat. To se začalo projevovat jak na koncertních a festivalových pódíích, tak třeba v hlasování specialistů v rámci žánrových Cen Anděl nebo velmi

respektované ankety Břítva. Pokusme se nejen z jejich výsledků vydolovat ta možná nejzásadnější jména: **Insania, Silent Stream Of Godless Elegy, Hypnos, Asmodeus, Malignant Tumour, Forgotten Silence, Tortharry, Ador Dorath, Maniac Butcher, Inferno, Endless, Ingrowing, Cruadalach, Fleshless, Panychida, Lykathia Aflame, Trollech, Stíny plamenů, Dying Passion, Modern Day Babylon, Exorcizphobia, Lahar, Kaar, Cult of Fire...** Většina z nich je stále aktivních.

Ale to jsme pořád víceméně v klubové/undergroundové sféře, přitom metal v té melodičtější a obecně stravitelnější podobě se samozřejmě i dnes občas

hraje také na pódíích velkých kulturáků nebo přímo hal. V této souvislosti nelze nezmínit, že co se týče návštěvnosti, stále populární „veterány“ jako Arakain, Citron nebo Kreyson v poslední době asi převálcovali jednak mladší a progresivněji znějící **Dymytry**, jednak vesměs zkušenými muzikanty tvořený **Traktor**. (Pomíjím Škwor, který už za metalovou kapelu obvykle nebývá považován.)

KDO TO DEFINITIVNĚ „PROKOPNE“ I VENKU?

Řada zdejších metalových spolků vyráží koncertovat do zahraničí, někdy i na

Surma Band, foto: Kryštof Peterka

... v průběhu let se na domácí scéně postupně vynořila spousta bezesporu kvalitních a invenčních skupin, které začaly různým způsobem v dobrém konkurovat té první a druhé tuzemské metalové generaci a zcela logicky je doplňovat či přímo nahrazovat.

souvislá turné (a nejen po Evropě!). Třeba český grindcore má ve světě skvělý zvuk a skupina **Gutalax** už je v rámci žánru opravdová mezinárodní hvězda. Podobně Master's Hammer (kteří však

před dvěma lety zřejmě definitivně uzavřeli svoji činnost), Root a Cult of Fire jsou v blackmetalovém ranku také všeobecně uznávané veličiny, nemalé renomé si vydobyli například i symphometalisté **WelicoRuss**, powermetalová **Sebastien** nebo některé death-metalové skupiny v čele s Krabathorem a Hypnos.

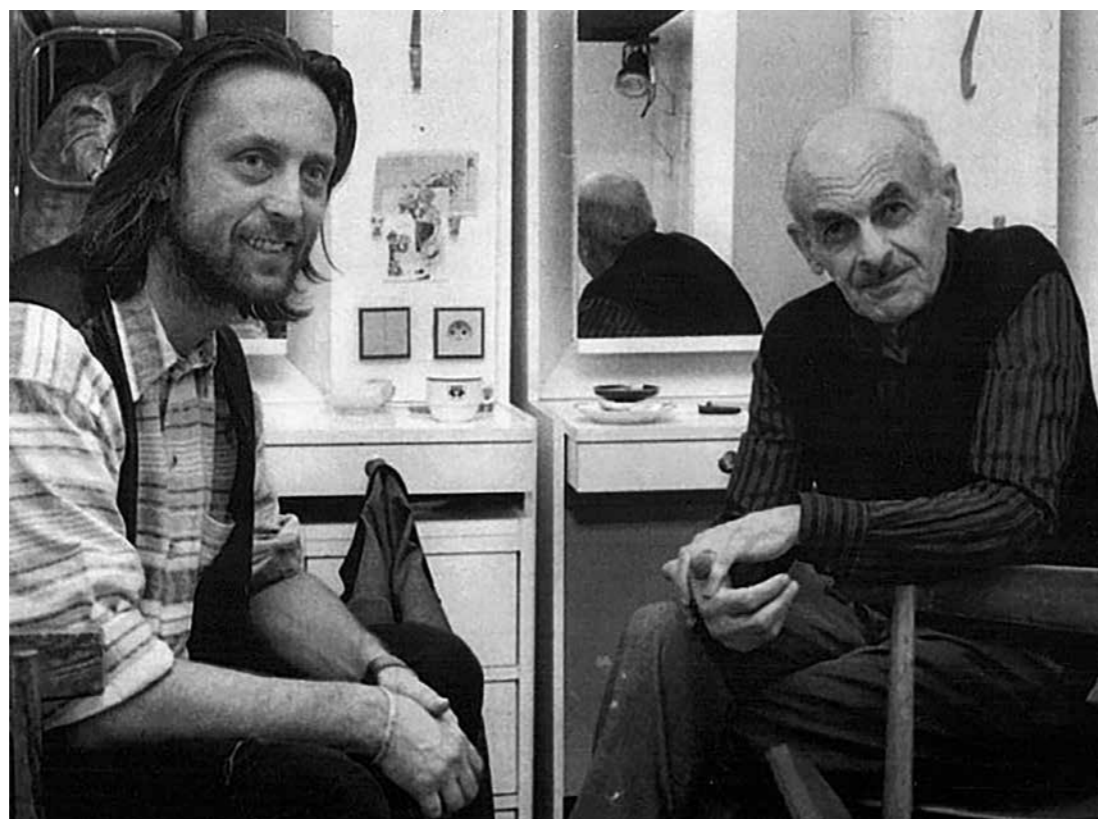
Něco tomu ale stále chybí. Totiž kapela, která bude vydávat u velké, na metal zaměřené zahraniční firmy a stane se hvězdou netoliko v rámci nějaké „subžánrové podmnožiny“, nýbrž celé světové tvrdé scény. Zdálo se, že by to mohli prolomit jihočeští **Seven**, kteří vydali jednu desku u renomovaných Nuclear Blast (*Freedom Call* v roce 2011), leč nakonec z toho bohužel moc nebylo. Momentálně má podobnou šanci nový symfonicko-metalový projekt **Surma**, jehož hybateli jsou česká zpěvačka Viktorie Surmová a zpívající kytarista Heri Joensen z Faerských ostrovů a který zaštitil další věhlasný label Metal Blade. Držme palce. ☒

Moje cesta k dokumentu...

TEXT: JIŘÍ VONDRÁK

Děje-li se člověku v životě změna, byť zásadní, obvykle ji zprvu nebere příliš na vědomí.

U mě, původně muzikanta a posléze hudebního vydavatele, přišla velkým obloukem. Po mé moskevské návštěvě slavného ruského básníka Bulata Okudžavy jsem organizoval jeho první československý koncert. Kvůli operaci srdce, které se podrobil v USA, bylo třeba jeho první termín návštěvy odložit o rok, kdy se situace opakovala. Okudžava onemocněl, a bylo třeba koncert znovu odložit. Pan Okudžava mi sám nabídl, abych „vzal kameru a přijel za ním, že natočí jakousi ‚omluvenku‘ a českému publiku sám vysvětlí, proč nemohl přijet“. Protože žádná televize neprojevila o natáčení s Okudžavou nejmenší zájem, pronajal jsem si kameru a zvuk, najal kameramana a zvukaře, zaplatil letenky a v Předělkinu u Moskvy se spisovatelem v jeho dače natočil první záběry budoucího filmu. Natočeného materiálu se ochotně ujala ostravská redakce České televize. Přidělili mi režiséra, který z materiálu udělal film, pod který bych se ale dnes nepodepsal. Napadlo mě, že zpívajícího básníka Okudžavova typu – řekněme písničkáře – bychom našli v každé evropské zemi a že by bylo zajímavé o každém z nich natočit portrét. V té době se mi ozvali ze štábu tehdy

Jiří Vondrák a Bulat Okudžava v šatně, foto: archiv Jiřího Vondráka

neustále vandrujícího festivalu Porta, jestli bych nenamluvil komentář k filmu, který bude natáčet ostravská kabelová televize. Souhlasil jsem za podmínky, že si průvodní slovo napíši sám. Odepsali, že ano. Chtěl jsem ale tím pádem mluvit i do scénáře – prý abych si ho napsal

celý sám. Pak by ale bylo logické, kdybych byl u samotného natáčení. Souhlasili i s tím. Poslali mi smlouvu, kterou jsem podepsal, aniž bych si ji důkladně přečetl. A celou věc jsem pustil z hlavy. Ano, takto nezodpovědně jsem se zachoval. Taky se mi to málem vymstilo.

Se štábem ostravské kabelovky jsme během půl roku natočili další tři půlhodinové dokumenty do uvažovaného cyklu Básníci Evropy – s Jiřím Suchým, Milanem Lasicou a úžasným italským zpívajícím autorem Ginem Paolim. Mezitím potvrdili z krakovské televize, kam jsem drze napsal, zájem o koprodukcii při natáčení dokumentu o vynikajícím polském písničkáři Grzegorzovi Turnauovi. Krakov se bude podílet tím, že film natočí, tedy dá k dispozici kameramana, zvukaře a produkci, včetně techniky, česká strana film dokončí stříhem a režijní úpravou zvuku. Napsal jsem scénář a ve stanoveném termínu natáčení jsem jel do Ostravy, abych vyzvedl režiséra, s nímž jsme spolupracovali na oněch třech předchozích dokumentech. Den před natáčením mi ovšem pan režisér sdělil, že chce pracovat pouze se svým kameramanem a jen se svým

Jiří Vondrák, Miroslav Horníček a scenarista Fedor Skotal, foto: Jana Skotalová

Jiří Vondrák a Bulat Okudžava, foto: archiv Jiřího Vondráka

zvukařem, že ho žádní „polští amatéři“ nezajímají. To byl velký problém. Koprodukční smlouvu jsem si přečetl podrobně, a bylo vyloučené na poslední chvíli měnit její podmínky. Pan režisér razantně odmítl odjet na natáčení a nechal mě, abych si situaci vyřešil sám. Nezbyvalo

Vladimír Pavlík (producent), John Mayall, Jiří Vondrák, foto: archiv Jiřího Vondráka

jinak, než abych odjel na natáčení Turnauova koncertu do Varšavy a následně do Krakova sám. Přijel jsem do nejvyšší varšavské budovy, jedné z osmi tzv. Stalínových sester. V prvním patře, v sále Teatru dramatycznego, bylo vše připraveno na odpolední a večerní koncert. Na jevišti

paní v modrém plášti leštila desku klavíru a kolem stativu s kamerou se procházel asi čtyřicetiletý muž. Zamířil jsem k němu a vzájemně jsme se představili. Jmenoval se Andrzej Jaskowski a ptal se po režisérovi. Zamluvit odpověď bylo zbytečné. „Já jsem režisér...“ prohlásil jsem, nemaje jiné

Jiří Vondrák a Ian Anderson (Jethro Tull), foto: Pavel Löffelmann

Je mi líto, že některé velikány světové hudby jsem natočit nestačil...

možnosti. Když Andrzej neprotestoval, požádal jsem ho, aby udělal pár záběrů na vchod prázdného a pak postupně se plnicího sálu.

„Tak. Zbieranie,“ pokýval hlavou kameraman. Můj první improvizovaný režisérský pokyn nebyl úplně mimo. Koncert zpěváka-klavíristy plus sedmičlenné kapely vyžaduje snímání alespoň pěti kamerami, a já měl k dispozici pouze jedinou. Repertoár Grzegorza Turnaua byl naštěstí totožný pro odpolední i večerní koncert, požádal jsem tedy Andrzeje, aby na odpoledním koncertě nasnímal Turnaua v širších záběrech a na večerním v co nejbližších detailech.

„Tak,“ odušil nezaujatě Andrzej.

„Víš, jak to myslím? Už jsi točil takový typ dokumentu?“ znejistěle jsem se ho zeptal.

„Tak. Znasz Andrzeja Wajdę? Jestem jeho operator kamery,“ odpověděl

Jiří Vondrák a Daniel Olbrychski, foto: Pavel Otevřel

s mírnou pýchou v hlase. On byl kameramanem proslulého Wajdy! No, mě to přimělo k další rozumné věci onoho dne. Na rovinu jsem mu vysvětlil, že nejsem žádný režisér, že mě k tomu, abych se pasoval do této role, přimělo nefér jednání jednoho televizního „profesionála“. Jaskowski to pochopil a celé natáčení mi radil, co mám dělat, co mám chtít – a proč. Pod režii dokumentu o Turnauovi jsem sice poprvé podepsaný já, ale jeho

skutečným režisérem byl kameraman Jaskowski...

Prvního či druhého července 1993 mi pak doma zadrnčel telefon. Produkční ostravské kabelovky mi připomenula natáčení Porty ve Svitavách a oznámila, že mě v Brně vyzvednou za dva dny.

„Hodí se vám to už v osm ráno, pane režisére?“ zeptala se.

„No, počkejte, já nejsem režisér...“ snažil jsem se vysvětlit.

„Podepsal jste scénář, komentář a režii, podívejte se do smlouvy...“ opáčila produkční.

Byl jsem na omdlení. Obtelefonoval jsem všechny známé brněnské režiséry, včetně divadelníků Petera Scherhaufera a Vladimíra Morávka, ale takhle narychlo nemohl nikdo. Nezbyvalo než se příštího dne nechat odvézt do Svitav a prožít tři

české a evropské muziky. Samostatných filmů vznikla taky slušná řada. S některými osobnostmi světového významu jsme se nestačili poznat příliš zblízka, ale i ty mají pro mě svůj velký význam. Eric Burdon, John Mayall, Jevgenij Doga, Vanilla Fudge, Uriah Heep, Slade a řada dalších. Nejvíce si ale vážím těch filmů, které vznikly po takřikajíc „delších námluvách“. S Bulatem Okudžavou, lídrem Jethro Tull Ianem Andersonem, princem hippies Donovanem, Huguesem Aufraym, ale třeba i s Jiřím Suchým, Hanou a Petrem Ulrychovými, Michalem Prokopem... S každým z nich jsem většinou nakonec natočil filmů několik, a tak jsem měl vzácnou možnost poznat jejich osobnosti i hudbu zblízka v jejich soukromí. S Ianem Andersonem, Donovanem, Aufraym a mnohými dalšími jsem v osobním kontaktu dodnes, občas si píšeme a někdy se i potkáme. S Jiřím Suchým jsme natočili několik filmů a chystáme další...

Je mi líto, že některé velikány světové hudby jsem natočit nestačil... Po skvělé návštěvě u Gilberta Bécauda na jeho lodi Aran na řece Seině jsem se těšil a připravoval na natáčení s tímto gigantem francouzského šansonu. Jeho smrt nás zaskočila. Nezájmem či neschopností jistého dramaturga televize jsme propásli unikátní možnost natočit vzpomínky Charlese Aznavoura dokonce u něj doma! Okradení, změna managementu a smrt navždy oddálily natáčení s Leonardem Cohenem... ale i to patří k životu a práci dokumentaristy.

Našly by se dokumenty, které se podařily – za hodinový Jarek a Amadeus (o tom, jak Jarek Nohavica přebásnil slavnou Mozartovu operu Cosi fan tutte) jsem obdržel několik ocenění, např. cenu diváků festivalu Zlatá Praha, velkou cenu Arts and film v Telči, ale hlavně cenu za nejlepší dokument regionálních televizí Evropské unie v roce 2007. Dalším mým filmům se dostalo ocenění a jsem za ně rád, každé uznání práce je důležité, alespoň já si každého jednoho považuji. Nicméně při této malé inventuře méj filmografie jsem si uvědomil důležitější a podstatnou věc: že jsem pomohl štěstí točit se spoustou úžasných osobností – tím, že jsem si vybíral pouze ty, kterých si vážím, které mám rád. ☒

Jiří Vondrák, Jan Hrubý, Michal Prokop, foto: Pavel Otevřel

Michal Prokop a Jiří Vondrák, foto: Pavel Otevřel

Jiří Vondrák a Jiří Suchý, foto: Irena „Ajřín“ Zlámalová

Honza Křížek

„Vyhlížím pořád nové hudební výzvy a skladatelské příležitosti“

Kdo zažil devadesátá léta, těžko mohl svého času uniknout známé melodii doprovázené slovy „Chci v tobě rejdit, dneska je mi to volný...“. Patřila hitovce Rejdit, která v té době rotovala českými rádii. Měl ji na svědomí právě frontman kapely Walk Choc Ice Honza Křížek. Když „Chodící nanuk“ ukončil v roce 2002 činnost, Honza nezhálel a na pódiích se začal objevovat coby zpěvák legendárních Blue Effect. Po smrti Radima Hladíka v roce 2016 už kapela v hraní nepokračovala, a tak se Honza rozhodl pro odvážný krok a vydal se na sólovou dráhu. Jak se mu daří, co mu dala spolupráce s Bárrou Basikovou, proč vzpomíná na devadesátky a jak jeho tvorbu ovlivňuje koronavirová pandemie?

TEXT: MARTA PUŠOVÁ, FOTO: JAN NOŽIČKA

Když se řekne Honza Křížek, řadě lidí se primárně vybaví Walk Choc Ice a hit Rejdit. Těší tě to?

Těší mě to, a moc! Je fajn udělat za život alespoň jednu věc, která má smysl a zůstane lidem zapsaná v povědomí. Makám na tom, aby si mě v budoucnu spojovali taky s nějakou mojí současnou písničkou. Proto jsem letos vydal čtyři nové singly a dělám na nových věcech stále dál. Ale Rejdit už asi bude navždy ta věc, se kterou si mě lidé budou spojovat.

Brzy to bude dvacet let, co Walk Choc Ice vznikli. Jak vzpomínáš na začátky?

Je to šílený, ale příští rok to bude třicet let od první zkoušky Chodícího nanuka. Nechce se mi tomu moc

věřit. Všichni jsme tenkrát hráli v nějaké regionální zábavové kapele a měli chuť se prosadit v kapele s vlastním repertoárem. Povedlo se dát do kupy správný koktejl muzikantů a ani ne po roce jsme vyrazili na první koncerty. Všude chodily spousty lidí a měly po muzice vyloženě hlad. Byla to vážně skvělá doba, o které je i můj nový singl Devadesátky.

Hodláš Walk Choc Ice ještě někdy oprášit?

Umím si představit další comebackový koncert, jaký jsme už v minulosti udělali například k dvaceti rokům od vydání prvního alba Keep Smiling. Ale plnohodnotný návrat spíš ne, na ten bychom už těžko našli čas a energii. Každý má svůj život, svou rodinu a zaměstnání a taky

svou aktivní kapelu. Jinak jsme ale v kontaktu a zůstali jsme dodnes kamarádi.

Další legendární kapela, ve které jsi působil, byli Blue Effect, kteří ukončili činnost v roce 2016 po smrti Radima Hladíka. Myslíš, že je ještě nějaká šance na její vzkříšení?
Radim Hladík byl jediným původním

členem Blue Effect a po jeho odchodu se pro mě tahle kapitola uzavřela. Ale ne úplně, protože jsme v roce 2018 uskutečnili spolu s B-Side Bandem Josefa Buchty, členy brněnské filharmonie a sborem Czech Ensemble Baroque koncert Pocta Radimu Hladíkovi a Blue Effect. Považuji to za výjimečnou příležitost poklonit se Radimově památce a jít svou cestou dál. Příští rok máme v plánu tento koncert zopakovat.

Jaká je tvoje nejoblíbenější vzpomínka na Radima Hladíka?

Radim byl velmi skromný a uctivý člověk. Když hrál, vypadalo to, jako by meditoval. Skvěle se s ním spolupracovalo a měl na nás velký vliv. Hodně cvičil na kytaru a sledoval nové hudební trendy a technické vymoženosti. S úsměvem vzpomínám, jak za mnou po jednom z prvních koncertů přišel nějaký mladík a říkal: „Kluci, to byla pecka, super koncert. Jo a toho staršího kytaristu, tak toho si nechte, ten je skvělejší!“

Po ukončení činnosti Blue Effect ses vydal na sólovou dráhu. Jaký je rozdíl v tom, rozjždět nový projekt nyní a před dvaceti lety?

Před dvaceti lety jsem se vezl s kapelou na crossoverové vlně a měl úplně jiné starosti, než mám dnes. Neměl jsem rodinu, jen kapelu, kámoše a svůj skejt. Rozjet sólovou kariéru po čtyřicítce mělo ale smysl i správný čas. Mám už na věci svůj pohled a snad i nějaké zkušenosti. Nic ale nenahradíš tím, když si něco zkusíš sám, a to je hlavním důvodem, proč jsem se k tomu opravdu odhodlal. Abych zjistil, jaké to vlastně je a jestli na to vůbec mám.

Už jsi zmínil svoji novinku, singl Devadesátky. Co z této doby ti na české hudební scéně chybí?

Nový singl a videoklip jsou přesně o tom a téhle době. O svobodě, která byla cítit ve vzduchu na každém kroku. O lidech, které jsem potkal a kteří mě ovlivnili a formovali, a dnes mi to setkávání s nimi chybí. O tom, že jsme byli více spjatí touhou poznávat nové věci a méně jsme jeden druhému něco vyčítali a záviděli. Jsem rád, že se mi do klipu povedlo dostat takové osobnosti, jakými jsou Dan Bárta, Petr Čtvrtníček, Tereza Pergnerová nebo Franta Černý z Čechomorů. Je zde vedle sebe v jednom

videu čtyřicet osobností, kterých si moc vážím, a jsem rád, že se podařilo tenhle projekt dotáhnout do konce.

Myslím si ale, že dnes máme neuvěřitelné možnosti, jak svou hudbu zaznamenat a ukázat světu. Všude kolem nás je spousta skvělé hudby. A když se někomu něco nelíbí, může přepnout na jiný kanál. Rozhodně v tomto ohledu žijeme v naprosto fantastické a kouzelné době.

Nedávno jsi také vydal singl s Bárou Basikovou, který se ohlíží za ne tak kouzelnou dobu komunismu. Jak ty vzpomínáš na dětství před rokem 1989?

Odjakživa mám tendenci rozdělené věci spojovat. Přál bych si, abychom se vzájemně přestali hádat a přestali závidět jeden druhému nos mezi očima.

Byla to doba plná štěstí, lásky a pohody. Byli jsme děti a víc než politiku jsme vnímali hřiště a víkendové návštěvy u dědy a babičky v Potštejně. Odmalička u nás doma hrála hudba. The Beatles, David Bowie, J. S. Bach, Frank Zappa. Na druhou stranu se veřejně nesmělo otevřeně kritizovat systém, cestovat ani svobodně podnikat. Vnímám, že tu vládne tvrdá ruka rudého bratra, a že je potřeba dávat si pozor na pusy.

Cítíš, že tě komunismus nějak poznamenal?

Něco z toho strachu otevřeně se vyjadřovat ve mně pravděpodobně zanechalo nějakou stopu. Rodinu mojí ženy komunisté tvrdě perzekvovali a ten šrám je v tomhle případě mnohem hlubší.

Co se podle tebe dá dělat pro to, aby se podobná doba už neopakovala?

Snažím se žít a chovat se slušně, nikomu nechci zasahovat do jeho prostoru a věřím, že se mnou bude jednáno stejně. Věřím v naše děti a přeju jim, aby vyrůstaly a žily ve svobodné společnosti. Nepodporuju zlo a nikomu nic zlého nepřeu. Odjakživa mám tendenci rozdělené věci spojovat. Přál bych si, abychom se vzájemně přestali hádat a přestali závidět jeden druhému nos mezi očima. Když každý začne tímhle způsobem sám u sebe, věřím ve společný výsledek a dobrou náladu ve společnosti.

K písni Křídla tažných ptáků jste natočili i klip, který reflektuje tehdejší zásadní okamžiky. Co tebe z té doby zasáhlo nejvíc?

Podobu videoklipu má na svědomí Michal Skořepa. Všechny vizuální nápady jsou jeho. My jsme pouze korigovali, aby z toho nebyla příliš velká antikomunistická agitka. Chtěli jsme pouze dovyprávět příběh textu. Příběh lidí, kteří za vlády komunistů ztratili své domovy, rodiny a kamarády a museli opustit svou vlast. Právě ty zpřetrhané vazby mezi lidmi vnímám jako zásadní téma té doby.

Příběh ti v písni pomáhá vyprávět Bára Basiková, proč právě ona?

Báru už dlouho obdivuju jako zpěvačku i jako výraznou osobnost. Napadlo mě, že by mohla podtrhnout náladu mojí písně, že její hlas umocní celkový dojem a vyznění téhle skladby. Měli jsme už společnou zkušenost z předchozí spolupráce v pořadu Garráž, který jsem moderoval. Bára tam s mou kapelou zpívala Babe I'm Gonna Leave You od Black Sabbath. Udělala na mě obrovský dojem, i proto jsem se rozhodl ji oslovit ohledně spolupráce na společném duetu. Hudební produkci obstarali Tomáš Lacina a Jan Steinsdörfer, tedy muzikanti, se kterými jsem si už dlouho přál spolupracovat. Kytary nahrával můj dlouholetý kamarád Lukáš Chromek a já, bicí natočil náš kamarád a bývalý spoluhráč Michal Kolouch Daněk. Natáčení singlu i klipu jsme si moc užili. Bára je profík, zajímala se od začátku o to, jak bude ve finále skladba znít, nadchla se pro text a pro tuhle myšlenku.

Užít si s kolegy natáčení klipu a singlu zní v dnešní době skoro neuvěřitelně. Jak moc tě ovlivňuje momentální dění ohledně koronaviru?

Stýská se mi po hraní, po kapele a fanoušcích. Po ježdění a po lidech kolem toho blázince. Po technících, po zvukářích a po stáncích s trdelníkem na každé městské slavnosti. Stýská se mi po úsměvech lidí a po hřejivém objetí beze strachu. Snažím se nepropadat panice a soustřeďuju se především na svou rodinu a na svou práci. Během celé té šílené doby se mi letos povedlo vydat čtyři nové singly a ke každému videoklip. Složil jsem hudbu k dokumentu o koronavirové krizi Jaro v nouzi a skládám i reklamní hudbu. Naštěstí mám ženu, která má práci, a daří se nám společnými silami uživit rodinu a být spolu šťastní. Radovat se z toho, že se máme.

Máš nějaký záložní plán?

Člověk by určitě měl nějaký mít. Spoléhám na to, že všechno přejde, že to zvládneme a budeme žít zase svoje životy. Nepřipouštím si jiný scénář, než je tenhle s dobrým koncertem.

Až tohle všechno pomine, jak vidíš českou hudební scénu?

Bude se z toho, chudák, dlouho zvedat a vzpamatovávat. Řada akcí, kapel, pořadatelů a dalších subjektů to asi nezvládnou, a odpadnou. Ale ne proto, že jsou špatní v tom, co dělají. Odpadnou proto, že žijeme v tak náročném době a bez podpory státu se to prostě zvládnout nedá. Přesto doufám, že se podaří vrátit kulturu zpátky do zajatých kolejí a že se spolu budeme moct potkávat, hrát si a bavit se.

Bez ohledu na koronavirus, co v hudbě plánuješ v novém roce?

S kapelou jsme před Vánoci odehráli streamovaný charitativní on-line koncert a pracujeme na novém materiálu. Taky chystáme můj nový hudební pořad, kam si budu opět zvat hudební hosty na rozhovor a společné hraní. Vyhlížím pořad nové hudební výzvy a skladatelské příležitosti. Hlavně ale přeju nám všem, ať tohle zvládneme a můžeme zase v klidu a bezpečně žít! ☑

Dobře skrytý Ondřej Brousek

ZASTUPOVÁN OSA
OD 2003, V DATABÁZI
MÁ REGISTROVÁNO
314 HUDEBNÍCH DĚL

Skladatel, muzikant, herec a režisér Ondřej Brousek slaví čtyřicáté narozeniny. Filmoví diváci si ho spojují nejčastěji s rolí Eliena v Pelíšcích, vystupoval i v televizních seriálech, ale vždy si našel čas na další aktivity, jako je scénická či filmová hudba (k více než dvaceti snímkům a sedmdesáti inscenacím) nebo herecká práce v Divadle na Vinohradech. Ovšem nejdelší etapu, polovinu života, prožil jako člen jedné z našich nejúspěšnějších skupin, Monkey Business. Neobvykle stále seskupení založené Romanem Holým si vydobylo renomé nejen hudbou samotnou, ale i výběrem pozoruhodných hostujících celebrit a originálním pojetím videoklipů. Ondřej Brousek se již nyní těší na další rok za klávesami, který snad již brzy přinese návrat na koncertní i divadelní pódia.

TEXT: MARCELA TITZLOVÁ, FOTO: ROMAN ČERNÝ

Kapela je pro mě za odměnu. Už mi přijde trochu trapné tuhle větu pořád opakovat, ale je to zábava, kterou člověk ještě něco vydělá. Co víc si přát.

Jakou roli ve vašem životě hraje Monkey Business?

Kapela je pro mě za odměnu. Už mi přijde trochu trapné tuhle větu pořád opakovat, ale je to zábava, kterou člověk ještě něco vydělá. Co víc si přát. Navíc máme to štěstí, že si při tom můžeme dělat dost, co chceme. Samozřejmě ovšem chceme, aby se s námi bavilo i publikum. Pořád se proto snažíme objevovat nové věci. Provedli jsme za ty roky už hodně zvláštních experimentů a zatím se zdá, že úspěšně.

V sedmičlenné kapele působí jako vůdčí osobnosti Roman Holý a frontman Matěj Ruppert,

vy hrajete na klávesy. Nemáte zde větší autorské ambice?

Já se za popového skladatele moc nepovažuji, v tomto případě se raději vezu. Už proto, že Roman je výjimečný skladatel a má tak obrovský přehled o všem, co se děje, i jasnou vizi, že my ostatní mu tu jeho představu s radostí jen tak přizdobujeme. Já mám celý svůj part na desce v podstatě natočený za den. To mi vyhovuje, protože nemám čas jezdit každý týden jako Matěj Ruppert, baskytarista Pavel Mrázek nebo Tereza Černochová za Romanem do jeho sušického studia. To ovšem nijak nemění fakt, že s demonahrávkami trávím doma moře času. Tak jen posílám své party z domova a vývoj celého alba sleduji tak trochu

zpovzdálí. Víím, že celá deska je vždycky jen v Romanově počítači, a naprosto mu důvěřuji, že to udělá dobře.

Může vás v tomto směru něco na novém albu překvapit – třeba i nemile?

My už se za ta léta dost známe. Není to tak, že by na turné každý bydlel v jiném patře hotelu a potkali jsme se jen na pódiu. Leccos už jde odhadnout, ale i tak funguje u nové skladby právo veta. A když je to čtyři ku třem, tak čtyři logicky vyhrávají.

Monkey Business poměrně dost koncertují. To vám vyhovuje?

Živé hraní i zkoušení mě hodně baví. Tam se děje i dost nového, objeví se různé propojovačky, konce a fórky, které třeba na nahrávce nemusí fungovat, ale na pódiu jsou vysloveně žádané.

Vystudoval jste konzervatoř, hudebně-dramatický obor.

se shodneme, že ta stará písnička Video Killed The Radio Star platí dnes ještě víc než dřív. Ostatně jsme alternativní skupina, mimo hlavní proud, takže v rádiích nás hrají pramálo, tam se nechytáme, tak se musíme bavit jinak. Nejsme taky limitovaní hity, které by lidé potřebovali slyšet, což je fajn. Za ty roky jsme měli

Ondřej Brousek s Matějem Ruppertem (Monkey Business)

Projevuje se to spojení herectví a muzikantství nějak na těch zmíněných fórcích?

Já si myslím, že na koncertu Monkey Business obě ty profese spojit nijak nejde, snad leda když mě Matěj vyzve, abych řekl nějaký jevištní monolog. Je to spíš naopak, kapela mi pomohla na divadle, protože mě odnaučila trémě. Na pódiu s kapelou za sebou cítím lidi, tím, že do toho jdeme spolu jako sedm statečných, ze mě všechno padá. Ta osobní zodpovědnost na divadelní scéně je mnohem větší, tam pořád mívám trochu trému, ale už jsem ji omezil na minimum.

Monkey Business je kapela známá velmi epicky a inovativně pojatými videoklipy. Tam se muzika s divadlem může propojovat.

Jo, naše klipy! To je taková specialitka, všichni v kapele jsme totiž milovníci filmů. Klipy nás vždycky bavily a všichni

snad čtyři opravdové hity, My Friends, Piece of My Life, Intercooler a možná Be a Man, a to určitě i díky videoklipům. Nepotřebujeme jako jiné kapely dělat cíleně „rádiovky“. Mainstreamový rozhlas mi někdy připadá jako gramofon v ústavu z filmu Přelet nad kukaččím hnízdem. Stále tatáž píseň pro zklidnění ducha a otupělou jistotu, že je o nás po kulturní stránce dobře postaráno.

Na rozdíl od mnoha interpretů, kteří zní z rozhlasu, vy ovšem velmi často vystupujete na koncertech.

V posledních dvaceti letech jsme měli jen dvě asi tříměsíční pauzy, jinak se snažíme být celkem aktivní a objíždět Česko. Nikdo z kapely není nikde zaměstnaný, takže se můžeme časově přizpůsobit. Upřímně řečeno, se mnou je to asi nejtěžší. A všichni v kapele máme rodinu, tak si alespoň na začátku léta už pravidelně dáváme „dovolenou“, než začne pro kapelu hlavní sezona a festivaly

každý víkend. A pak pořád objíždíme po Česku ta samá místa...

Raději objevujete nějaká nová místa?

Určitě. Když se stane, že do nově otevřeného klubu někde v Horažďovicích na nás přijde třeba tři sta lidí, jsme úplně nadšení. My nejsme kapela pro stadiony, já tomu říkám skrytá kapela, zvláště co se médií týká. Nejsme zrovna kovaní na nějaké mohutné promo, asi i proto, že je ani moc nepotřebujeme. Spíš nás baví pracovat na deskách a nepřetržitě se věnovat hovadinám a pivu.

Co si pod tím mám představit?

Do kategorie hovadin patří především to vymyšlení klipů nebo vzpomínkových předmětů. K nim patří třeba kufřík pro vymítače, který obsahuje křížek, svěcenou vodu a kůl na upíry a demony, to vše samozřejmě pod značkou Monkey Business.

Takže ve vaší kapele k těm „hovadinám“ nepatří třeba nábytek létající z okna?

To jsem nikdy nezažil, tuto příhodu znám jen z vyprávění. To byla jiná kapela. Ale bavit se umíme, bez plzeňského piva si koncert ani neumíme představit. Všichni v kapele jsme milovníci dobrého piva i dobrého jídla.

Mění se během času vaše osobní priority?

Pracovní priority ano, zato nerad měním ty životní, i když někdy vás k tomu okolnosti donutí.

Jak změnil váš život koronavirus?

Přišli jsme o vše, čím jsme jako kapela žili. Léto nám to alespoň na dva měsíce vynahradilo a za odvalu některých pořadatelů jsme velice vděční. Osobně jsem si vždycky nějakou práci opatřil, vlastně mi nějak padala z nebe. Na audioknihách pracuji jako interpret a někdy zase jako skladatel, dost práce mám i v rozhlasu a objevují se i náhodné zakázky.

Máte stejný přístup ke skládání scénické i vážné hudby? Co

platí pro oboje? Jak důležitá je pro vás tvůrčí svoboda?

Ušlechtilost, poctivost. Bez té poctivosti bych se velmi hanbil. To nutně znamená kvalitu, jen dobrý pocit, že člověk něco vytvořil, jak nejlépe to šlo. A že to někdy sakra nejde. Ano, svobodná tvorba mě skutečně uspokojuje. Můžete být ale v koncích daleko dřív, než když vás něco vede nebo se po něčem kloužete. V symfonii máte milion možností, přestože představa může být celkem konkrétní, takže kudy se vlastně vydat? Vtipné jsou zdánlivě „bohem políbené“ tvůrčí chvíle. Skladateli přece všechno zní v hlavě, říká se, takže když mi jako skladateli přijde na mysl fantastická rytmicko-melodická „buňka“, běžím s ní ke klavíru, a nestačím se divit, jak banální a pitomoučkou věc jsem vymyslel. A tudíž si ani nezaslouží přivést na fyzický svět a obtěžovat okolí.

To znamená, že jste hodně odpovědný člověk?

V hudbě jsem maximálně odpovědný. A těžko snáším nezodpovědnost kolem sebe, pokud se mě dotýká. Nezodpovědní lidé jsou někdy géniové, oni s tím i umějí žít, a navíc jim to prochází. Ale proč se jimi obklopuvat? Ať si ty nervy vydrásá někdo jiný za mě.

V této oblasti se navíc snažím stále zlepšovat, popadlo mě to ale až s příchodem mého druhého potomka.

Poznamenaly vaše plány i nejnovější podzimní restrikce?

Nijak mi to až dosud nepřekáželo a věřím, že bude líp. Plánování jako takové mi moc nejde, přesto se něco snad dít bude. Díky říjnovým a listopadovým restrikcím jsem měl čas se intenzivně věnovat skládání pro film a vím, že tato soustředěná práce se vyplatí. Dostal jsem také objednávku od FOK na symfonickou báseň týkající se nějak Prahy, ale zatím mám bílo na papíře i v hlavě. V divadle snad proběhne premiéra Slaměného klobouku a následně i Obchodníka s deštěm. Doufám, že se Riško (Richard Krajčo) z Kryštofů přijede podívat, protože stejnojmennou skladbu ze svého repertoáru určitě neuslyší. A s O. G. Brzobohatým bychom mohli spolupracovat na chystaném animovaném filmu.

Také jste nyní určitě mohl být více s rodinou. Kromě toho, že vy jste své děti něčemu naučil, naučily taky něco ony vás?

Děti jsou nejnáročnější a nejkrásnější součástí života. Doufám, že jsem je v poslední době něco naučil, ale ony mě naučily velmi mnoho, především klidu

a používání zdravého rozumu, o který mě ovšem občas taky skoro připraví. Vychováváme se tak nějak navzájem. Jsem na ně pyšný a musím se snažit, aby jednou byly ony na mě. V osobním životě vím, že jsem udělal pár věcí dost blbě, ale kdo ne? Na světě jsme taky proto, abychom se naučili litovat svých činů, poučovali se z nich, napravovali je a stávali se tak lepšími.

Říkám si, že něco snad za mnou je a někdo o tom i ví. A říkám si taky jedno úsloví, které jsem četl u Jana Klusáka – být dobře skryt. Líbí se mi to, je v tom pokora, klid, ale zároveň sebevědomí a přijetí, zvláště když to vztáhneme na umění.

Souvisí toto bilancování i s tím, že se vám blíží kulaté výročí a říkáte si „Jo, byly to dobré roky, něco pořádného za mnou je“?

Říkám si, že něco snad za mnou je a někdo o tom i ví. A říkám si taky jedno úsloví, které jsem četl u Jana Klusáka – být dobře skryt. Líbí se mi to, je v tom pokora, klid, ale zároveň sebevědomí a přijetí, zvláště když to vztáhneme na umění.

Čeho si osobně považujete nejvíce?

Většina toho, co jsem vytvořil, je výsledkem poctivé práce a na tom zbytku, kterého jsem se taky dopustil, mi záleží nejméně. Něco mě zpětně až

udivuje – třeba kolikrát jsem se v divadle naučil tolik textu, že mi to teď přijde neskutečné. Ale ten údiv zřejmě přichází proto, že v tomhle roce jsem měl jen tři-náct představení.

Chyběla vám letos divadelní scéna?

Samozřejmě. Koncert i představení mají to kouzlo, sílu okamžiku. Nic se nedá vrátit, příště už bude ta chvíle jiná, něčím lepší nebo zajímavější.

Co při tom rozhoduje?

Na některou scénu a představení se těšíte, protože publikum vždy spolehlivě reaguje, jste si prostě jistější. Pak jsou místa, kde se člověk víc zabývá pořadím replik, někdy vás to může slušně rozhodit. A nezapamatujete se do konce představení.

Potkáváte se na pódiu třeba s Dášou Havlovou nebo Tomášem Töpferem. Promítá se do trémy i vaší pohody hodně výrazně to, s kým jste na jevišti?

S oběma jmenovanými kolegy to jsou rozdílné okamžiky. V prvním případě občas nevíte, co přijde, co můžete čekat. A Tomáš Töpfer, to je zase spolehlivost, z něj jde klid a sepsatost s danou věcí. V Rodu Glembayů jsem se vždy moc těšil na padesátiminutový dialog, který jsme si oba velmi užívali.

Pocházíte ze známé herecké rodiny, vedli vás doma k této profesi?

Neměl jsem žádná ultimáta, nicméně v klavíru jsem vykazoval lepší výsledky než v „herectví“. To pro mě tehdy ve věku odrzlého namyšlínka prostě byla jednodušší cesta. Netušil jsem tenkrát, ač tomu dost nasvědčovalo, kolika různým profesím se budu dnes věnovat.

Čtyřicítka je dobrý věk na to, vyzkoušet ještě hodně nového. Máte nějaké takové přání mimo hudbu nebo herectví?

Chtěl bych se naučit trochu víc techniky v malbě. Mé výtvary jsou vždycky jen pokusy, na nichž objevuji Ameriku. Ačkoli bych ty postupy mohl znát a ulehčit si tím práci, překonat nespokojenost s obrazem a vytvořit něco koukatelného mě stojí značné úsilí. ☒

František Uhlíř

V roce 2010 oslavil jazzový kontrabasista František Uhlíř šedesátiny dvojitým CD Bass Devotion / Basssaga. V roce 2020 vydal při příležitosti svých sedmdesátin desku s rozsáhlou autobiografickou suitou Story of my life. „Přiznám se, že mě takové bilancování moc nebaví. Ale když vidím, jak mi pomalu odcházejí kamarádi, tak bych byl rád, kdybych měl čistý stůl,“ tvrdí a s úsměvem dodává, že v jeho věku už by se měl slavit každý další rok.

TEXT: JOSEF VLČEK

SHQ Karla Velebného, foto: archiv Františka Uhlíře

Jaké bylo to desetiletí od Bass Devotion?

Bohaté. Hodně bohaté. Udělal jsem toho víc než dost. A dost jsem se při tom taky nacestoval. Třeba jsem hrál v triu s americkým pianistou Skipem Wilkinsem...

WUH se to jmenovalo, že?

Ano, Wilkins, Uhlíř, Helešic. Sjezdili jsme kus světa, i v Americe jsme hráli. To bylo takových dvě stě koncertů a také jedno album Live at Jazzinec, živák z Trutnova. Pak následovala spolupráce s italským pianistou Robertem Magrisem, s kterým hraji dodnes. V americkém vydavatelství JMood Records jsme vydali dvě CD. To je velké jméno v současném jazzu a já ho znám od roku 1984, kdy sem přijel ještě jako mladý kluk na Pražský jazzový festival. V tom posledním desetiletí jsem hodně hrál se zahraničními muzikanty. S Darkem Jurkovičem nebo s Julii Siedl v Prague-Vienna-Connection nebo v současnosti s kytaristou z Vídně Edim Köhldorferem. A do toho spousta různých sessions a různých hostování. Prostě pořád se něco dělo. A děje...

Říkáte, že jste s Wilkinsem hrál i v Americe. Objevil jste tam něco, co vás jako jazzmana zaujalo?

Jednoznačně jazzové školství, kde ti mladí muzikanti dostanou výborné základy. Ale ono to zase má nevýhodu v tom, že všichni až na ty největší špičky hrají podobně. My jsme žádné školy neměli, učili jsme se podle ucha a rozhodovala přirozená muzikálnost. A pak tam vnímáš, že jsi u kořenů hudby, kterou děláš. Tamní jazz je mnohem autentičtější než v Evropě.

Jednou z částí suitu Story of my life pro jazzový septet je věta Ústí-Brno-Praha. To se vztahuje k vašim začátkům?

Já jsem z Ústí nad Orlicí. Znáte to, malé město ve východních Čechách. Pocházím z muzikantské rodiny. Už můj dědeček, ačkoliv byl holič, byl muzikant. Měl dechovou kapelu, která v Ústí a okolí hrála nejen na tancovačkách, ale taky třeba na pohřbech. Jak tehdy bylo zvykem, „hudba služba“. Můj otec byl zase výborný pianista. Ten měl pro změnu taneční swingový big band. Slychal jsem je doma, byl jsem na jejich zkouškách a už jako malý si hrál pod stolem, když zrovna zkoušeli.

Tehdy jste propadl kouzlu kontrabasu?

Ale ne. Já jsem v osmi začínal na piano. Hrál jsem v místním bigbítu a k pianu jsem tam přidal i varhany. Když mi bylo třináct nebo čtrnáct, tak otec povídá „co s tebou?“ a já mu řekl, že chci na konzervatoř. Tenkrát jsem už hrál taky na trombon, a tak jsme jeli do Brna, aby táta zjistil, co ve mně je. Nedopadlo to valně. Nátisk nic moc a profesor mi raději doporučil fagot, cello nebo kontrabas. Dva roky mě pak v Brně pan profesor Ventruba připravoval na zkoušky. Byl taky nejvyšší čas, protože tehdy se na kontrabas začínalo kvůli fyzickým dispozicím hrát v pozdějším věku, a mě začal připravovat v svých třinácti letech.

Rozumím tomu dobře, že jste se k jazzu dostal přes rock?

Jistě, hráli jsme se skupinou Devils pecky od Procol Harum, soul, blues. Ale k jazzu mě dostal Hlas Ameriky. Okolo půlnoci tam dávali pořad o jazzu, který uváděl Willis Conover. Tam jsem poprvé slyšel pianistu Billa Evanse a jeho basistu Scotta LaFara. Řekl jsem si, že takhle hrát je můj cíl. No ale na konzervatoři jsem studoval klasiku, vypomáhal v opeře a filharmonii, takže se zdálo jasné, kudy se moje cesta životem bude ubírat. Jenže pak přišla vojna a na ní Armádní umělecký soubor, ve kterém jsem potkal Emila Viklického. Začali jsme spolu po večerech hrát, a tak jsem se dostal na výhybku, ze které se už nedalo uhnout.

František Uhlíř, foto: archiv Františka Uhlíře

Čím to je, že Československo bývalo v době vašich začátků vysloveně kontrabasová velmoc?

Za prvé si myslím, že tu byli dobří učitelé. Za druhé to byla prostě taková náhodná generační vlna. To se stává ve spoustě odvětví, třeba ve filmu. A za třetí bych řekl, že příklady táhnou. V té době tu řádil Luděk Hulan, legenda, která v sobě měla ohromný dravý a bluesový citění, nebo Milan Pilar. A na ně navazovali další. Vzpomínám si, že někdy v polovině 60. let pořádala nadace Friedricha Guldy soutěž pro mladé jazzové muzikanty a první tři místa v kontrabasu tehdy obsadili Češi – Mirek Vitouš, Jiří Mráz a taky Tonda Gondolán. Což byl

opravdu obrovský úspěch!! Ale ono to bylo taky tím, že jazz se takzvaně nosil a lidé obdivovali instrumentalisty stejně jako zpěváky. To už se dávno nenosí.

Svého času jste býval „ten basák od Viklického“. Jak dlouho jste spolu vydrželi?

Jak už jsem říkal, začali jsme na vojně. To bylo někdy v sedmdesátém prvním. O rok později jsme už vystupovali na různých festiválech a společně hraní nám vydrželo až někdy do let 1991 nebo 1992. Já jsem si pak dal od našeho hraní pauzu, protože jsem se chtěl oprostít a hrát si tak trochu po svém. Ale v jazzu se žádná taková rozluka nebere natvrdo,

Trio MUH – Magris, Uhlíř, Helešic; foto: B. Hácová

AJF Přerov – Emil Viklický, František Uhlíř (1974); foto: Bohdan Holomíček

S Bilem Clintonem (Agharta), foto: Jiří Stivín

Baroque Jazz Quintet, foto: archiv Františka Uhlíře

takže jsem se k Emilovi někdy kolem roku 2000 vrátil a vydrželi jsme spolu dalších asi deset let.

Takže vy jste byl účastníkem slavného Viklického folklorního období? V Holomóci městě z roku 1979 je jedna z neoriginálnějších jazzových

desek, které v Čechách vznikly.

To byla úžasná éra! A Honza Beránek s námi na housle! S nápadem spojit jazz a moravský folklor přišel Emil. On vždycky inklinoval k Janáčkově a tohle s ním mělo hodně společného. Nebyl v tom sice první, před ním už to zkoušelo Junior trio s Honzou Hammerem, ale Emil to postavil do čisté a jasné polohy.

Ta sedmdesátá a osmdesátá léta jsou přesto trochu temná. Jak to tehdy vypadalo s příležitostmi k hraní?

Moc toho nebylo. V Praze byla Reduta a Parnas, kde dělal program Karel Velebný. Další kluby vznikly až po listopadu 1989, a to hlavně díky cizincům, kteří na jazz rádi chodí. Parnas ale dlouho nevydržel. Možná někomu vadil, takže když se rekonstruovalo Národní divadlo, udělali z něj šatnu pro dělníky. A nejenže nebylo kde hrát, ale nebyly ani školy. A právě ty dneska přivádějí na scénu hodně nových muzikantů. Proto tehdejší jazzová scéna byla hodně úzká. Ale zase bylo krásné, že jsme se skoro všichni znali a scházeli v Parnasu, třeba i po cestě z nějakého vystoupení. Díky tomu jsme byli neustále v kontaktu, drželi jsme spolu. Něco podobného mají dneska mladí jazzmani v Jazz Docku.

A co kontakt s cizinou?

Sem tam někdo přivezl nějakou desku. Nebo jsme chodili poslouchat muziku k některému kamarádovi. Tehdy například vyšlo Crystal Silence od Garyho Burtona a Chicka Coreya a to nám učarovalo. Tehdy jsem začal hrát v SHQ Karla Velebného – Karel Velebný na vibrafon, Emil a já – a hráli jsme pár věcí z toho alba. Víte, já měl v té době štěstí v tom, že jsem mohl hrát s nejlepšími

českými jazzovými muzikanty. A právě Karel Velebný byl jedním z těch nejdůležitějších. Jeho SHQ se říkalo „laboratoř českého jazzu“ a prošli jsme jí všichni. Jan Konopásek, Jan Arnet, Jirka Stivín, Ruda Dašek, George Mraz, Karel Vejvoda, Karel Růžička, Petr Kořínek a taky já. Prostě Karel byl jedinečná osobnost!!!

To byla doba, kdy se v celé Evropě formovalo cosi jako „evropská jazzová komorní hudba“.

No ano, Evropa měla vždycky blízko k vážné hudbě. Vždyť třeba moje první profesionální angažmá bylo u Linha Singers, kteří podle francouzského vzoru The Swingle Singers míchali vokální hudbu, klasiku a jazz. A pak jsem stál taky u zrodu skupiny Baroque Jazz Quintet, která zprvu hrála mimo vlastní tvorbu taky zjazzovanou klasiku, ale později Jiří Hlaváč, klarinetista a vedoucí této skupiny, oslovil skladatele moderní vážné hudby. Psali pro nás třeba Ivan Kurz, Ivana Loudová, Jiří Teml, Alois Piňos, Pavel Blatný!

Tehdy ale chodilo na takovou muziku víc lidí než dneska.

Ten náš jazz byl hodně generační záležitost. Hudba určité mladé generace, do které jsme patřili jak my, tak i naše publikum. Nebylo zvláštností, že jsme hráli pro plnou Lucernu. A vidíte, dnes

je tady hodně mladých muzikantů, a výborných, ale chodí na ně jen málo mladého publika.

Vraťme se k té vaší „bilanční“ desce Story of my life. Vy jste známý jako sólista, virtuos na kontrabas. Jenže tady se z valné části zdá, že spíš pracujete na kapelu.

On je velký rozdíl, když hrajete v duu nebo triu a máte hodně prostoru. A něco

jiného je, když vedete celý septet, který je navíc nahráván „live in studio“. Proto tam hrají trochu tradičně, sloužím muzice. Tu a tam si ovšem nějaké místečko najdu.

Jste vyhlášený jazzový kontrabasista. Nenapadlo vás vyzkoušet basovou kytaru?

Ne. Snad jedině jednou dvakrát, když jsem hrál s otcem na nějaké tancovačce. My jsme totiž měli spolu s tátou kvarteto. Já vnímám baskytaru ve svém hudebním světě jako cizí element a nechci ji do něj vnutit. Když už jsem to vydržel tak dlouho! Ono tě to nutí hrát jinak a jiným směrem. Ale já jsem akustický hráč, něco jako Ron Carter v předeletronickém období Milese Davise. Nebo Niels-Henning Orsted Pedersen a naši světoznámí hráči George Mraz a Mirek Vitouš. Jsem prostě kontrabasista každým coulem. ☒

František Uhlíř před plakátem ke koncertu 60 na Pražském hradě, foto: A. Uhlíř

Bojovník je ve mně pořád

Zlata Holušová od roku 2002 pořádá vyhlášený festival Colours of Ostrava, ale s pořádáním hudebních akcí začala už v 80. letech. „My, kdo jsme prožili ještě komunismus, jsme odolnější než ti, kteří ty překážky už nezažili,“ tvrdí. Na české scéně oceňuje hlavně práci textařů.

TEXT: VÁCLAV HNÁTEK

Máme za sebou loňské bouřlivé léto, kdy vás zmatečná rozhodnutí politiků postihla osobně – zrušené Colours, z minuty na minutu zrušený Nefestival. Dá se z vašeho pohledu na koronavirové krizi najít něco pozitivního?

Každá dystopická situace může přinést něco dobrého. A my jsme v dystopii, protože kdyby mi někdo před rokem řekl, že v téhle zemi bude zakázáno zpívat, tak bych se mu smála a poslala ho psát nějaké dobré sci-fi, kam by se to možná hodilo. Mladí lidé byli před covidem často znuďení, ani vlastně nevěděli, co by měli chtít. Měli všechno a už jim chyběly i sny a touhy po seberealizaci. S tím ta pandemie zahýbala a něco to určitě přinese. Nové tvůrčí aktivity, ale i deprese. Možná individuální tvůrčí vzdušný, ale i závislost na digitálním světě. Takže já bych řekla, že to bude taková směs hraničních zkušeností, ze kterých můžou vzniknout i originální, nové věci. Dejme tomu, že umělec, který nepojede na turné a bude daleko víc se svou rodinou a se sebou sám, může vytvořit díla, na která předtím nikdy neměl čas.

Mohla jste si kvůli zrušeným festivalům v létě aspoň dopřát víc volna?

No, mě to málem stálo zdraví. Já jsem se krásně zhroutila a dva dny po Nefestivalu jsem skončila na traumatologii. Ale nejsem z cukru, celkem rychle jsem se dala do kupy a uvědomila si, že se musím starat o své zdraví, abych i takové nálože negace a zmaru zvládala. S námi jako s firmou to samozřejmě zatřásl, protože neužíváte všechny lidi a musíte dělat různé nepopulární věci.

V minulých letech jste mluvila o tom, že kapely zvedají svoje honoráře někdy i na dvojnásobek meziročně. Nevyšly vám v téhle situaci aspoň nějak vstřícně?

To se stalo jenom u pár výjimek, jinak ne. Ale dá se to pochopit. Velké agentury taky přišly o celou sezonu a mají obrovské

propady v příjmech. To samé platí o hudebnících. Jestli je na té krizi něco jednoznačné, tak to, že jsme prohráli všichni.

Colours of Ostrava vznikly v roce 2002. Věděla nebo věřila jste, že i skoro po dvaceti letech tady ten festival stále bude?

Já jsem věděla, jaký ten festival chci mít, a takový ho mám. Měla jsem od začátku jasnou vizi a společnými silami se nám ji podařilo naplnit. Ale jestli to vydrží takhle dlouho? Nad tím jsem nepřemýšlela. Říkala jsem si, že to budu dělat tak dlouho, dokud mě to bude bavit. Kdybych měla pocit, že je to pořád dokola to samé, tak by mě to neuspokojilo. Ale naštěstí festival je tak živý organismus, že to nikdy není stejné.

Měly Colours namále i někdy jindy v minulosti?

Úplně ze začátku, kdy končily výrazně v minusu a musely se sbírat nejen z ekonomických, ale i personálních problémů. Ne vždy to vzniká hladce, ale ty problémy mě vlastně vždycky bavily, protože je to výzva. Tahle výzva, co je tu teď, mě ale samozřejmě nebaví. Nejvíce mě na tom ničilo, že to nemůžu ovlivnit. Vždycky, když se něco negativního stalo, mohlo se s tím začít pracovat nějak jinak. Letos mě dostala ta bezbrannost, že nemůžu udělat vůbec nic.

Nicméně letošní ročník Colours není první vaše přehlídka, kterou vám zařizli. Mám teď na mysli festival Spirála, který jste chystala v polovině 80. let. Můžete mi o něm říct něco víc?

Já jsem se podílela na Folkovém kolotoči, asi nejavantgardnějším festivalu té doby, kde začínala spousta našich dnes už veleslavných písničkářů. A když byl poslední ročník zakázaný, atomizoval se do různých menších akcí. Chtěla jsem na to navázat Spirálou, což už tehdy měl být festival multižánrový a hodně intelektuální. Tehdy jsme ho dávali do kupy

Foto: archiv Zlaty Holušové

i s dnes již nežijícím novinářem Vládou Vlasákem. Měly tam vystupovat kapely jako Krásné nové stroje nebo Kuličky. Vláda k tomu sepsal celý bulletin, který jako jediný z toho festivalu zůstal. Je možné, že my, kdo jsme prožili ještě komunismus, jsme odolnější než ti, kteří ty překážky už nezažili. I proto jsem loni dělala Nefestival. Nechtěla jsem se tomu úplně poddat. Ten bojovník je ve mně pořád.

A tehdy se stalo co? Přišla nějaká krajská organizace a festival zakázala, protože...?

Oni to tehdy ani nijak nezdůvodňovali, i když teď se nás taky nikdo neptá. A ani se neuráčí říct, o která fakta se opírají, když zakážou zpívat.

To bylo v roce 1985. Vy jste však v pořádání hudebních akcí pokračovala.

Ano, založila jsem festival v Dolní Lhotě. Nejdřív to byla Rocková Dolní Lhota. A protože to bylo na pomezí tří okresů, tak jsem tam měla tajnou policii ze tří okresů. Když tam tehdy hrál Mikoláš Chadima, to byl tehdy snad jeho první koncert na Moravě, tak z toho bylo velké

Foto: Eva Dang

pozdvížení. Pak se to v roce 1998 transformovalo na Dolnohotský buben, což byl první etnický festival, kde se hodně pracovalo se vzrůstající oblibou perkusí a bicích nástrojů.

Colours vlastně vznikly z toho Dolnohotského bubnu, že?

Svým způsobem ano. Poslední rok byl velmi úspěšný, už jsme v té Dolní Lhotě měli dvě scény a už se nám tam lidi nevešli. V té době už jsme na Stodolní ulici měli klub Boomerang, tak jsme se rozhodli přestěhovat do Ostravy. Tehdy to nikdo nemohl pochopit, jak to, že chceme dělat festival ve městě! Hlavní scéna byla přímo vedle klubu, kde byla tehdy taková obrovská proluka. Samozřejmě se ten festival už tehdy nemohl jmenovat Dolnohotský buben, tak jsem ho přejmenovala na Colours of Ostrava. Byl v tom taky trochu protest proti

vidění Ostravy, která do té doby měla přízvisko černá.

Od té doby se Colours kvůli kapacitě stěhovaly několikrát. Teď jste saturovaní?

No, taky jsme se už dostali na vrchol a i v Dolní oblasti Vítkovic jsme měli festival vyprodaný, ale já sama větší festival nevyhledávám. Je to už neosobní a lidi se k těm kapelám nedostanou jinak než přes LED obrazovky. Takže bych větší festival, než jsou teď Colours s kapacitou nějakých padesát tisíc návštěvníků, už dělat nechtěla.

Vy sama jste někdy hrála a zpívala?

Mám vychozený akordeon na lidové škole umění a samozřejmě jsem hrála nějaké trampské písničky na kytaru. To je veškerá moje praxe, nikdy nikde nevyužitá.

by nikdy žádný náš muzikant neudělal. U nás všichni spíš naříkají, že je nikdo nechápe a že se tím neuživí, i když jsou tak výborní.

A místo toho pak nadávají, že majitel klubu rozvěsil málo plakátů...

No, přesně to je ten moment, kdy poznáte, jestli ten hudebník má v sobě tu dravost a žízeň něco dokázat. A jen ti, kdo to mají, můžou prorazit klidně na celém světě. U nás se to nedaří, protože jsme jako národ poměrně pohodlní a stačí nám málo. Málokdo chce zkusit jít ven a dřít tam zase od píky, aby prorazil.

Na druhou stranu, to, že někdo hraje v pěti kapelách, je fakt asi dané finanční stránkou věci. Že by ho jedna neuživila...

Ale to je špatné myšlení. Pak se nemá žít muzikou, ale čímkoliv jiným. Člověk musí dělat tu jednu věc, kterou chce dělat, a musí ji dělat pořádně. Ale tady si zvykli na to – umím hrát dobře na kytaru, tak budu hrát s kýmkoliv. Ale ten tvůrčí potenciál a originalita se potom naprosto rozpadají.

A v čem jsme naopak dobří?

Já si myslím, že jsme dobří textaři. V Česku neumíme vytvářet trendy, nové zvuky a nové věci. I mladí opakují donekonečna stejné postupy, které tu byly třeba před třiceti lety. Inovátorů je tu jako šafránu. Ale každý se snaží mít v textech nějakou hloubku. Spousta světové popové hudby je hrozně plytká a v tomhle jsme opravdu lepší. ☒

Já si myslím, že jsme dobří textaři. V Česku neumíme vytvářet trendy, nové zvuky a nové věci. I mladí opakují donekonečna stejné postupy, které tu byly třeba před třiceti lety.

Ani jste tu ambici neměla?

Ne, protože v mé době nebyla Radůza a mistři velké akordeonové hry a já jsem to nedělala úplně ze své vůle. To byl tatínkův sen, který jsem plnila, a nechápala jsem, k čemu bych ten nástroj mohla využít. Ta vlna přišla až o deset let později, a to já už jsem byla mimo.

Kdybyste měla jmenovat jeden zásadní nešvar české hudební scény, co by to bylo?

Asi to, že muzikanti málo bojují sami za sebe, za svoje vlastní vyjádření. Že jsou schopní hrát v pěti kapelách najednou, a pak ztrácí svoji vlastní vnitřní linii. Největší překvapení pro mě bylo, když jsem byla poprvé v New Yorku, šla jsem kolem klubu a venku stál kytarista a prosil a lákal lidi, že jim chce zahrát a že dostanou popcorn zadarmo. Ta kapela byla skvostná a já jsem si uvědomila, že tohle

Foto: Michal Augustini

Václav Kozel

„Vyhovoval nám stejný humor“

Skladatel, aranžér, dirigent, kapelník, pianista, saxofonista, klarinetista a pedagog Václav Kozel patří ke skutečným legendám českého jazzu. Na scéně se pohybuje od konce 50. let. Spolupracoval s Orchestry Vlastimila Kloce či Karla Vlacha, později sám big bandy zakládal. Hrál se zásadními osobnostmi, jako byli Karel Velebný, Evžen Jegorov a Rudolf Rokl. Odvedl spoustu práce i mimo jazzový žánr, třeba pro zpěváky Karla Gotta a Karla Černocho. Stále aktivní skladatel oslavil 19. listopadu 80. narozeniny. Gratulujeme!

TEXT: TOMÁŠ S. POLÍVKA

Veřejnost vás vnímá především jako jazzmana.

Jako skladatel jste se ale v poslední dekádě věnoval především soudobé vážné hudbě. Platí to stále?

Ano, protože v současné době je bohužel zcela minimální poptávka po velkých kapelách. Většinou pořadatelů totiž přijde big band zbytečně drahý a raději si na danou produkci objednájí v lepším případě sextet či kvartet, v horším nějakou samohrajku. Vzhledem k tomuto dlouhodobě nepříznivému trendu jsem se začal více věnovat komponování moderní vážné hudby pro Pražské dechové kvinteto a Sdružení hlubokých žesťů České filharmonie a také se zabývám vokální tvorbou pro smíšené sbory.

Známé jsou vaše přesahy do tradičního popu, kde jste vždy platil za brilantního aranžéra. Autoři písniček většinou detailní aranžmá neřeší. Může to i fungovat, dodají-li aranžérovi nápaditý lead sheet. Měl by podle vás mít i hitmaker poněti o podrobné partituru?

Ideální je, když hitmaker dokáže svůj originální nápad také funkčně zaranžovat. Tato kombinace však bývá vzácná. Co se týče aranžérské práce, je velmi důležité a přínosné, pokud má dotyčný autor zároveň praktickou zkušenost ve hře na nástroje, pro něž píše.

Patříte spíše k autorům, kteří čekají na inspiraci, kdy se nápad sám vynoří v hlavě, nebo

kompozici tvoříte soustředěnou prací?

Pro mě je klíčová počáteční fáze, v níž probíhá takzvaný sběr materiálu a jeho uspořádání do výsledné formy a tvaru připravované kompozice, což provádím za pochodu. Ke stolu usedám v momentě, kdy už mám zcela jasnou vizi o rodící se skladbě. Pak nastává rutinní práce, abych tuto představu funkčně zapsal.

Hrál jste i v malých sestavách, včetně varhanního tria. Ale vaše tvorba, ať už aranžérská, autorská nebo jako bandleadera, je právem spojována především s big bandy. Jistě vás těší současná renaissance jazzových orchestrů mezi novou generací hudebníků. Ostatně jako pedagog na Konzervatoři Jaroslava Ježka jste k oné obrodě zájmu přispěl.

Pokud jsem k ní u někoho přispěl, jsem tomu samozřejmě rád. Současné big bandy systematicky sleduji, protože mám na prezentaci velkokapellového jazzu, jemuž jsem se celý život intenzivně věnoval, stanovená jednoznačná kritéria. Jedná se především o důsledné frázování, kde názor na hraní synkop musí být z pozice lídrů všech sekcí jasně daný.

Sledujete podrobněji práci některého ze svých bývalých studentů? Potažmo hudebníků Big Chess Bandu, který jste tehdy z mladých hráčů sestavil?

Těší mě, že řada muzikantů, kteří začínali v Big Chess Bandu,

Foto: František Jirásek

se velmi úspěšně uplatňuje na profesionálním hudebním poli. Všichni jsou především vynikající bigbandoví hráči. Je velká škoda, že v současné době je žádný big band neuznán, a proto jsou nuceni hrát i v nejrůznějších jiných formacích.

Když se vás jako pedagoga zeptám na vaše někdejší pedagogy, jaký byl například v roli lektora dnes legendární Karel Krautgartner?

Karel Krautgartner byl velmi vstřícný člověk, k němuž jsem chodil počátkem 60. let na kurzy aranžování a hodně jsem se od něho naučil.

Když procházíme jména muzikantů a ansámbků, se kterými jste hrával, působí to jako „kdo je kdo“ v československém jazzu. S kým jste si nejlépe rozuměl, jak po stránce názoru na hudbu, tak osobně?

Měl jsem štěstí, že jsem mohl spolupracovat s mnoha výtečnými muzikanty a řada z nich patřila mezi mé blízké

přátele, protože nám konvenoval podobný druh humoru. Na prvních místech musím zmínit Karla Velebného, Ludka Hulana, Pavla Husičku, Zdeňka Pulce, Ivana Smažíka nebo Rudolfa Rokla.

Ve vašich biografích se dočteme, že jste měl příležitost zahrát si ve Vídní se samotným Dukem Ellingtonem. Jak k tomuto setkání došlo?

Během mého angažmá v zemích tehdejšího západního bloku na přelomu 60. a 70. let se mi párkrát naskytla příležitost jamovat s několika významnými světovými jazzmany.

V současnosti je těžké cokoliv chystat. Přesto, plánuje se koncertní oslava vašich 80. narozenin?

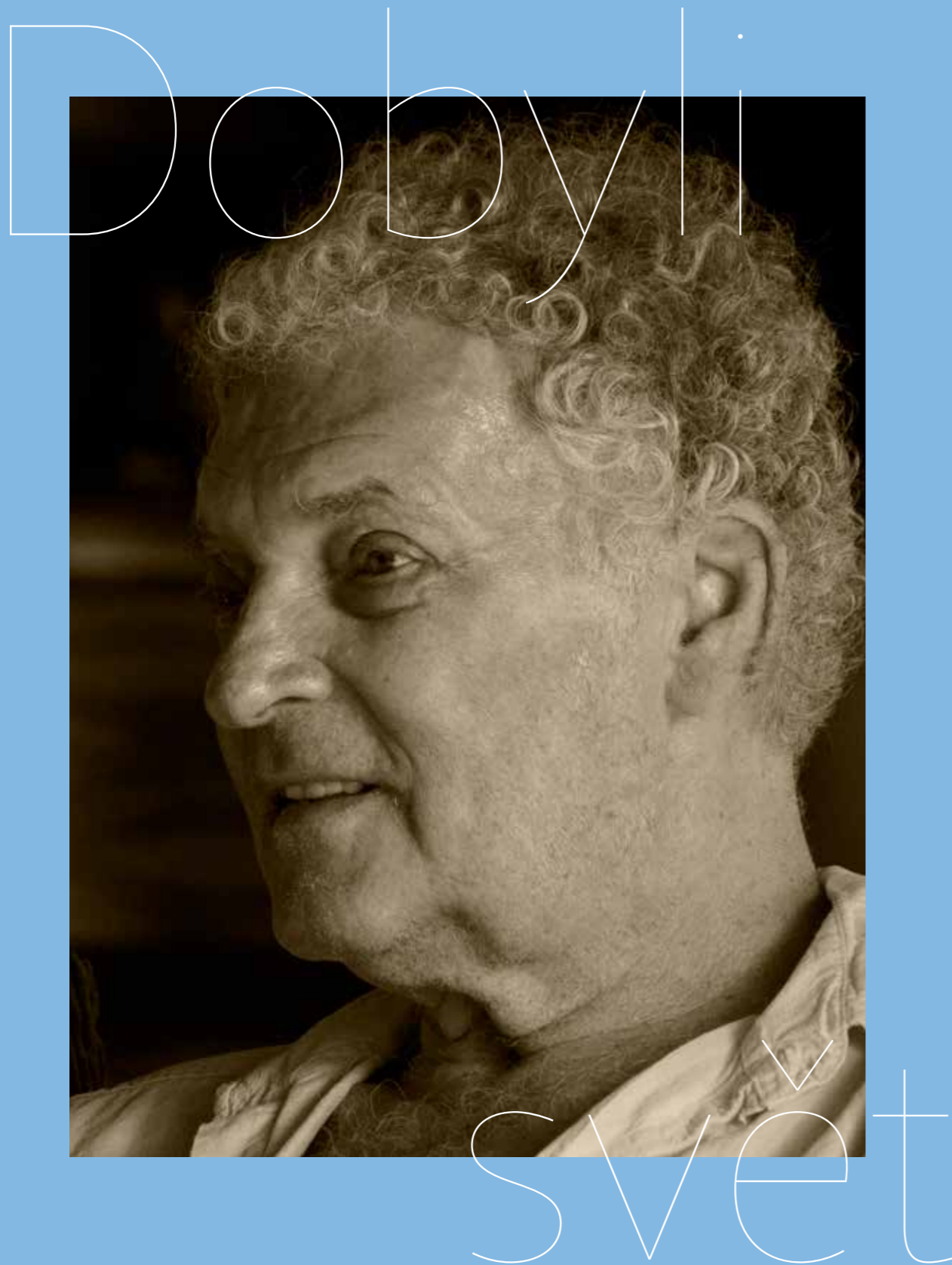
Plánovala se, ale vzhledem k současné celospolečenské situaci se bude konat, až to bude možné.

Nezbývá než popřát, ať je to možné co nejdříve. ☒

Václav Kozel

(* 19. 11. 1940, Praha) propadl kouzlu hudby, když jako šestiletý začal navštěvovat hodiny hry na akordeon a klavír. Později přibral ještě klarinet a saxofon. Už v šestnácti letech založil svoji první kapelu, v osmnácti aranžoval pro různé pražské sestavy. Na podzim roku 1959 vstoupil na profesionální dráhu jako člen respektovaného Orchestru Vlastimila Kloce. Ve stejné době se připojil k jazzové komunitě kolem Reduty a dalších jazzových klubů, kam chodil jamovat mj. se členy průkopnické kapely českého moderního jazzu Studio 5, založené Karlem Velebným. V letech 1965 až 1973 měl možnost sbírat zkušenosti v tehdejší tzv. západním bloku. V západním Německu či Rakousku hrával nejprve jako člen tanečního seskupení, později s vlastním varhanním triem. Jako pianista a hráč na Hammondovy varhany také nastoupil po návratu do Československa k Vlachuvi. V roce 1976 nechyběl u vzniku klubu Parnas, pro který založil nejdříve nonet, jehož obsazení později rozšířil na All Stars Big Band. Jako skladatel, aranžér či kapelník se věnoval také hudbě pro reklamu, televizní filmy a seriály, například *Lucie, postrach ulice* (1983) nebo *Chobotnice z II. patra* (1986). V 90. letech přijal řeholi pedagoga, když na Konzervatoři Jaroslava Ježka vyučoval orchestrální praxi. Z nadějných mladých hudebníků návazně sestavil Big Chess Band. V letech 2002 až 2012 působil jako dirigent Big bandu Českého rozhlasu, se kterým doprovodil i věhlasné hosty, jako byli Freddie Cole, Rich Perry nebo Jiří Mráz.

Miroslav Vitouš

Otec světového fusion

Byl zakládajícím členem kapely Weather Report, která v 70. letech pomohla přepsat hudební mapu, a hrál snad s každým, kdo v jazzu něco znamená. Basista Miroslav Vitouš dokazuje, že Čech se ve světě neztratí.

TEXT: VÁCLAV HNÁTEK, FOTO: MARKÉTA KRATOCHVÍLOVÁ

Už ve čtrnácti založil Junior trio, které se jen s malou dávkou nadsázky dá označit za superskupinu. Vedle Miroslava Vitouše tu hrál na bicí jeho bratr Alan, na klavír Jan Hammer mladší. Zatímco Alan Vitouš nastoupil vynucenou třináctiletou pauzu, během které pracoval i na šachtě v Kladně, zbývající dva hudebníci šli za lepším do exilu. O Janu Hammerovi už v našem seriálu o českých muzikantech úspěšných v zahraničí byla řeč. Pojďme si nyní připomenout plodný hudební život basisty Miroslava Vitouše.

Narodil se na konci roku 1947 v Praze, rok po svém bratrovci, a hudbě se věnoval odmalička. V šesti začal hrát na housle, v deseti si přibral klavír a ve čtrnácti kontrabas. Právě tehdy, v roce 1961, vzniklo Junior trio. Za nějakých pět let existence se trojice mladých hudebníků stihla v branži dobře zapsat. Skladba Balada, kterou napsal Hammer, se na sampleru Československý jazz 1964 objevila po boku nahrávek Karla Krautgartnera či Svatopluka Košvance. Jejich úprava lidovky Ej, vyletěl fták se dostala do výběru toho nejlepšího z tuzemského jazzu o rok později. Junior trio dostalo šanci i na albu Hammerovy matky, zpěvačky Vlasty Průchové, Docela všední, obyčejný den, kde interpretovalo dvě světové skladby – rozjetou Four Brothers z pera Jimmyho Giuffreho a Gershwinovu The Man I Love.

V roce 1966 byl „nejslibnější české jazzové kapele všech dob“ konec. Ještě dříve, než se za hranice vydal Hammer, získal Miroslav Vitouš díky úspěchu na soutěži ve Vídni stipendium na Berklee College of Music v Bostonu. Vydal se tedy za oceán a Československo mu zůstalo zavřené na další dvě desetiletí.

ČESKÁ STOPA VE FUSION

V Americe na sebe úspěch nenechal dlouho čekat. Vitouš hrál s trumpetistou Clarkem Terryem, jenž měl za sebou válečné účinkování v kapele amerického námořnictva a v roce 1967 už pět let působil v ansámbly, který doprovázel pravidelnou The Tonight Show. Právě na jeho chicagském koncertu si Vitouše všiml Miles Davis. „V ten samý večer hrál vedle v Opera House na jednom jazzovém festivale. Takže se na nás po koncertě všichni přišli podívat. Potkali jsme se potom o čtrnáct dní později, kdy za mnou přišel Clark Terry, ať se posadím, že mi musí něco říct. Říkal jsem si – Ježíšmarjá, co jsem provedl? A on mi povídá – Miles Davis chce, abys s ním příští týden hrál!“ vzpomínal Vitouš v rozhovoru pro Musicweb. Davis si Vitouše dokonce stáhl do New Yorku, kde měl týdenní rezidenční hraní v klubu Village Gate a jeho stálý basista z nějakého důvodu nemohl. „Bylo to úžasné. Neuvěřitelná úroveň hudebníků. Na pódiu bylo vidět, že se hraje na úplně jiné úrovni.“

I když úspěch je to spíš pohledem zpět. Sám Vitouš to pro magazín Opera Plus komentoval slovy, že „život jazzového hudebníka je prostě z ruky do huby“.

Na Vitoušově debutovém albu Infinite Search z roku 1970 se podíleli hráči zvukných jmen jako kytarista John McLaughlin nebo klávesista Herbie Hancock. A neméně silné osobnosti se potkaly také v kapele Weather Report, u jejíhož vzniku Vitouš byl. Dalšími zakládajícími členy se stali klávesista a propagátor syntezátorů Joe Zawinul a saxofonista Wayne Shorter,

Miroslav Vitouš a Martin Kratochvíl

už tehdy ostřílený sedmatřicetiletý hráč a dnes legenda ověněná jedenácti cenami Grammy.

Encyklopedie řadí Weather Report mezi kapely, které definovaly éru fusion, tedy stylu, pro nějž se u nás vžil i název jazz rock. A není asi náhoda, že spolu s Weather Report sem patří i Mahavishnu Orchestra s Vitoušovým bývalým spoluhráčem Hammerem, Hancockova skupina The Headhunters nebo Return to Forever, kterou založil Chick Corea, s nímž se Miroslav Vitouš také potkával.

Vitouš slibnou kapelu pro neshody ohledně dalšího hudebního směřování opustil v roce 1973. Zawinul táhl Weather Report více do funku a původnímu basistovi se to nelíbilo. Rozchod provázela i finanční roztrpčenost. „Byl jsem rovnocenný partner, ale v podstatě jsem nedostal nic. Když máte společnost se třemi spoluhláči a dva se rozhodnou jít jinou cestou, normálně toho třetího vyplatí,“ poznamenal později. Ostatně když byl v rozhovoru tázán na Zawinula,

V hodnocení hudebního přínosu Weather Report se Vitouš nadržuje zkrátka – dělali hudbu jinak než ostatní kapely, a to hlavně proto, že on nehrál jen doprovod, ale jeho basa „si povídala“ se Shorterem. „Byla to prostě bomba.“

řekl, že ho „celkem nic“ nenapadá: „Byl prostě můj bývalý kolega z Weather Report. Byla to osobnost a charakter. Tedy nebyl to moc vynikající charakter, jak se ukázalo v mém případě.“

VITOUŠ FEATURING VITOUŠ

Než se jeho cesty s Weather Report rozdělily, stihl se podílet na čtyřech jejích studiových nahrávkách. Nejen hráčsky, ale také autorsky. Na čtvrtou desku Mysterious Traveller se vešla ještě jeho a Zawinulova skladba American Tango, nahraná koncem roku 1973.

V hodnocení hudebního přínosu Weather Report se Vitouš nadržuje zkrátka – dělali hudbu jinak než ostatní kapely, a to hlavně proto, že on nehrál jen doprovod, ale jeho basa „si povídala“ se Shorterem. „Byla to prostě bomba. Vznikla hudba, která byla postavena na úplně jiné bázi. To byla ta základní změna, ale potom se dostavily takové věci jako ego, touha po slávě a tak dále,“ soudil.

Od druhé poloviny 70. let navázal se sólovou tvorbou alby Magical Shepherd nebo Miroslav. V 80. letech vedl jazzové oddělení na konzervatoři v Bostonu a nahrával v ustálené sestavě se saxofonistou Johnem Surmanem, pianistou Kennym Kirklandem a bubeníkem Jonem Christensenem. Tyto desky vydával u mnichovského labelu ECM Records a navzdory tomu, že se na dlouhá léta usadil ve Spojených státech, dodnes

vlastní třeba soukromé nahrávací studio v Itálii.

V roce 1988 se konečně podíval znovu domů a po letech si také zahrál s bratrem. Výsledkem bylo společné album. „Miroslav si zjistil, že už ho tady nezávrou za to, že opustil Československo bez dovolení,“ řekl Alan Vitouš v Českém rozhlasu. Společně improvizovali a podle Alanových vzpomínek si hudebně celkem rychle porozuměli, a to

V roce 1988 se konečně podíval znovu domů a po letech si také zahrál s bratrem. Výsledkem bylo společné album.

navzdory tomu, že bubeník se k muzice pořádně vrátil až v roce 1980 na albu Luboše Andršta Capricornus. Album Alan Vitouš featuring Miroslav Vitouš vyšlo v roce 1989, obálku mu vytvořil Milan Knížák a spojení dvou bratrů z rozdílných stran železné opony dávalo tušit i blízké společenské změny.

PRŮKOPNÍK SAMPLŮ

Jeho zásadním počinem koncem 80. let bylo i vytvoření zvukové banky se samplami orchestrálních zvuků. „Když přišly počítače, které zvládaly midi, tak mi bylo jasné, že jsou v tom obrovské možnosti pro skladatele, ale dlouho nebyly k dispozici kvalitní zvuky. Tak jsem se rozhodl, že si zvuky opatřím sám. Knihovnu pak používala i hollywoodská studia pro filmovou hudbu,“ vysvětloval časopisu Harmonie.

Na bance samplů mimochodem ještě před revolucí spolupracovali i čeští hudebníci: „Uvědomil jsem si, že moji kamarádi a spolužáci ze stejné třídy všichni sedí v České filharmonii a hrají. Tak jsem si řekl, proč bych to neudělal pořádně, abychom měli kvalitní zvuky ke komponování.“

Miroslav Vitouš je aktivní dosud. Zkraje roku 2017 vyvrátil hoax o vlastním úmrtí, v prosinci pak oslavil sedmdesátiny. V Česku po roce 1989 koncertoval několikrát, zatím naposledy zřejmě na on-line vystoupeních v červenci v rámci letošního Bohemia JazzFestu. Ale i v koronavirem pozastaveném kulturním čase o něm ještě uslyšíme. Nakladatelství Galén totiž chystá jeho knihu vzpomínek Klíč k životu. ☒

Příběh C&K Vocalu

„Jiní staví chatu, vy stavíte katedrálu.“

Bohuslav Ondráček

V hloubi 60. let se na vojenském útvaru v Bruntále seznámili devatenáctiletý Ladislav Kantor a jednadvacetiletý Jiří Cerha. Psal se rok 1964 a na české scéně vznikalo jedno divadlo malých forem za druhým. Oba ctitelé Semaforu, Rokoka nebo Reduty společně vytvořili svůj vlastní pořad přejatých povídek, písniček a scének. Chytilo je to a pokračovali v tom i po návratu z vojny. Jak ubíhal čas, tříbily se myšlenky, a někdy v osmašedesátém začali skládat i vlastní věci. Příběh skupiny komentuje zakladatel Jiří Cerha.

TEXT: JOSEF VLČEK

Málokdo ví, že začátky C&K Vocalu byly spojeny s folkem. Své první ocenění získal na pražském festivalu folk songu v roce 1971 za píseň Zpráva o kamarádství některých mých známých, a pak dokonce vystoupil na Portě. „Já jsem zpíval rokenoly a spirituály na české texty svého spolužáka Sváti Karáska. Ještě žádná autorská tvorba. K tomu jsme se na vojně jmenovali Hulikašrot – HUdebně LIterární KABaret Školní ROTy. Nikdo nevěděl, co zpívat, ani Láďa. Jenže spirituály už zpíval Kvintet a byl slavný. Tak Láďa zkusil napsat text a já jsem napsal muziku. Tak vznikla Zpráva o kamarádství některých mých známých. Potom Vteřiny a další a v roce 1971 jsme to zpívali na festivalu Folk Song.“

Zrodil se základ C&K Vocalu, kapely, která na další desetiletí výrazně ovlivnila českou scénu art rocku.

Od jara 1972 si říkali C&K, slovo Vocal přidal o několik měsíců později režisér Čiesler. „Ono to zase tak jednoduché nebylo, jelikož se jednalo o rok 1972, kdy jsme v pražském divadle Ateliér ve Spálené ulici hráli naše první představení Čas her,“ dává k dobrému historiku z těch let Jiří Cerha. „Tehdy jsme se ještě jmenovali CK Vocal. Protože CK se sou-druhům nelíbilo, dostal tehdejší ředitel divadla Josef Mára rozkaz, že buď se přejmenujeme, nebo že jsme dohráli. Inu, Josef přišel za námi, že vymyslel fin-tu, že když jsem Cerha a Láďa je Kantor, že tam šoupneme &, a je to. Chlapcům to stačilo, i když my jsme to vždycky tak mysleli.“

C&K VOCAL ROZBOUŘIL VLNY

Když se podíváme na tvorbu souboru, tak i přesto, že dál už na folkové scéně

nepůsobili, nebylo to nepřírozené spo-jenectví. Petr Dorůžka to v jedné z prv-ních recenzí jejich tvorby napsal více než výstižně: „Tvorba C&K Vocalu je případ dost specifický, bez návaznos-ti na nějaké vzory, stojí vlastně mimo všechny kategorie, ale přitom s mnoha žánry nějak souvisí.“

Cerha s Kantorem přišli s neobvyklou koncepcí vokální rockové hudby. V du-chu tehdejší filozofie experimentální rockové hudby a písničkářské scény vytvořili svou vlastní představu spojení rocku a vážné hudby, poezie a divadla, angličtiny a slovanské jazykové kultury. Byla to i na svou dobu velmi ambiciózní koncepce, a není divu, že v rodící se ka-pele se v průběhu let 1968 až 1969 údaj-ně vystřídal sedmadvacet zpěváků, než se sestava ustálila na sextetu, jehož členy byli kromě Cerhy a Kantora ještě dvě altistky Helena Arnetová a Milena

Červená, sopranistka Zdena Adamová a brilantní tenor Luboš Pospíšil, které-ho – jak se rád holedbal Ladislav Kan-tor – objevili v nějaké příšerné kutno-horské kapele.

Originalita souboru byla tak zřejmá, že ani v tehdejších poměrech neměl zpěvácký tým problémy s profesiona-lizací. Na druhé straně byla výlučnost C&K Vocalu tak silná, že muzikantům nedovolovala jiné hudební aktivity než v rámci C&K Vocalu. Ladislav Kantor, který se stal mluvčím souboru, tehdy šokoval většinu českého showbyznysu, když odmítl to, co bylo v té době na-prosto obvyklé: „Nechceme se zásadně bránit práci v doprovodných sborech, kdyby nám však studiové a festivalové závazky měly omezovat zkoušky, a tím i vlastní vývoj, budeme odmítat. Jakmile se jednou zavedete jako doprovod, už vám nikdo nikdy neuvěří, že dokážete zpívat, dejme tomu, jazz,“ prohlásil tehdy v časopise Melodie. A o něco později to podtrhl slovy: „Nechceme-li být kvalifikováni jako zábavné umění devátého řádu, musíme začít u sebe.“

I když to znělo jako manifest hudební sekty, řešení se našlo. C&K Vocal dostal nabídku ze Semaforu. Soubor Jiřího Su-chého byl jediným možným angažmá, které striktní přístup C&K Vocalu doká-zalo akceptovat, a stejně tak byl spoko-jený Semafor: „Když jsme přišli na kon-kurz a zazpívali, Ferda Havlík zajásal, jak swingujeme, a hned nás vzal do Kytice, jen jsme museli praštit se zaměstnáními. Tam jsme se všichni museli naučit pro-fesionálnímu přístupu k práci v divadle.“ Kromě Kytice tam šestice vystupovala v tehdy nejoblíbenějších semaforových pořadech Nocturné a Zuzana v lázni. V roce 1973 k nim přibyl speciální pořad s Jiřím Suchým v divadle Ateliér.

CO TEHDY C&K VOCAL HRÁL?

C&K Vocal byl dítětem hudebních ná-zorů 60. let. Rock byl vnímán jako nová forma umění. To, co byl v 19. století básník, měl být v dalším období muzi-kant. Píseň měla být zhudebněná bá-seň a Paul Simon, Jim Morrison nebo John Lennon dokazovali, že to jde. Co se týče hudby, všechno bylo možné. No Borders!

Původní sestava C&K Vocalu, foto: archiv Josefa Maršika

A tak hrál C&K Vocal něco z muziká-lu Hair, Pilgrim od Uriah Heep, Because od Beatles nebo Chorovod od polského skladatele Marka Grechuty. Grechutův soubor Anawa byl v té době možná nejbližší snahám C&K Vocalu. Jiří Cer-ha začal zhudebnovat původní básně i překlady svých oblíbených básníků, ale nejdůležitější část repertoáru tvo-řily původní kompozice Cerhy a Kantora. Kantor se v té době začal projevovat jako talentovaný textař, možná spíše básník. Autor si vzpomíná na zaujaté diskuse, které s Kantorem vedl o Waltu Whitmanovi a Františku Halasovi. „Ne-existuje nesrozumitelné,“ zvedal prst v bistříčku v Jungmannově ulici, když byla řeč o Vladimíru Holanovi. „To jen naše fantazie ještě nedosáhla do jeho světů.“

VELKÝ TRIPTYCH

„Diváci oceňují to, že nejsou podceňová-ni. Snad cítí, že se nechceme předvádět my, ale že jde pouze o věc samu: o Hala-se, Corbiéra, Cerhovu hudbu, moje texty,“ napsal Kantor předtím, než se soubor pustil do práce na první desce. Vznikla na základě jejich prvního koncertního programu Čas her. Měla shrnovat to

nejlepší z první fáze existence souboru. I tady soubor narážel na potíže s teh-dejšími představiteli státní kulturní po-litiky. Debut C&K Vocalu málem nevyšel. „Deska Generace, nahraná a smíchaná v roce 1974, ležela až do roku 1976 po-hozená na zemi ve studiu s tím, že tohle přece nikdy nemůže vyjít. Tam ji našel Láďa už připravenou na vyhození, když celá dva roky předtím v Supraphonu po-slouchal pohádky, jak už vyjde nebo jak se ztratila,“ vzpomíná Jiří Cerha. V tom roce si ji vzal na starost Leo Jehne, sluš-ný člověk, hudební kritik, obdivovatel C&K Vocalu a redaktor vývozního nakla-datelství Artia, a dostal věci do pohybu. „Nazpívali jsme pro Artii anglickou verzi a do roka byla k dostání v celé Evropě. Pak teprve vyšla její matka v Čechách.“

I tak Kantor později vyprávěl, že se s textovou komisí rval doslova o každý verš. Často mu v soukromí někdo vyčí-tal, že se na ně nevykašle.

Dlouho potom, v roce 1983, kdy záka-zy trpěla už celá hudební scéna, Kantor všem takovým pochybovačům důrazně odpověděl: „Copak umělecky přežiješ lehce, neboť umění nepatří mezi potra-viny. Vždycky se můžeš schovat do skle-pa, hrát si na zneuznaného a nadávat. Tahle póza nás ale nebavila. Mnohem

těžší a smysluplnější je do toho ringu vlézt. To jsme udělali a tuhle hru chceme hrát.“

Debut C&K Vocalu Generace se stal jednou z nejvýznamnějších desek v historii českého rocku. Nebo popu. Nebo klasiky. Získal cenu Melodie za rok 1977, která v té době znamenala zhruba to, co dnes Andělé.

Generace hippies, na jejíž tvorbu C&K Vocal navazoval, první generace mladých narozená po druhé světové válce, byla nabitá optimismem, že přebírá chod světa do svých rukou a podle svého změní svět. Proto ten patos, který vnímáme nejen ze slov titulní písně:

„Kdo je nám blízký, ten možná ocení, že se chceme vyhnout cestám, který jsou všem známý.“

Pokud si mladší posluchači nedovedou představit tehdejší dobu a rostoucí tření mezi mladou generací a partajníky, kteří se dostali k moci po roce 1968, Cerha to říká výstižně: „Generace je dodnes výpověď o naší generaci a tehdejší době, o tom, jak situace ve společnosti lámala charakter.“

Ohlas Generace nalil souboru do žil spoustu energie. Lídři souboru se chtěli pustit do hudebního pořadu tu podle Zweigovy knihy Hvězdné hodiny lidstva, tu podle povídek Raye Bradburyho. Kantor v časopise Melodie mluvil o rockové opeře, kde by vedle C&K Vocalu vystupovalo dalších osmnáct lidí. Z toho se splnilo jen málo. Nicméně, čtyřicetisícový, okamžitě rozebraný náklad získal C&K Vocalu nový okruh publika, čímž se zlepšily jeho existenční možnosti. Skupina našla i nové působiště – Branické divadlo –, v němž několik let pravidelně koncertovala.

Trvalo osm let, než se C&K Vocal dostal k natáčení druhé desky. Jmenovala se Balada o Zemi a obsahovala to nejlepší ze tří komponovaných pořadů, které šestice po vzniku Generace realizovala. V té době už C&K Vocal vystupoval bez své hlavní hvězdy Luboše Pospíšila: „Luboš vždycky toužil po vlastní živé kapele a naše problematické texty mu nikdy neseděly, i když je krásně zpíval. Když se mu podařilo postavit vlastní kapelu, v dobrém jsme se rozešli a na několika projektech jsme spolu zpívali. I na naše

Trvalo osm let, než se C&K Vocal dostal k natáčení druhé desky. Jmenovala se Balada o Zemi a obsahovala to nejlepší ze tří komponovaných pořadů, které šestice po vzniku Generace realizovala.

výroční koncerty přijel a zaspíval. Nemyslím, že by nás jeho odchod nějak ovlivnil.“ Luboš nahradil Jiří Šlupka Svěrák a jeho zajímavý hlas dal nahrávkám nový rozměr.

Kromě mnohaslovných Kantorových textů obsahovala Balada o Zemi více než desetiminutové zhudebnění Halasovy zásadní básně A co básník a dvě perly z Villonovy poezie. Hodně se přitom opíralo o aranžmá Oty Petřiny, který se svou kytarou vytvořil jedno ze svých nejlepších děl.

Možná že to nebyla tak úderná deska jako Generace, ale směřovala k tomu, co bylo C&K Vocalu nejbližší, ke zhudebnění původní nebo přejaté poezie. Kantor jako mluvčí kapely dokonce přišel s termínem „verš rock“, který měl definovat, o co souboru šlo.

Na podzim roku 1989 vydal C&K Vocal své třetí české album Causa Krysař. Potkal je stejný osud jako ve stejnou dobu vydané album Jana Buriana Hodina duchů. Nepochybně proto, že společnost měla v té době už úplně jiné starosti a události předbílaly dlouhé výrobní lhůty v Loděnicích a hlavně v Severočeských tiskárnách, kde se na vinyly tiskly obaly.

Odborníkům a okruhu největších

fandů C&K Vocalu ale nový opus bojovné kapely uniknout nemohl. Velkolepě pojatá druhá strana desky, oratorium Cesta světla, přivedla především zaryté příznivce českého art rocku k nadšení. Jiří Černý ho ve své recenzi přirovnal k Atlantidě Hany a Petra Ulrychových, která v té době, nikdy nevydána, stále ještě ležela v archivu Supraphonu: „Tuzemský rock zde má dílo podobné mravní síly, i tentokrát výsostně české s názvuky až foersterovskými a jeremiášovskými... Kantorova rocková básnivost se místy vzpíná až ke své vědomé březinovské inspiraci.“

Poslední, co vyšlo před listopadovými událostmi, byl singl Bezmoc za Johnem Lennonem / Vo co de. To už byla kapela v plném nasazení na jiném poli.

C&K VOCAL SAMETOVĚ REVOLUČNÍ

C&K Vocal to v prvních dvaceti letech své existence neměl jednoduché. Jeho nekompromisní koncepce „dělat to, co chceme my, ne to, co chtějí oni“ vedla k nesčetným konfliktům s těmi, kdo rozhodovali o jeho bytí a nebytí. Díky Kantorově neúnavné bojovnosti se dalo přežívat. A nejen to. C&K Vocal začal být brán jako symbol nejen hudební, ale i společenské alternativy. Stal se součástí stále více se radikalizujícího okruhu umělců, kteří se nebáli slábnoucího režimu a snažili se burcovat veřejnost, aby ho povalila. Nepřekvapí, že C&K Vocal byl jedním z nejvýraznějších symbolů listopadových událostí roku 1989.

Málo se ví o tom, že disidentský okruh kolem Václava Havla původně plánoval velkou manifestaci na Palackého náměstí na Den lidských práv 10. prosince 1989. Tehdejší Havlův tajemník Vladimír Hanzel popisoval její přípravu: „Já měl dát dohromady muziku a zorganizovat distribuci pozvánek na akci. Hned jsem to předjednával s Mertou, Skoumalem, Burianem, Dědečkem, s Jirkou Tichotou a rovněž s Láďou Kantorem.“

K manifestaci nedošlo, události 17. listopadu ji předběhly. Ale ani to nezastihlo C&K Vocal nepřipravený. Ladislav Kantor naplno využil svých organizačních schopností a v zákulisí rodícího se

Vystoupení v Salmovské literární kavárně, foto: Martina Policarová

Občanského fóra organizoval program demonstrací na Václavském náměstí. Na první demonstraci 21. listopadu vystoupila Marta Kubišová a hned druhý den už s ní z pověstného balkonu Melantrichu zpíval hymnu C&K Vocal.

Kantorovi se nakonec podařilo zorganizovat i pověstnou tečku za manifestacemi, když získal pro společné vystoupení na melantrišském balkonu Karla Gotta s Karlem Krylem. Vzpor pozdějším výhradám radikálnější části veřejnosti to byl počín, který zvláště pro obrovské množství špatně se orientujících občanů znamenal definitivní potvrzení smysluplnosti společenských změn.

C&K Vocal se potom stejně jako většina představitelů tehdejší umělecké scény rozjel na řadu mítinků po celé republice. Přicházel čas, kdy jeho členové mohli konečně bez potíží naplňovat své sny a představy. Bohužel už bez Kantora.

C&K VOCAL DIVADELNÍ

Po Listopadu se Ladislav Kantor naplno vrhl do politiky. Byl prvním ředitelem

sekretariátu a protokolu Havlovy prezidentské kanceláře a jedním z jeho nejbližších poradců. Od roku 1993 vedl Českou filharmonii. Ale v politice se mu moc nedařilo, na to byl stejně jako v hudbě až příliš nekompromisní. Na muziku rezignoval. „V revolučních dobách, kdy se jezdilo po školách a fabrikách, a na koncertech před prvními svobodnými volbami s námi ještě byl,“ vzpomínal Jiří Cerha v roce 2015 při příležitosti vydání čtyřdeskové kompilace Dřív než něco začne. „Spíš nás už ale jen organizoval, na pódiu nezpíval.“

Po třiceti letech to Cerha viděl o dost smutněji: „Odchod Ládi nás opravdu zasáhl. Nemyslím, že jeho politická činnost mu pomohla, hlavně zdravotně. Nenapsal od té doby ani řádku. Řadě lidí pomohl, ale myslím, že jeho texty jsou dodnes významnější a v mnohém stále platné. Doba je jiná, ale lidé jsou stejní.“

Populární hudba se v té době úplně změnila a artistní ambice C&K Vocalu najednou působily na novou generaci až diluviálně. Zůstalo však intelektuální publikum, které dokázalo ocenit Cerhovu

hudbu, stejně jako zhudebněnou poezii nebo komponované programy.

Po listopadu 1989 vyrazila skupina do Francie s blokem písní Jaroslava Ježka. A pak se C&K Vocal vrátil k tomu, co ho vždycky drželo nad vodou, k divadlu. Přišla nabídka ze smíchovského divadla Labyrint. C&K Vocal v něm působil osm let a Cerha pro ně složil hudbu do mnoha inscenací. Asi největší ohlas měla jeho hudba k Vondrovicově legendě o sv. Vojtěchu, která vyšla na deskách v roce 1994 pod názvem Veslo a růže s Jiřím Malšovským na místě Ladislava Kantora.

Cerha si v různých inscenacích užil toho, co ho už od 80. let nejvíc bavilo – fúze rocku s velkými vokálními útvary vážné hudby: „Bylo to úspěšné a hezké období. Myslím si ale, že nás divadelní obec neměla moc ráda. Probíhala totiž bitva o divadlo, a kvůli tomu jsme se po několika letech trochu rozkmotřili dokonce i s našim dlouholetým kamarádem a také spoluautorem Petrem Skoumalem. Nakonec jsme byli odejiti s přestavbou.“

Bratislavská lyra 10. 6. 1989. Zleva: Ivan Jeřábek (kytara), zády Lubor Šonka (klávesy), Joan Baez, Michal Prokop, René Šimon (bicí), Vladimír Merta, Ladislav Kantor, foto: Ivan Prokop

Přeměna Labyrintu na Švandovo divadlo sice neznamenala slavný konec, ale za souborem zůstal obdivuhodný kus práce – zhudebněné Shakespearovy sonety a básně Jacquese Préverta, duchovně orientovaná díla Jeremiáš a Písně pašijové, a dokonce i dadaistická opera.

Soubor pak přešel na volnou nohu, což znamenalo, že většina členů si musela kromě C&K Vocalu najít jiné živobyty.

Cerha se v roce 2000 stal členem Spirituál kvintetu. Věnoval se také pedagogice. Jiří Pleskot, nástupce Malšovského v C&K Vocalu, na školu, kterou pod Cerhovým vedením prošel, píše ódy: „Žádná škola (nemyslím to vůči umělecké škole zle) mi nemohla dát tolik jako spolupráce a praxe v této skupině. Jestli jsem se v rámci hudebních žánrů, zpěvu a frázování něco opravdu naučil, tak za to rozhodně vděčím spolupráci s Jirkou Cerhou a skupině C&K Vocal. Ač jsme od sebe věkově vzdáleni někdy až 25 let, tak je to pro mě při zkouškách a koncertech neskutečný pocit radosti a naplnění. Oni jsou totiž ve svém projevu stále moderní, i když to tak nemusí na první pohled vypadat.“

TRIGA C&K VOCALU

Zatím posledním významným počinem C&K Vocalu je projekt Triga C&K Vocalu. Znamená přesun k intimnějšímu soundu: „Když se interpret vyčerpá psychicky, ať už kýmkoli, nebo čímkoli, je nepoužitelný. Stejný problém vznikne, když se nemůže ztotožnit s obsahem. V tom případě je lepší pracovat s lidmi, kterým se to líbí a dělají to rádi.“

Výsledkem této obecné Cerhovy formulace je komorní sestava tří zpěváků – vedle Cerhy je v ní Michal Pleskot a Veronika Pospíšilová – a dvou instrumentalistů, klávesisty Tomáše Stehlíka a flétnisty Jakuba Klara. V této sestavě natočili 21 písní na slova zemědělských básnířky Barbory Ježkové, prokvetlých černým humorem a statečným smíchem skrz slzy. Pozoruhodně hudebně skromné album, které vydali Indies Happy Trials v roce 2014, prošlo u širší veřejnosti víceméně bez povšimnutí, ale ti, kdo ho znají, jistě zopakují Nerudovy verše: Přitiskneš ret a neodtrhneš více.

Jak běžel čas, mnozí členové C&K Vocalu odpadali. Někdo se vydal na sólovou dráhu, někdo zanechal zpěvu a někdo odešel na odpočinek. Kdyby nebylo

koronavirovu, mnozí by se znovu sešli na koncertech k padesátinám souboru. Ale třeba ještě proběhnou...

A nedávná odpověď Jiřího Cerhy na otázku, zda někde vidí pokračovatele C&K Vocalu: „NE!“

KANTOROVA MOUDROST NAKONEC

Ladislav Kantor někdy v polovině 80. let definoval krédo C&K Vocalu: „Nejdřív to chce přežít období permanentních neúspěchů. To je kruté období. Při prvních nesmělých úspěšnostech nezačít „stavět vilu“. To je kokoterie s událostmi, při nichž lehce prohraješ sebe sama. Po evidentních uměleckých úspěších se nezbláznit ze slávy a z nabídek. Vrátit se sám k sobě a připomenout si, co jsi v tomto městě zvaném pop-music vlastně hledal. To je osudové období, kdy se měníme. Pak si musíš připustit, že lidi nenarveš do jedné škatulky, že to, čemu říkají psychologové individuální přístup, je alfou i omegou případných úspěchů i neúspěchů a předem kvalifikuje možnost jakéhokoli uměleckého projektu kolektivního charakteru.“

Zdeněk Pololáník

Mít dostatečně silnou inspiraci

25. října 2020 oslavil pětadesáté narozeniny významný hudební skladatel, varhaník a pedagog Zdeněk Pololáník. Při této příležitosti jsem s ním hovořil o jeho životních i profesních milnících.

TEXT: JAKUB HORVÁTH, FOTO: ARCHIV ZDEŇKA POLOLÁNIKA

Na brněnské konzervatoři jste absolvoval hru na varhany. Proč jste si vybral právě tento nástroj?

Pro jeho pestrou zvukovou barevnost, která se dobře pojí s každým hudebním nástrojem i s lidským hlasem. Má nesčetné množství variant a také mi vyhovuje jeho umístění na kůrech, které poskytuje jistou „samotu“ k soustředění při hře, stejně jako při kompozici.

Z jakého popudu jste začal komponovat?

Zjistil jsem, že kterýkoliv hudební nástroj, s nímž jsem se setkal, mne provokoval k „vymýšlení hudby“. Hodně jsem poslouchal, kde jaká hudba zazněla, a v paměti jsem si vytvářel různé varianty. Tyto nápady jsem začal živelně zapisovat, jakmile jsem se na přání otce naučil noty a začal chodit v pěti letech k prvnímu učiteli houslí. V osmi letech jsem přešel na klavír a v deseti na varhany. Ty nejvíce podněcovaly mou fantazii. Ještě před vstupem na konzervatoř jsem složil svoje první skladby. Na konzervatoři jsem sice bez problémů zvládl učivo, ale využíval jsem každou volnou chvíli ke kompozici. Již jsem věděl, že chci jen psát. Některé skladby z té doby se hrají doposud, například Variace pro varhany a klavír, op. 1, nebo Liturgická mše s orchestrem.

Vystudoval jste skladbu na JAMU. Kteří kantoři nejvíce formovali váš tvůrčí projev? Byl někdo z hudebních skladatelů vaším vzorem?

Učili mne Vilém Petrželka a Theodor Schaefer. Od každého jsem se zájmem vyslechl jejich názory i osobní skladatelské zkušenosti. Dobu studia jsem využíval hlavně k poslechu různých skladatelů napříč staletími. U toho, jehož hudba mne zaujala, jsem pokračoval poslechem dalších skladeb. Hudba

komponovaná racionálně-konstruktivním způsobem mne nezajímala, byť její autoři byli uznávanými skladateli. Líbila se mi díla s bezprostředním účinkem na posluchače, ale vyhýbal jsem se tomu, aby mi byla vzorem.

V 60. letech jste se stal členem avantgardní brněnské skladatelské Skupiny A. V čem spočíval její program?

Každý z nás komponoval vlastním způsobem včetně výběru forem, témat a námětů. Měli jsme jen společné koncerty, na nichž zazněla od každého člena skladba, kterou právě dokončil nebo měl dosud neprovedenou. K těmto účelům sloužil komorní orchestr složený z hráčů ochotných hrát novinky. Scházeli jsme se v bytech jednotlivých členů, abychom se vzájemně domluvili, co kdo momentálně

píše a může nabídnout k provedení. Nikdo nikomu nic nevnucoval ani nekritizoval.

Celoživotně se také věnujete tvorbě pro film, divadlo, televizi i rozhlas. Na tento žánr mnoho skladatelů pohlíží s despektem. Jak vnímáte toto stanovisko a v čem vám scénická hudba jako tvůrci konvenuje?

Zdeněk Pololáník s Dr. Pavlincem

Při tvorbě pro divadlo a film je třeba, aby si skladatel uvědomil, že jeho hudba musí dané inscenaci nebo filmu sloužit, nikoliv z nich nesourodě vyčnívat. Pokud je toho skladatelova invence schopna, může dotyčný autor tento obor psát klidně vedle své originální hudby. Je to rozměr či míra talentu, které si každý musí vyzkoušet v praxi. Je absurdní myslet si, že se skladatel vážné hudby užívá jen vlastními kompozicemi. Kolikrát za život zazní třeba taková symfonie? Z toho důvodu působí skladatelé na školách, v redakcích i jiných institucích nebo píšou hudbu na objednávku. Jejich schopnost se ukáže na dalším zájmu o tuto spolupráci. Z těch, kteří prohlašují, že tvorba scénické hudby kazí autorův styl, promlouvá závist. Ukazují tím pouze vlastní neschopnost takovou hudbu psát.

V roce 1985 jste složil hudbu k televiznímu seriálu Synové a dcery Jakuba skláře, což je nepochybně stěžejní dílo nejen v tvorbě Jaroslava Dietla, ale také v kontextu televizní dramatické tvorby v celé její historii. Z jaké iniciativy jste tuto prestižní zakázku získal?

Touto naprosto nečekanou objednávkou mne překvapil pan režisér Jaroslav Dudek: „Vybral jsem si vás jako

skladatele pro tento seriál, když jsem slyšel vaši hudbu k filmu Nikola Šuhaj loupežník. Líbila se mi.“ Nechal mi zcela volnou ruku v tom, kde co napíšu. Po promítnutí první části mi řekl: „Napsal jste krásnou hudbu, ale má jednu chybu. Je jí málo. Přidejte.“ Doplnil jsem tedy první díl a v dalších využil podle svého uvážení každé místočko. Byl zřejmě spokojen, protože mi po dokončení napsal dopis s oslovením „Skladateli mého srd-

Není to jenom ordinárium, ale také skladby pro liturgii, do kancionálu, pro sbory, varhany, žalmy, hymny, duchovní hudba koncertní včetně celovečerního oratoria pro sóla, sbor a velký symfonický orchestr na hebrejský text Písně písní – Šír haš-šírím. V kostele jsem v pěti letech začínal jako ministrant, v deseti vystoupil na kůr jako varhaník a není od věci, že jsem začal komponovat duchovní skladby z vlastní potřeby nebo na četné výzvy.

ce“. Mohu vám popravdě říct, že jsem se o žádnou scénickou hudbu nikdy neucházel, ale pouze přijímal objednávky, které mi chodily tak často, že jsem je i odmítal.

Jste neodmyslitelně spjat s duchovní hudbou, což si uvědomím vždy, když při bohoslužbách hraji na varhany vaše ordinárium. Kde se zrodila idea vzniku tohoto díla?

Stále aktivně působíte jako ředitel kůru a varhaník v Ostrovačicích u Brna. Hrajete na varhany i při jiných příležitostech, než jsou bohoslužby?

Ne, ani jsem koncertně nikdy nevystupoval, ale během totality jsem na pozvání hrál v kostelích, kde varhaníci ze strachu opouštěli kůr, aby si tam o Vánocích mohli přítomní zazpívat koledy. Zahrál jsem i na oddávkách nebo pohřbech,

když mne o to požádali. Nyní jsou opět místa obsazená, jen u nás mne nechce nikdo vystřídat, ačkoliv bych byl rád.

V České Třebové se od roku 2005 každoročně koná Mezinárodní varhanní festival Zdeňka Pololáníka. Jaký máte vztah k tomuto městu?

Mám tam přítele Františka Preislera, který mi během svého brněnského působení nabídl vydat nejen všechny varhanní skladby, ale také mnohé opusy z duchovní hudby. Po přestěhování do České Třebové zařídil generální opravu varhan, založil Mezinárodní varhanní festival a jako ředitel KC požádal o propůjčení mého jména festivalu. Byl to jeho „dar“ k mým sedmdesátinám. Letos proběhl již šestnáctý ročník.

Nemohu opomenout, že jste v 90. letech založil na JAMU

první kabinet duchovní hudby u nás. S jakou vizí jste k tomuto kroku přistupoval?

Vím, že taková oddělení měly všechny vysoké školy v okolních státech. Paní rektorka Veselá, sama varhanice, tento můj návrh podpořila a společně jsme poslali žádost o zřízení oddělení duchovní hudby na ministerstvo školství. Byl však povolen jen kabinet duchovní hudby s absolutoriem po třech letech bakalářského studia. Prostudoval jsem si materiály ze zahraničí a vytvořil osnovy vyhovující našim podmínkám. Do prvního ročníku se přihlásilo jedenáct zájemců.

Která je vaše oblíbená skladatelská technika?

Neopírám se, ba ani nezajímám o žádné „-ismy“. Za důležité pokládám dostatečně silnou inspiraci a zvukovou

představu toho, co píšu, přímo v barvách nástrojů, orchestru či sboru. Komponuji rychle, s předáním však počkám, abych si napsané v duchu opět „přehrál“.

Jak prožíváte současnou celospolečenskou situaci, která je zejména pro veškeré umění tak nepříznivá?

Myslím na ty, již jsou přinuceni k „odpočinku“, který je nemůže těšit. Nejistota trvání tohoto stavu je rozhodně nepříjemná. Unavuje mne.

Na čem jste v poslední době pracoval?

Odevzdal jsem žadatelům (Církevní konzervatoř v Opavě) k interpretaci Adventní hymnus pro sbor a orchestr. Nyní se rozhoduji, co dalšího zvolit z možností, které se nabízejí. ☒

Alan Pajer

„Byl jsem mánička a fotografoval jsem hlavně bigbít!“

Zlatá šedesátá léta přinesla uvolnění nejen v politice, ale konečně i v hudbě.

TEXT: ALAN PAJER

Alan Pajer

* 12. 7. 1948 Děčín

Fotoreportér a fotograf, věnoval se osobnostem české a slovenské hudební scény, později působil jako fotograf prezidentské kanceláře a Václava Havla. Po studiu na střední grafické škole absolvoval postgraduální studium pro fotoreportéry na FAMU a pracoval jako portrétní fotograf v družstvu Fotografa, byl zaměstnán i jako fotoreportér v redakci časopisu Signál. Od roku 1989 je fotografem na volné noze. V současnosti se zabývá především užitou fotografií, tvůrčím způsobem se věnuje převážně portrétní fotografii. Získal řadu různých ocenění na výstavách a soutěžích, například na World Press Photo a Czech Press Photo.

Najednou se spontánně vyrojila spousta hudebních skupin a zpěváků. Jejich hudebnímu stylu se říkalo bigbít a k fotografování zpěváků, muzikantů a kapel jsem se dostal právě díky němu. Do prostředí bigbítu mě přivedl můj kamarád a později slavný bubeník Karel Káša Jahn. První kapelou, kterou jsem fotografoval, byla totiž jeho skupina TOPS, kterou založil s kytaristou Petrem Ťopem Netopilem a basistou Jirkou Kozlem. Objevil jsem díky tomu úžasnou atmosféru New Clubu ve Vršovicích.

Společná zkušebna pro kapely spojené s rockem a bigbitem byla i na dnešní poměry neuvěřitelná věc, navíc s malým klubem jen pro muzikanty a lidi kolem kapel. Tam jsem poznal všechny důležité lidi, kteří pro tuto hudbu něco znamenali. Bylo zde možné potkat pestrou škálu muzikantů – od Mikiho Volka a Olympicu přes Petra Nováka, Michala Prokopa, Vládu Mišíka a Radima Hladíka až třeba po Karla Gotta, Helenu Vondráčkovou či Petra Hapku – prostě všechny ty, které jsem obdivoval! A ti všichni potřebovali fotografa a grafika, pro návrhy svých plakátů a obalů na gramofonové desky. No a nikdo se do toho moc nehrnul, přece

jen to byla náročná práce, o počítačích a digitální fotografii se nám tehdy ani nesnilo. Chtělo to také velkou vůli a nadšení, dotáhnout výsledný návrh do konce. Navzdory výtvarné, tedy spíše politické komisi.

V té době panovala poněkud bizarní praxe, při které se nejprve musel předběžně schválit návrh obalu a název desky. Až poté se schvalovaly texty a hudba. Vše se pak ještě donekonečna předělávalo podle nesmyslných připomínek komise. Když bylo všechno shledáno „nezávadným“, teprve pak se mohlo jít do studia natáčet. A nakonec se všechno dohromady schvalovalo a opravovalo znovu. Člověk musel mít opravdu silné nervy a nadšení pro věc. Když deska vyšla, došlo často na to, že jsem byl předvolán do Bartolomějské na služebnu StB vysvětlit, co jsem tím myslel. Vysvětlovat jsem však nemusel nic. StB si například ihned rozklíčovala, že The Special Blue Effect je synonymum pro modrou knížku, která osvobozovala od povinné vojenské služby.

Rocková hudba, dlouhé vlasy a džíny pro nás byly symbolem svobody. Dva roky ztracené na vojně, spojené

s buzerací lampasáky, tomu se chtěl samozřejmě každý normální mladý muž vyhnout. Siluety muzikantů přilepené na historické střeškové terče na obalu ikonické desky Město Er ve skutečnosti představovaly nás, živé terče pro hordy spřátelených vojsk, které k nám

vtrhly v srpnu 1968. Michal Prokop ve zdevastovaném kostele byl předzvěstí marasmu, který nás čekal. Ale všechny tyto vzpomínky jsou už našťastí zaváté časem.

Dočkali jsme se svobody! Do Prahy už se nevalily ruské tanky, ale The Rolling Stones. Marta Kubišová zpívala na Letenské pláni pro milion nadšených lidí

svoji Modlitbu, Jarda Hutka nám tamtéž sdělil, co je na světě nejkrásnější. No přece ta lidská svoboda! Připadalo mi jako zázrak, když jsem si mohl vyfotit Václava Havla se Stouny, s Bobem Dylanem, se Steviem Wonderem, s Joan Baez či Lou Reedem. Nebo také Mejlu Hlavsu, jak hraje s Lou Reedem v Bílém domě pro amerického prezidenta Billa Clintona

a českého prezidenta Václava Havla a ti u toho trsají rokec. O tom všem se nám, českým máničkám, ani nesnilo. Prostě paráda.

Dnes mohou muzikanti svobodně nahrávat, co chtějí, a čas se valí dál, stejně jako nesmrtelní Stouni. ☒

Čeští muzikanti se spojili v rámci charitativního projektu #hodbospolu

Přední umělci české scény natočili ve spolupráci s organizátory festivalu United Islands of Prague album s 15 písničkami, které jsou určené především pro děti, ale i dospělé. Výtěžek z projektu #hodbospolu poputuje Nadačnímu fondu Dům Ronalda McDonalda, který spojuje těžce nemocné hospitalizované děti s jejich rodinami.

TEXT: REDAKCE

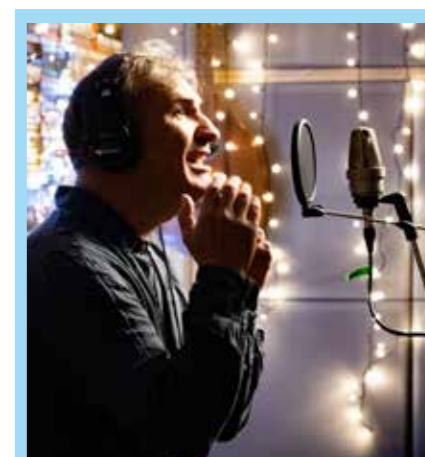
Spousta radosti dětem i jejich rodičům, pomoc českým hudebníkům v době, kdy se nekoncertuje, a ulehčení nesmírně složité situace, do které se dostávají rodiny těžce nemocných malých pacientů. To jsou cíle, které si vytyčil nový charitativní projekt #hodbospolu.

Do projektu se zapojila patnáctka českých umělců, mezi nimiž nechybí Jirka Macháček z Mig 21, písničkář Ivan Hlas nebo šansoniérka a členka Divadla Sklep Monika Načeva. Hravé písničky, z nichž některé jsou úplně nové a další stojí na textech například Petra Skoumala, Pavla Šruta nebo Roberta Nebřenského ze skupiny Vltava, ale ve studiu nahrávali i Kateřina Marie Tichá, Veronika Diamantová, František Černý a Karel Holas z Čechomoru, Rudolf Brančovský z Poletíme, Anna Knauerová, Michal Prokop, Tomáš Průša z Love Songs Orchestra, Markéta Foukalová z Lanuga nebo Jiří Holzmann z The Tap Tap a Adam Koubek s Petrou Páčovou-Lstibůrkovou. Do nahrávání se zapojilo celkem jedenáct různých instrumentalistů.

„Jsme moc rádi, že se v rekordním čase podařilo nahrát písničky, které udělaly radost tolika lidem, podpořily autory i interprety a skrz nahrávky i Nadační fond Dům Ronalda McDonalda, který

pomáhá rodinám s déle hospitalizovanými dětmi. Aktivita proběhla ve spolupráci našeho festivalu United Islands a McDonald's ČR na konci loňského roku, ale písničky budou bez omezení i dále dostupné na kanálech YouTube, Spotify a webu www.hodbospolu.cz. Není to zcela běžné takto rychle reagovat na změnu situace ve společnosti a my si moc vážíme všech, kdo se do této akce zapojili,“ uvedl organizátor David Gaydečka. Písničky slyšelo už přes 1 500 000 posluchačů, kteří mohou přispívat dobrovolný jednorázový nebo měsíční příspěvek na konto tohoto projektu.

Hlavním projektem Nadačního fondu Dům Ronalda McDonalda je vždy stavba Domu Ronalda McDonalda. Jde o ubytovací zařízení v blízkosti nemocnic, díky kterým budou moci rodiny vážně nemocných dětí zdarma zůstat v jejich blízkosti, a to po celou dobu dlouhé hospitalizace. Po celém světě jich stojí už 376 a ten první český se už velmi brzy začne stavět přímo na pozemku u pražské nemocnice v Motole. Na jeho dokončení je nyní vybráno zhruba 82 % potřebných prostředků, se stavbou by se mělo začít v příštím roce. Více na www.drmdcz.cz. ☒

Jiří Macháček, foto: Markéta Lietavcová

11 ZAJÍMAVOSTÍ O PROJEKTU #HODBOUSPOLU (WWW.HODBOUSPOLU.CZ)

- 1 měsíc od nápadu po realizaci
- 1 hodina osobních schůzek
- 50 hodin videokonferencí
- 38 hudebníků a autorů
- 7 dní ve studiích
- 6 nahrávacích míst
- 15 rodinných písní
- 1 skvělý projekt, který pomáhá

šuplíky textařů

Tahle písnička na desce Čecháček Made málem nebyla. Když jsem desku odevzdával na Universal Music, bylo na ní jen deset skladeb. A měl jsem pocit, že mám v ruce svůj nejsilnější materiál. Místo toho byla reakce vydavatelství dost rozpačitá. Okomentovali ji, že je moc smutná, chybí hit a nebude se moc prodávat. Když jsem z vydavatelství odcházel, měl jsem opravdu chvíli pocit, že mi ujel vlak. A stejně tak, že včera mi bylo málo, dneska je mi moc. Díky tomu jsem měl, než jsem došel z Dejvic do Holešovic, vymyšlený text k refrénu a za další hodinu doma i sloku a melodii. A píseň, kterou jsem od těch dob nevynechal snad na žádném koncertu, byla na světě.

V blbým věku

text/hudba: **Ondřej Ládek (Xindl X)**
zastupován od 2008,
v databázi má registrováno
197 hudebních děl

Ujel mi vlak
i poslední metro,
ještě jsem nebyl in
a už jsem retro.
Než jsem se z pulce vyloup v samce,
co má všechno pod palcem,
v den svý šance na poslední jamce
zaspal jsem.

Ujel mi vlak,
tak už to chodí,
hlavu nevěším,
pojedu lodí.
Než si to hodit, spíš se hodím
do pohody u vody
a počkám si, až retro zase
přijde do módy.

Jó, stále mě to baví, sázet se s osudem,
byť čas utíká víc, než je milo.
Stále věřím, že ze mě ještě něco bude.
No jo, ale co když už bylo?
Včera mi bylo málo, dneska je mi moc.
Jak se to stalo, nevím.

Každopádně jsem zas v blbým věku
a jedu mimo trať a říkám si tak ať,
vždyť všechny mosty
vedou beztak po stý přes tu stejnou řeku.
Včera mi bylo málo, dneska je mi moc.
Jak se to stalo, nevím.
Každopádně jsem zas v blbým věku
a pluju proti proudu vstříc poslednímu soudu
a jsem radši vám všem pro smích,
než abych byl sobě k breku.

Ujel mi vlak
před rokem v dubnu,
ještě jsem nezmoudřel
a už zas blbnu.
Jak dopustil jsem to, že život
protek mi mezi prsty?
Nevím, věřím, že až se prospím,
pochopím, co s tím.

Jó, stále mě to baví, sázet se s osudem,
byť mám v kapse jen poslední kilo.
Stále věřím, že ze mě ještě něco bude.
No jo, ale co když už bylo?

Včera mi bylo málo, dneska je mi moc.
Jak se to stalo, nevím.
Každopádně jsem zas v blbým věku
a jedu mimo trať a říkám si tak ať,
vždyť všechny mosty
vedou beztak po stý přes tu stejnou řeku.
Včera mi bylo málo, dneska je mi moc.
Jak se to stalo, nevím.
Každopádně jsem zas v blbým věku
a pluju proti proudu vstříc poslednímu soudu
a jsem radši vám všem pro smích,
než abych byl sobě k breku.

Eduard Parma, skladatel, multiinstrumentalista, producent i textař, si ke svým 70. narozeninám nadělil album *Na kole on*, k němuž říká:

„Mým cílem není ani zvukové mistrovství či stylová čistota. O některých skladbách si asi budete myslet, že jsou to úlety, ale dělal jsem vše s nasazením a v dobré víře, že dělám muziku od srdce, ať už v jakémkoli stylu.“

Marian Balata aka Majkii B, známý především z kapely Skyline, kde působí již 17 let jako kytarista a spoluautor, vydal své sólové album *Nad vodou*,

které je kompilací jeho písní ze šuplíku. Obsahuje deset vybraných tematicky laděných folkových akustických písní s lehkou dávkou elektroniky i popu. Současně představil i debutový video-

Společnost českých skladatelů pořádá slavnostní gratulační koncert k jubileu Víta Micky (85 let),

který se uskuteční v sobotu 6. března 2021 od 18 hodin v Kaiserštejnském paláci (Malostranské náměstí 23, Praha 1). Skladby jubilanta přednesou Miroslav Sekera a Daniel Wiesner (klavír), Petr Nouzovský (violoncello), Jana, Ondřej, Sophia a Josef Lébrevi (housle) a Kala-

Na e-mail nastenka@osa.cz nám můžete zasílat své postřehy, novinky, úspěchy atd. Info pište stručně a jasné, popřípadě doplněné odkazem na web. Uvádějte prosím svůj podpis. Těšíme se na vaše příspěvky!

nástěnka

Autor hitu Žal se odkládá, jenž získal v roce 1979 čtyři hlavní ceny na irském festivalu Cavan International Song Contest, i majitel platinové desky (za album BOOONG!, 2008), jehož hudba zní z řady českých i zahraničních filmů či reklam, zde pracuje hlavně s klávesami (např. elektrické piano Wurlitzer či clavinet Hohner D6). Na počest svého otce, známého kapelníka i skladatele, zařadil jako finálovku společnou skladbu Poslední koupel v Orientu.

klip k singlu Stýská. O produkci se postaral Majkii B ve spolupráci s renomovaným producentem Borisem Carloffem a Vojtěchem Jindrou.

bisovo trio. Vstupné dobrovolné. Změna termínu a místa konání vzhledem k aktuální situaci (covid-19) vyhrazena.

Zpěvačka a skladatelka Zuzana Mikulcová ve spolupráci se zahraničními umělci připravuje nové album.

Projekt *Fúzie* je audiovizuální umělecká reflexe současné společenské situace v otázkách národnostních menšin a rostoucího extremismu a rasismu. Hudbou jako nejuniverzálnějším dorozumivacím jazykem chce bourat pomyslné hranice a spojováním a spoluprací umělců vytvořit nejen hudební, ale i lidskou a společenskou fúzi různých kultur a jazyků. Do projektu *Fúzie* se dosud zapojili hudebníci Dan Bárta, Barbora Mochova, Jakub König (známý také jako Kittchen), Lara Abou Hamdan, Gábor Tokár a další. Na album se vybíralo pomocí

crowdfundingové kampaně Hithit. Fúzie vyjde na labelu Tranzistor. Její předzvěstí je skladba Královstvo, která vznikla ve spolupráci se zpěváčkou legendou Danem Bárto. Podobně jako u všech skladeb tohoto projektu vznikala společně se zvukovou podobou i ta obrazová. Videoklip z nahrávání natáčel Dominik Janovský ve studiu Svárov. Videoklip najdete na kanále YouTube.

Respektovaný tvůrce, textař a producent Michal Horáček vydal průřezové trojalbum, jímž mapuje svou více než třicetiletou kariéru.

Album *Srdce jako kníže Rohan* (50 mých nejmilejších písní) je nabitě plejádou vynikajících zpěváků, hereckých hostů, brilantních muzikantů a nezapomenutelných hitů s originálními texty, které vznikly v běhu let z jeho producerského popudu, ale také ve spolupráci legendární autorské dvojice Hapka & Horáček. Duše i cit fanoušků budou potěšeny oblíbenými hlasy a skladbami Hany Hegerové, Lucie Bílé, Jany Kirschner, Karla Gotta, Richarda Krajčy, Vojtěcha Dyka a mnoha dalších.

Thom Artway se spojil s britským producentem Eddiem Stevensem a společně natočili singl *Dream Your Life Away*.

Skladba *Dream Your Life Away*, která se výrazně liší od předchozích písní Thom Artwaye, je výsledkem mezinárodní spolupráce a je na ní patrný velký vklad britského producenta a muzikanta Eddieho Stevensa, který proslul například prací pro elektronickou kapelu Moloko. „Chtěli jsme zkoušet něco nového, ať se nezacyklíme v námi zajetých kolejích. Cílem bylo spojit jeho progresivní přístup, muzikálnost a mé písničkářství. Vyzkoušet to prostě jinak,“ vysvětluje Thom Artway. Nahrávání proběhlo v novém slovenském studiu Birdland a v Londýně. Samotný text písně o povrchnosti současného života by mohl přivést k zamyšlení, ale hravý rytmus a rozverná melodie strhávají svojí lehkostí spíše k tanci.

První jarní „živý“ koncert jubilejního 15. ročníku cyklu koncertů *Skladatelé dětem – děti skladatelům*

proběhne 19. března od 18 hod. v Kaiserštejnském paláci. Děti a studenti přednesou skladby současných českých autorů. Projekt se koná ve spolupráci Společnosti českých skladatelů a ZUŠ.

Emilu Viklickému se opět podařilo vydat čtyři CD během několika měsíců, a to v ČR i zahraničí.

Album s názvem *One Two Three Four* je vydané v Anglii. CD *Prague Super Quartet* vydal Galén. Dalším počinem je duet Emila Viklického a Pavla Hrubého, který je pojmenován *Between Us*. Čtvrtým albem je nahrávka z roku 2018 z největšího australského jazzového festivalu ve Wangaratta. Vzniklo v koprodukcii s australským rádiem ABC a nese jednoduše název *Live at Wangaratta*.

Michal Hrůza spojil síly se špičkovými herci a k písni *Mezi námi* vydal videoklip.

Úspěšný tvůrce filmových hitů, skladatel, zpěvák a kytarista Michal Hrůza spojil síly se špičkovými herci a k písni *Mezi námi* vydal videoklip. Vedle Barbory Šampalíkové v hlavní roli si v klipu

zahráli Václav Kopta, Jiří Dvořák, Jana Bernášková, moderátorka Daniela Písařovicová i komik Petr Vydra. „Všichni muzikanti i herci se kvůli momentální krizové situaci v kultuře vzdali honorářů a své dovednosti poskytli bezplatně, z lásky ke své profesi,“ s poděkováním uvedl Michal Hrůza. O scénář a režii se postaral Rudolf Merkner a za kamerou stál Jiří Studnička se svým týmem. Videoklip provází diváka historickou tramvají po Liberci a nabízí neuvěřitelné záběry z libereckého vrcholu Ještědu. Píseň *Mezi námi* je další písní z nového alba *Světlo do tmy*, které Michal Hrůza vydal začátkem roku.

nově vydaná CD

LENKA DUSILOVÁ *Reka*

Nové album přináší nový repertoár, zvuk, tým spolupracovníků a osobní témata. Vzniklo ve spolupráci s producentem Petrem Ostrouchovem. Výrazný podíl na zvuku alba má beatmaker a elektronický mág AID KID, mnoho barevných vrstev vzniklo přispěním pestré směsi zkušených hudebníků, mezi nimiž jsou Roman Vícha a Miloš Dvořáček, Matěj Belko, Martin Brunner a Vojtěch Procházka, Marcel Bárta, Oskar Török, Dorota Barová, Jiří Slavík, Josef Štěpánek, Beata Hlavenková, Thomas Bloch nebo Concept Art Orchestra. V jedné z písní s Lenkou Dusilovou účinkují Monika Načeva a Iva Bittová, s nimiž v posledních letech opakovaně vystupovala. Repertoár alba vychází zčásti z Lenčina sólového vystupování a z playlistu loňského projektu *Monument/um*, výraznou roli zde tudíž hraje smyčkování zvuků, vrstvení hlasů a práce s efekty. Autorkou osobně laděných textů je většinou Lenka sama, tvůrčím partnerem jí byl Martin E. Kyšperský (Květy). Dvě písně vznikly zhudebněním básní (Małgorzata Lebda a Irma Geisslová) a dvě jsou opatřeny polskými texty Doroty Barové.

ANETA LANGEROVÁ *Dvě slunce*

Aneta Langerová po albu *Na radosti* přichází s novým albem *Dvě slunce*. Čítá celkem 13 písní, které vznikaly v blízké spolupráci Anety s klavíristou, spoluautorem a producentem desky Jakubem Zitkem. Jednou písní přispěla Dorota Barová, která zhudebnila text Tomáše Tajchnera.

Vydání předcházela kytarová píseň *Bílý den* a stejnojmenný singl s videoklipem *Dvě slunce*.

Kromě Anety a Jakuba se zde potkávali zkušení muzikanti z kapely, bubeník Martin Kopřiva, baskytarista Miloš Klápště, kytarista Ludvík Kulich, violoncellistka a zpěvačka Dorota Barová, houslistka Veronika Vališová a violista Vladan Malinjak. K písni *Dvě slunce* byl jako host přizván kytarista Jiří Šimek. Dechové nástroje a gospelové sbory byly nahrány ve Studiu A Českého rozhlasu ve složení: Miroslav Hloucal – křídlovka, Marcel Bárta – klarinet, Richard Šanda – pozoun, Jiří Tarantík – lesní roh, Petr Kalfus – basklarinet, Maranatha Gospel Choir – dirigent: Kateřina Kvintusová. Mixu a editaci se zhostil Petr Kaláb. O mastering se postaral Ecsen Waldes.

TATA BOJS *Jedna nula*

Desáté album nese název *Jedna nula*, čítá deset písní (z toho jedna má part I a II) a tatači na ní pracují s konceptem jedniček a nul v různých významech i souvislostech. Albu nechybí typická lehkost, vtip, ironie a zvuková barevnost s jejich charakteristickým rukopisem. Jedním z takových kousků je *Minoritní*, náladou velmi veselá píseň s mrazivě ironickým textem, který skladbě dodává určité napětí. Do podobné kategorie jako *Minoritní* lze zařadit *Kraftwerk in Saint Tropez*, taneční pecku *220 Travoltů* či „mardošovskou“ textovou slovní hříčku *Spolek holek*. Deska obsahuje také pilotní singl *Zvony*. Samostatnou kapitolou je pak skladba *Tajemství*, ve které se jako velmi speciální host objevuje Emma Smetana. Album vzniklo v producerském tandemu Milan Cais a Dušan Neuwerth za spolupráce několika dalších osobností (Milan Cimfe – mix, Pavel Karlík a Adam Karlík – mastering, Marcel Bárta – saxofon, sCore orchestra nebo bývalý člen TB Marek Doubrava – aranžé smyčců), svou zvukovou i obsahovou vybroušeností potvrzuje, že Tata Bojs formu rozhodně neztrácejí!

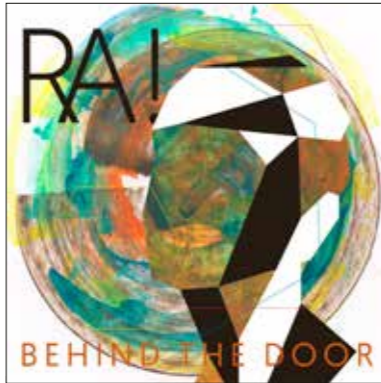

nově vydaná CD

JAZZ Q Amulet

Jazz Q je po CD/LP Talisman v konsolidované formě. Jde o již druhou desku natočenou v plné a společném živém hraní zocelené sestavě. Nové album, které volně navazuje na Talisman, obsahuje 13 skladeb, které nejsou tak skladatelsky homogenní jako alba minulá, k pestrosti kolekce přispěli všichni členové kapely. Autorem většiny skladeb je Martin Kratochvíl, Zdeněk Fišer složil Mlhavé ráno, Přemysl Faulkner stojí za skladbou Mezi námi a Filip Jeníček za Hit It!. Jazz Q: Martin Kratochvíl (klávesy), Zdeněk Fišer (kytara), Přemysl Faulkner (basová kytara), Filip Jeníček (bicí). Album bylo nahráno ve studiu Budíkov.

BEHIND THE DOOR RA!

Šestice skvělých muzikantů, kteří spolu začali hrát již v dětství a nepřetržitě pokračují již 16 let, nachystala už čtvrtou porci svých hudebních vyprávění. Název alba RA! reflektuje nezaměnitelný humor kapely a je jejich pomyslným výkřikem do hudební scény. V osmi skladbách, které na albu jsou, převládají jazzové vlivy. Pro kapelu jsou však typické výlety za hranici tohoto žánru: na desce je slyšet fúze jazzu a funku, současný moderní jazz, ohlasy klasické hudby, reflexe brazilské hudby nebo jazz rock. Skladby jsou vyprávěním příběhů hudebními prostředky. Na desce se jako mistr zvuku, aranžér a producent podílel Filip Jelínek (J.A.R., Dan Bárta), obal desky vytvořil Martin Kaiser (Český lev 2007 za nejlepší plakát). Jednotliví členové působí ve známých kapelách jako Sexy Dancers, Čechomor, Vltava, David Stypka & Bandjeez a dalších.

JIŘÍ KRHUT & ŠTĚPÁN KOZUB Prásknu bičem

Hudební setkání herce Štěpána Kozuba a muzikanta Jiřího Krhuta je jedním z velkých překvapení letošního roku. Kolekce jedenácti společných i samostatných autorských písní má emocionální náboj s odstíny melancholie a osobní reflexe a zdáří se vyhýbá klišovitým scénářům. Tematicky se album dotýká vztahů, které jsou předmětem nedorozumění a epicentrem bolestí. Prásknu bičem nezavání kalkulem, nemá zapotřebí halit se do pseudoumělecké, či naopak tuctově komerční stylizace. Texty Jiřího Krhuta i Štěpána Kozuba vyznívají jako baladické smuténky ošlehané životem. Krhutova hudba ukazuje, že jemu vlastní kabaretní nadsázka a humor nejsou zdaleka jedinými přednostmi tohoto multiinstrumentalisty, skladatele a textaře. Stojí za to, povšimnout si i zpěvu Štěpána Kozuba, v němž doslova přes noc vyrašil na české hudební scéně hlas hodný pozornosti. Album má výborný zvuk i aktuální feeling, který písně katapultoval do kategorie nevtíravých potenciálních hitů s názorem.

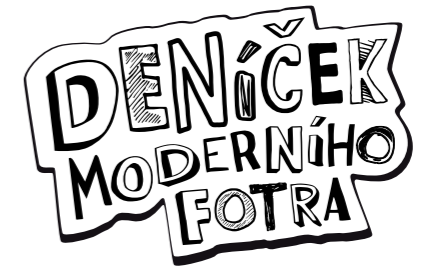
filmové premiéry

Promlčeno

Režie: Robert Sedláček
Hudba: Michal Rataj, Oskar Török, Luboš Soukup

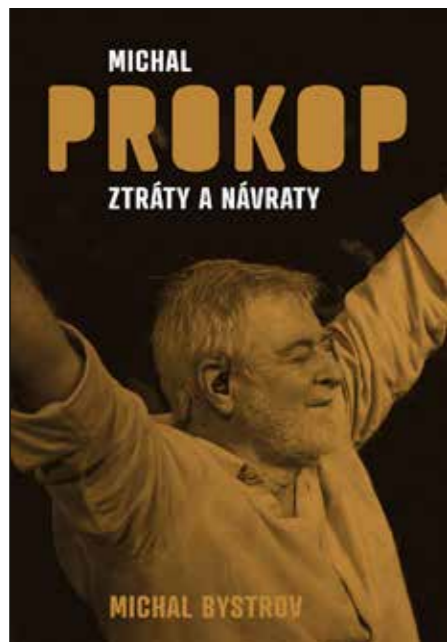
Děj filmu se odehrává jednoho letního večera v rozhlasovém studiu, v jedoucím automobilu a v pražských ulicích. Zdánlivě neškodné vyprávění osudově změní životy hned několika lidem... Radek se po dvaceti letech vrací na pár hodin do Prahy, aby zde našel jistou mladou ženu a jednou provždy se vyrovnal se svou minulostí. V pátrání po neznámé ženě mu pomáhá Eva, ambiciózní rozhlasová moderátorka. Radkův příběh si exkluzivně vymíní pro svou živě vysílanou noční show. Netuší ale, že se sama stane součástí pochmurného příběhu, do kterého v jednu chvíli zasáhne i pražská kriminálka. Opravdu už je vše nenávratně promlčeno?

Deníček moderního fotra

Režie: Jan Haluza

Nová česká komedie podle stejnojmenného knižního bestselleru Dominika Landsmana. Když se Nataša a Dominik neplánovaně stanou rodiči, domluví se, že Nataša jako úspěšná designérka hraček pro děti dokáže rodinu lépe finančně zabezpečit, a tak hlavní část péče o novorozence převezme jako otec na mateřské dovolené Dominik. Ten přistupuje k úkolu s poněkud naivní představou, a nakonec musí vynaložit veškerou vynalézavost, aby během prvního roku péči o malého Čeňka, z níž se chvílemi stává boj o přežití, vůbec zvládl. Díky soužití s malým človíčkem však také objeví, kolik podob může mít láska. Deníček moderního fotra je celovečerním režijním debutem Jana Haluzy, který je zároveň i autorem scénáře.

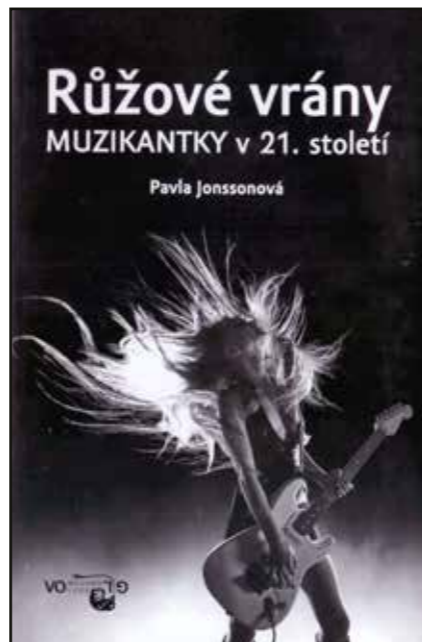

MICHAL PROKOP – ZTRÁTY A NÁVRATY Michal Bystrov

Název vzpomínek rockového zpěváka Michala Prokopa Ztráty a návraty přesně vystihuje jeho více než padesátiletou kariéru. Publicista Michal Bystrov se s ním setkal téměř dva roky. Vznikla tak kniha, která podrobně mapuje hudebníkův osobní i umělecký život. Nechybí pohled na Prokopovo desetileté působení v politice i moderování televizního pořadu *Krásný ztráty*. Stěžejní však zůstávají muzika a lidé kolem ní.

Knižní rozhovor opisuje obdivuhodný oblouk od anglicky zpívaného debutového alba *Blues In Soul* přes spolupráci s Josefem Kainarem na desce *Město Er* a léta tápání v „popíku“ až ke šťastnému objevu té pravé pěvecké polohy. Uprostřed šedivého husákovského Československa se v roce 1984 zrodil „nový“ Michal Prokop, jehož písně plné městské lyriky zlidověly. Tisíce návštěvníků jeho koncertů s ním dodnes zpívají nejen *Funebráky* a *Bitvu o Karlův most*, ale i další hity, které se dostaly pod kůži několika generacím posluchačů.

Knihu v grafické úpravě Karla Halouna a Luďka Kubíka zahajuje předmluva Jiřího Černého. Najdeme v ní i komentáře Prokopových kolegů, diskografii, řadu fotografií a dobových dokumentů. Michal Prokop ji uzavírá stručně: „Měl jsem v životě asi kliku, protože až na několik smolných let se mi podařilo pracovat v profesi, která je zároveň mým koníčkem, a potkal jsem úžasné lidi.“

RŮŽOVÉ VRÁNY Pavla Jonssonová

Kniha Pavly Jonssonové přináší dvacet rozhovorů s předními českými muzikantkami, které spojuje příslušnost k české hudební alternativní scéně. Autorka se v nich snaží zjistit odpovědi například na tyto otázky: Proč je tak málo dívčích skupin? Kam se ztrácí většina nadaných děvčat? Je tvořivost žen odlišná od kreativity mužů? Co zajímavého a nového přinášejí ženy do hudební tvorby? Jak jinak řeší klasické otázky spojené s hudební produkcí? Existovala nějaká česká odpověď na americké hnutí riot grrrls z 90. let? Rozhovory zkoumají jejich osobní historii, tvůrčí metody, názory na situaci žen v hudbě a v životě vůbec a to, jak spiritualita ovlivňuje jejich práci. Ukazují provázanost zúčastněných a spřízněnost hudební i lidskou. Odpovídaly: Zuzana Fuksová, Monika Načeva, Beata Hlavenková, Mary C, Eliška Kohoutová, Marka Míková, Vladivojna La Chia, Stinka, Katka Šarközi, Dagmar Andrtová, Mucha, Marka Kovářová, Eva Turnová, Kristýna Skalická, Iva Bittová, Radůza, Lenka Dusilová, Pavla Milcová, Gaia Mesiah (Katka Pelíšková Morella) a Jana Tóthová, poslední rozhovor vedl hudební publicista Petr Ferenc přímo s autorkou.

VZPOMÍNKA NA DAVIDA STYPKU

Český zpěvák, skladatel, textař a kytarista působil v kapele Bandjeez. Zemřel ve věku 41 let. Na české populární hudební scéně byl velmi oblíbený, a to nejen díky svému hudebnímu talentu, ale i pro svou lidskost. Pro mnohé se stal velkým vzorem. Spolupracoval s řadou hudebních osobností, například zpěvačkami Ewou Farnou a Kateřinou Marií Tichou nebo kapelou Mirai. K jeho nejznámějším skladbám patří *Dobré ráno, milá*, *Vrány taky*, *Láska není* či *Jericho*. Napsal celkem 50 písní. Vydal dvě alba *Čaruj* a *Neboj*. a EP *Jericho*. Kromě hudebních textů psal také básně.

Za svou krátkou hudební kariéru nasbíral spoustu ocenění. Byl držitelem Ceny Anděl v kategorii Sólový interpret roku 2017 a Skladba roku (*Dobré ráno, milá* – duet s Ewou Farnou). Cenu Anděl získal i v roce 2016 jako objev roku a nominaci v kategorii Album roku. V hudební anketě Žebřík si odnesl 1. místo v kategorii Objev roku v roce 2017, 2. místo za skladbu roku a 3. místo jako zpěvák roku.

David vystoupil na galakonzertě u příležitosti 100. výročí OSA (2019), kde zazpíval píseň *Střihali dohola malého chlapečka*, kterou složil Vladimír Mišík na text Josefa Kainara.

Foto: Martin Řezáč

EWA FARNA

„To, že s někým máte duet, z vás nedělá kamarády. Do Davidovy písničky jsem se ale zamilovala. Natočili jsme ji, i když jsem o něm předtím neslyšela, poté se z nás stali přátelé. Blízcí, kteří mohli řešit všechno. Byl přemýšlivý a charismatický zpěvák i člověk.“

MIRAI NAVRÁTIL

„Odešel nám kamarád. Jeden z největších, s obrovským srdcem. Člověk, který mě inspiroval od svých čtrnácti a byl mi vzorem ve smyslu přirozené autority, charismatu, autorství, který mě učil psát. Sám se podílel na spoustě našich skladeb. Zažili jsme si hodně, ale zatraceně

málo vzhledem k tomu, co nás ještě čekalo. Mrzí mě, že jsme se týden zpátky neobjali z opatrnosti kvůli covidu. Nesl jsem mu knížku a pár drobností. Řekl mi „děkuji ti moc, kamaráde“, trochu smutně, jako by tušil, ale s nadějí. A to já mu děkuji moc. Jsem jeho dlužníkem. Snad se tam nahoře bude mít pěkně. Odešel zatraceně brzo a trhá mi to srdce.“

Hudebnímu světu bude velmi chybět. Sbohem, Davide!

VZPOMÍNKA NA VADIMA PETROVA

Český hudební skladatel, klavírista a profesor hudební teorie a skladby na Pražské konzervatoři zkomponoval širokou škálu hudebních děl od poslechových i komorních skladeb, písní a šansonů až po symfonické skladby většího rozsahu. Jeho hudba zazněla také v pohádkách a večerníčcích (*Krtkova dobrodružství, Krkonošské pohádky* a další).

Za svou hudební dráhu získal řadu ocenění a je nositelem zlaté a platinové desky firmy Supraphon. V roce 2014 v rámci oslav 95. výročí založení OSA získal čestné uznání a v roce 2015 byl oceněn Zlatou cenou OSA za přínos české hudbě. Byl také dlouholetým předsedou správní rady Dilie (Divadelní, literární a audiovizuální agentura).

Foto: Petr Klapper

VZPOMÍNKA PETRA MALÁSKA

„Velký chlap. Vždy, když jsme se setkali, tak se usmíval, vždy s ním bylo milo. Vyzařoval klid a se stejnou aristokratickou noblesou byl připraven pomoci svým žákům, kolegům, kamarádům. Poprvé jsme se potkali, když mi bylo 15 let a přinesl jsem mu, na přímluvu mého tatínka, ukázat své první neohrabané skladatelské pokusy. A od té doby byl mým muzikantským mentorem, i dávno poté, co nás táta opustil... Bude mi chybět, ale vím, že tam někde nahoře mají s tátou pořádný mejdan. Tak na shledanou, pane profesore...“

V databázi OSA má registrováno 1 079 skladeb.

Českému hudebnímu světu bude chybět!

Děkujeme Vám, Vadime...

OPUSTILI NÁS

Jiří Matějus (83) – skladatel

Zastupován od 1987
V databázi má registrováno 93 hudebních děl

Jaroslav Heřman (86) – skladatel

Zastupován od 2002
V databázi má registrováno 236 hudebních děl

Petr Dudešek (81) – skladatel

Zastupován od 1970
V databázi má registrováno 70 hudebních děl

Adolf Školka (86) – skladatel

Zastupován od 1981
V databázi má registrováno 369 hudebních děl

Jan Konopásek (88) – skladatel

Zastupován od 1992
V databázi má registrováno 25 hudebních děl

Vadim Petrov (88) – skladatel

Zastupován od 1957
V databázi má registrováno 1 079 hudebních děl

Svatopluk Karásek (78) – skladatel, textař

Zastupován od 2012
V databázi má registrováno 53 hudebních děl

Covid-19 jako světlo na konci tunelu

Celá planeta s velkou nadějí vzhlíží k roku 2021, který po ekonomické a společenské stránce nebude jednoduchým obdobím. Rok 2020 zůstane navždy spojený s covidem-19, rouškami, různými nařízeními vlády zakazujícími koncerty, zavírajícími restaurace a obchody. Přirozeně jsme se strachovali o zdraví a životy našich blízkých.

Naše vláda prohospodařila silnou občanskou iniciativu české společnosti z prvních týdnů pandemie v podobě drobné lidské pomoci. Nicméně pozitivní tvůrčí schopnosti a vzednutí vlny vzájemné solidarity jsou obrovským příslibem a nadějí pro naši zemi. A to včetně tvůrčího potenciálu českých

firem a vědeckých týmů, které flexibilně zareagovaly na nastalou situaci.

Věřme, že se naplní prognóza Aleše Michla, člena bankovní rady České národní banky, že českou ekonomiku ve druhém čtvrtletí letošního roku zřejmě čeká nejrychlejší meziroční růst. Nastartování ekonomiky společnost uklidní a přinese novou perspektivu do dnes již tak těžce zkoušené kulturní sféry. Zásadní pro restart živé kultury bude eliminace strachu mezi lidmi. Podle průzkumu společnosti Ernst & Young bude mít 46 % respondentů v následujících několika měsících strach navštívit koncert, a 21 % bude mít tuto obavu dokonce několik let. Kulturní a kreativní průmysl tvoří páteř všech evropských ekonomik. Podle údajů Eurostatu kulturní a kreativní průmysl dává práci více lidem než například chemický, telekomunikační nebo automobilový průmysl. Je doslova hnacím motorem technologického rozvoje. Podle údajů z roku 2018 celkem 81 % uživatelů internetu v Evropské unii používalo internet k poslouchání hudby, sledování videí nebo hraní her, což bylo více než k nakupování nebo využívání sociálních sítí (zdroj: Digital Economy and Society Index [DESI] 2020, Evropská komise).

Pandemie zanechá hluboké a bolestivé šrámy. Přesto se pokusme podívat na pandemii také jinou, pozitivní optikou. Narušení, nebo dokonce zrušení pestrého společenského života nám dalo možnost žít přítomným okamžikem, více vnímat své vlastní životy, soustředit se na rodinu a na skutečné přátele. Možná jsme dostali jedinečnou příležitost zpomalit, více přemýšlet o smyslu vlastního života a duchovnu, které jako by se začalo pomalu vytrácet z našich životů. Výrazné omezení cestovního ruchu, který v posledních letech dosáhl masivních rozměrů, pomohlo k regeneraci některých částí přírodních lokalit, k návratu některých druhů živočichů do oblastí, ze kterých byly dávno vyhnány, ať již pod náporem turismu, nebo nekontrolovaného lovu. Je možné, že lidstvo dostalo jednu z posledních šancí naslouchat přírodním zákonům a učit se znovu žít ve větším souladu s přírodou. Příroda má

v sobě zakódován životadárny genom vlastního zotavení a lidstvo by této unikátní vlastnosti mělo začít nejen vydatně napomáhat, ale především si z ní brát inspiraci.

Pojďme si z pandemie covidu-19 vytvořit pomyslné světélko na konci tunelu, jehož tubusem se dostaneme k moudřejší, svobodnější a sebevědomější společnosti. Společnosti, ve které jsou stavebními kameny odpovědnost, vzájemná úcta a solidarita, v neposlední řadě respekt, a to i k opačným názorům. Společnosti, kde není místo pro hrubé a nevychované způsoby. Pouze pluralitní společnost, která vytváří prostor pro individuální svobodu a vlastní seberealizaci, je skutečně kulturní a svobodnou společností. Uchovejme si tuto svobodu, ke které od listopadu 1989 vedla dlouhá a strastiplná cesta a která není samozřejmá. Držme se západoevropských hodnot postavených na myšlenkách humanismu a zdravého křesťanství, které většinou českou společnost velmi obohatily. Nepodléhejme naivní myšlence České republiky jako autonomního ostrova bez nutnosti integrace v institucích a aliancích západních demokracií. A to přestože ne vždy souhlasíme s některými kroky těchto institucí. Vážme si možnosti svobodně se vyjadřovat a s konkrétními kroky i nesouhlasit.

Ať vás provází tvůrčí múzy
po celý rok 2021,

Roman Strejček
předseda představenstva OSA

Příběhy písní 1919—1960

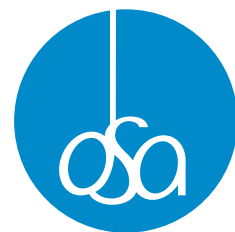
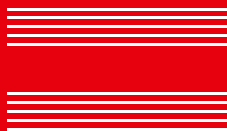
Kniha **Příběhy písní 1919—1960**
je dostupná od 18. 1. 2021
v e-shopu www.albatrosmedia.cz
nebo u knihkupců.

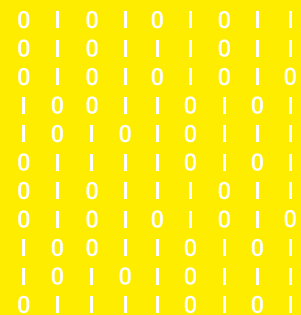
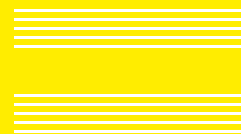
I O I L E T O S A

19
19 - 20
20

MYSLÍME
NA
HUDBU

WWW.OSA.CZ